

Rapport fra fact-finding mission til Libanon

1. maj - 18. maj 1998

Oversigt over fact-finding rapporter
m.v. udgivet i 1998:

- *Rapport fra fact-finding mission til Somalia og Kenya*, januar 1998:1
- *Rapport fra nordisk fact-finding mission til Kosovo*, februar 1998:2
- *Rapport fra fact-finding mission til Afghanistan*, marts 1998:3
- *Rapport fra fact-finding mission til Armenien*, marts 1998:4
- *Rapport fra fact-finding mission til Libanon*, juni 1998:5

**Rapport fra fact-finding
mission til Libanon**

1. maj - 18. maj 1998

Indledning	4
1. Den politiske situation	10
A. Den generelle politiske situation i Libanon i dag	10
B. Syrernes tilstedeværelse	13
C. De vigtigste palæstinensiske organisationer i Libanon og disses betydning	14
D. Libanesernes syn på palæstinenserne nu og fremover	17
2. Sikkerhedsforhold	20
A. Den generelle sikkerhedsmæssige situation i Libanon i dag - herunder i Sydlibanon	20
B. Palæstinenserne forhold til libaneserne	22
C. Palæstinenserne forhold til syrerne	23
D. Interpalæstinensiske konflikter	24
3. Palæstinenserne retlige vilkår	25
A. Opholdsgrundlag	25
B. Opnåelse af ID-papirer og rejsedokumenter, herunder muligheden for forlængelse mv.	28
C. Statsborgerskabslovgivningen	28
D. Det libanesiske retssystem	29
E. Retshåndhævelse	31
4. Sociale og økonomiske forhold	35
A. De generelle levevilkår	35
B. Palæstinenserne adgang og ret til at arbejde og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed	36
C. Palæstinenserne ret og adgang til undervisning og uddannelse	39
D. Palæstinenserne adgang til bolig og mulighed for ejendomsret	40
E. Øvrige civile rettigheder og pligter for palæstinenserne	41
F. Bevægelsesfriheden for palæstinenserne	41
5. UNRWA	42
A. UNRWA's rolle og aktiviteter	42
B. UNRWA registrering, omfang og betydning	45
C. UNRWA's forhold til udelukkelsesgrunden i Genevë-konventionens artikel 1. D.	46
6. De palæstinensiske lejre (herunder magtforhold)	46
A. Beirut	47

B. Bekaa.....	49
C. Tripoli.....	50
D. Saida.....	53
E. Tyre	55
7. Ind- og udrejseforhold	58
A. Beirut Lufthavn.....	58
B. Havnene	58
C. Via landegrænsen.....	58
8. Andre spørgsmål.....	59
A. Hezbollah.....	59
B. Organisationen Esbat al-Ansar.....	63
C. SLA (South Lebanon Army).....	64
Bilagsfortegnelse:	66
Bilag 1:.....	67
Bilag 2:.....	68
Bilag 3.....	69
Bilag 4.....	72
Bilag 5:.....	80
Bilag 6.....	83
Bilag 7.....	85
Bilag 8.....	86
Bilag 9:.....	90

Indledning

Udlændingestyrelsen og Dansk Flygtningehjælp foretog i perioden 2. – 18. maj 1998 i fællesskab en rejse til Libanon med det hovedformål at undersøge forholdene for de statsløse palæstinensere i landet. Delegationen undersøgte endvidere visse forhold vedrørende Hezbollah og South Lebanon Army (SLA). Nedenstående er delegationens fælles rapport.

Delegationen foretog sine undersøgelser i Libanon med udgangspunkt i Beirut, hvor der afholdtes en række møder med regeringskilder, internationale organisationer, NGO'er (Non-Governmental Organisations), palæstinensiske organisationer og enkeltpersoner. Informationsindhentningen foregik i øvrigt i forbindelse med tre besøg i flygtningelejre henholdsvis :

- Rashidieh og Burj el-Shemali ved Tyre i Sydlibanon, (12. maj 1998)
- Wavell ved Baalbek i Østlibanon, (13. maj 1998)
- Nahr el-Bared og Beddawi ved Tripoli i Nordlibanon, (14. maj 1998)

Lejrbesøgene blev arrangeret i samarbejde med Norwegian Aid Committee (NORWAC), Palestinian Red Crescent Society (PRCS) og den palæstinensiske NGO, The National Institution For Social Care And Vocational Training. De besøgte lokaliteter i Libanon fremgår af det som bilag 1 vedlagte kort.

Ud over de besøgte steder var det også delegationens hensigt at besøge Ein el-Hilweh lejren ved Saida. På baggrund af oplysninger fra UNRWA blev det imidlertid af sikkerhedsmæssige årsager besluttet ikke at forsøge dette besøg gennemført. En del samtaler kunne gennemføres på engelsk, mens der ved andre blev anvendt arabisk tolk. Tolken, der var libanesiser, blev udvalgt i samarbejde med Ambassadekontoret i Beirut.

En oversigt over de afholdte møder og deres niveau er vedlagt som bilag 2. Det bemærkes i denne forbindelse, at nogle af kilderne ønskede at være anonyme enten i det hele eller i relation til visse emner, hvilket blev accepteret. Delegationen blev gentagne gange gjort opmærksom på, at specielt spørgsmålet om de statsløse palæstinenseres forhold er et særdeles sensitivt emne i Libanon i dag. Samtlige besøgsmaal og kilder er udvalgt af delegationen selv ud fra et ønske om at kunne samle en så bred og dækkende vifte af oplysninger om de i kommissoriet beskrevne forhold som muligt. Det lykkedes delegationen at få afholdt samtlige ønskede møder på nær et og at besøge samtlige ønskede lokaliteter på nær Ein el-Hilweh lejren.

Endelig bemærkes, at delegationen blev vel modtaget overalt. Delegationen kunne bevæge sig frit og uden officiel ledsagelse og følte sig ikke overvåget eller i fare. Transporten i Libanon foregik i en af delegationen lejet bil med lokal chauffør og uden eskorte af nogen art.

Historisk indledning

Oprettelsen af staten Israel i 1948 og den efterfølgende krig medførte, at store dele af den palæstinensiske befolkning søgte tilflugt i de omkringliggende arabiske lande.

I 1949 oprettedes United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) som en særlig FN-organisation, hvis mandat var at yde assistance til de palæstinensiske flygtninge i deres værtslande i Mellemøsten. Denne assistance skulle omfatte sundhedsområdet, uddannelsesområdet samt social- og nødhjælpsområdet. Organisationens arbejde i Libanon kom primært til at foregå i de palæstinensiske flygtningelejre, der blev oprettet i årene efter 1948.

Således skønnes det, at omkring 120.000 palæstinensiske flygtninge kom til Libanon i 1948, og at denne gruppe og dens efterkommere i dag udgør omkring 350.000. Dertil kommer yderligere omkring 60.000 palæstinensere, som siden har taget ophold i Libanon. Denne senere gruppe kom primært i forbindelse med Seksdageskrigen i 1967, hvor Israels besættelse af Vestbredden af Jordanfloden og Gaza-striben udløste nye palæstinensiske flygtningestrømme, og dernæst i mindre grad i forbindelse med Palestinian Liberation Organization's (PLO)'s etablering i Libanon som følge af organisationens nederlag i magtopgøret med de jordanske myndigheder i 1970.

I 1969 indgik Libanon og PLO "Cairo-aftalen", der sikrede PLO retten til fra Libanon at føre væbnet kamp imod Israel indenfor visse rammer og betingelserne for den palæstinensiske tilstedeværelse i øvrigt.

PLO's etablering af sit hovedkvarter i Libanon i 1970 blev indledningen til organisationens gyldne periode, der varede indtil 1982. Palæstinensiske grupper udførte allerede på dette tidspunkt væbnede aktioner rettet imod Israel med udgangspunkt i de palæstinensiske flygtningelejre i Sydlibanon, men fra 1970 øgedes PLO's magtposition støt.

De palæstinensiske gruppers væbnede kamp imod Israel fra libanesisk territorium i første halvdel af 70'erne, og deraf følgende israelske gengældelsesangreb imod Libanon resulterede i, at store dele af det libanesiske territorium reelt var udenfor myndighedernes kontrol og førte derfor til, at de libanesiske myndigheder fra tid til anden kom i kamp med palæstinenserne. Disse involverede sig desuden i stigende grad på muslimsk side i de kampe, der i 1975 var opstået mellem Libanons kristne og muslimske befolkningsgrupper - kampe, der skulle blive indledningen til den libanesiske borgerkrig.

Syriens invasion af Libanon i juli 1976, som skete med libanesisk godkendelse, skulle officielt sikre, at borgerkrigen blev bragt til ophør, men syriernes uofficielle formål var formentlig at opnå kontrol med palæstinenserne, hvis aktiviteter i Libanon kunne kaste Syrien ud i en åben krig med Israel. Da der samtidig blev indsat en arabisk fredsbevarende styrke i Libanon, der kom i åben kamp med kristne militser, var en fortsættelse af borgerkrigen en kendsgerning.

Israels første besættelse af Sydlibanon i 1978 varede kun 3 måneder, men medførte flere afgørende ændringer af situationen i området: Oprettelsen af en FN-styrke (UNIFIL) i området, en styrkelse af South Lebanon Army, en pro-israelsk milit. som Israel havde oprettet i 1976 og endelig etableringen af en israelsk sikkerhedszone i den sydligste del af Libanon. Israel opretholder fortsat denne selvbestaltede sikkerhedszone.

Israels invasion af Libanon i 1982 havde til formål én gang for alle at eliminere PLO som en militær trussel og resulterede i, at hovedparten af de væbnede PLO-folk i 1983 – efter i 1982 at have indvilliget i at forlade Beirut under beskyttelse af en international styrke (bestående af franske, britiske, amerikanske og italienske tropper) – blev evakueret fra Libanon primært til Tunis, hvor PLO oprettede sit nye hovedkvarter.

PLO's rolle i den libanesiske borgerkrig var imidlertid ikke udspillet endnu. Efter den israelske tilbagetrækning fra Libanon i 1985 vendte flere tusinde PLO-folk tilbage til Libanon og genoptog angrebene på Israel. Samtidig mødte PLO-styrkernes reetablering stor modstand fra syrisk side. Syriens anvendelse af den pro-syriske Amal-milits til at belejre og føre krig imod flygtningelejrene ved Beirut og i Sydlibanon førte til de såkaldte "lejrkrige", der varede indtil 1988, hvor Amal på syrisk initiativ opgav sin kamp imod PLO-styrkerne.

De palæstinensiske organisationer var ikke kommet igennem de to årtier uden skrammer. Således førte interne stridigheder mellem PLO-leder Yassir Arafat og andre ledende palæstinensere i 1973 til splittelse af PLO's største organisation Fatah og dannelse af udbrydergruppen Fatah Revolutionary Council, anført af Abu Nidal. I 1983 medførte en intern kamp om magten i Fatah mellem Arafat og Abu Moussa til sidstnævntes dannelse af endnu en udbrydergruppe, Fatah al-Intifada. Arafat-tro Fatah-styrkers nederlag i et væbnet opgør til den pro-syriske udbrydergruppe i flygtningelejrene i Beirut medførte i 1988, at de Arafat-tro palæstinensiske grupper måtte fortrække til det sydlige Libanon.

Fredsslutningen efter den libanesiske borgerkrig i 1989, den såkaldte Taif-aftale, omfattede blandt andet en afvæbning af militserne i Libanon. Det var ikke lykkedes de Arafat-tro PLO-styrker, at genvinde sin stærke position i Libanon efter fordrivelsen til Tunis i 1983. De Arafat-tro palæstinensere forsøgte imidlertid at modsætte sig afvæbningen af sine styrker, som i 1990 anslås at have talt omkring 6000 mand, i et sidste forsøg på at bevare en vis magtposition. De forlangte tillige en ny aftale med den libanesiske regering, der regulerede PLO-styrkernes anvendelse og placering i Libanon. Dette medførte spredte kampe mellem palæstinensiske grupper og libanesiske styrker, indtil PLO i juli 1991 accepterede myndighedskontrol med den sydlige del af landet.

Palæstinenserens rolle i den væbnede kamp imod Israel fra Libanon er siden borgerkrigen i stigende grad blevet overtaget af andre.

Palæstinenserens minimerede rolle skyldes, udover det mindre råderum i Libanon, blandt andet, at Oslo-aftalerne mellem PLO og Israel i 1993 medførte en yderligere stærk splittelse indenfor PLO for og imod disse. Aftalerne har udover splittelsen indenfor PLO medført, at fokus på det palæstinensiske problem, som allerede til en vis grad skiftede med oprettelsen af PLO's hovedkvarter i Tunis i 1983, efter PLO's etablering i Gaza i 1994 er blevet rettet mod dette område.

Kommissorium

Efter drøftelse med Flygtningenævnet, Udenrigsministeriet og Rigspolitiet blev følgende kommissorium fastsat af Udlændingestyrelsen og Dansk Flygtningehjælp:

1. Den politiske situation

- A. Den generelle politiske situation i Libanon i dag
- B. Syrernes tilstedeværelse
- C. De vigtigste palæstinensiske organisationer i Libanon og disses betydning
- D. Libanesernes syn på palæstinenserne nu og fremover

2. Sikkerhedsforhold

- A. Den generelle sikkerhedsmæssige situation i Libanon i dag – herunder i Sydlibanon
- B. Palæstinenserne forhold til libaneserne
- C. Palæstinenserne forhold til syrerne
- D. Interpalæstinensiske konflikter

3. Palæstinenserne retlige vilkår

- A. Opholdsgrundlag
- B. Opnåelse af ID-papirer og rejsedokumenter, herunder muligheden for forlængelse mv.
- C. Statsborgerskabslovgivningen
- D. Det libanesiske retssystem
 - 1. Generel beskrivelse
 - 2. Palæstinenserne mulighed for at opnå fair trial
- E. Retshåndhævelse
 - 1. Udøvelse af politimyndighed
 - 2. Palæstinenserne mulighed for at søge de libanesiske myndigheders beskyttelse

4. Sociale og økonomiske forhold

- A. De generelle levevilkår
- B. Palæstinenserne adgang og ret til at arbejde og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed
- C. Palæstinenserne ret og adgang til undervisning og uddannelse
- D. Palæstinenserne adgang til bolig og mulighed for ejendomsret
- E. Øvrige civile rettigheder og pligter for palæstinenserne
- F. Bevægelsesfriheden for palæstinenserne

5. UNRWA

- A. UNRWA's rolle og aktiviteter
- B. UNRWA registrering, omfang og betydning
- C. UNRWA's forhold til udelukkelsesgrunden i Genève-konventionens artikel 1D

6. De palæstinensiske lejre (herunder magtforhold)

A. Beirut

- 1. Mar Elias
- 2. Burj el-Barajneh
- 3. Dbayeh
- 4. Shatila

B. Bekaa

- 1. Wavell

C. Tripoli

- 1. Nahr el-Bared
- 2. Beddawi

D. Saida

- 1. Ein el-Hilweh
- 2. Mieh Mieh

E. Tyre

- 1. El-Buss

- 2. Rashidieh
- 3. Burj el-Shemali

7. Ind- og udrejseforhold

A. Beirut Lufthavn

B. Havnene

C. Via landegrænsen

8. Andre spørgsmål

A. Hezbollah

- 1. Positionen i Libanon, geografisk, militært og politisk
- 2. Rekruttering
- 3. Holdningen til desertører
- 4. Forholdet til SLA-medlemmer

B. Organisationen Esbat al-Ansar

C. SLA (South Lebanon Army)

- 1. Risikerer deserterede SLA-folk at blive straffet af SLA og i givet fald hvorledes?
- 2. Risikerer SLA-folk (deserterede/hjemsendte/fangne) at blive straffet/efterstræbt af libanesiske eller syriske myndigheder?
- 3. Kan tidligere SLA-folk tage ophold i sikkerhedszonen respektive det øvrige Libanon uden at risikere forfølgelse?

1. Den politiske situation

A. Den generelle politiske situation i Libanon i dag

Det store flertal af de adspurgte kilder (FK) var enige om, at 3 forhold spiller en afgørende rolle for den generelle politiske situation i landet i dag. De 3 forhold kan kort beskrives som den fortsatte israelske tilstedeværelse i landets sydlige del, indgåelsen og implementeringen af Taif-aftalen fra 1989 (se bilag 4), samt den syriske indflydelse, både gennem fortsat fysisk tilstedeværelse af syriske tropper og gennem en de-facto indflydelse på beslutninger truffet af den libanesiske regering.

Den fortsatte israelske tilstedeværelse

FK henviste til, at den israelske tilstedeværelse i Sydlibanon, der skriver sig tilbage til 1982 eller 1978, alt efter hvorledes man betragter den israelsk støttede South Lebanon Army (SLA), deler landet i to markant forskellige dele. De nordlige og centrale dele af landet er således hovedsageligt præget af fredelige forhold, mens der i de sydlige og sydøstlige dele fortsat hersker nærmest krigslignende tilstande.

En vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, oplyste, at der i dag generelt er enighed i de libanesiske politiske kredse om, at den væbnede kamp i Sydlibanon mod besættelsesmagten er berettiget. En stor del af Hezbollah's politiske legitimitet og image er da også forbundet med partiets stilling som den primære kraft bag modstandskampen.

Vicegeneralsekretær i Hezbollah, Sheik Naïm Kassem, oplyste, at netop modstanden mod den israelske besættelse af Sydlibanon er partiets vigtigste politiske enkeltmål, hvortil størstedelen af de tilstedeværende ressourcer for tiden anvendes. Hezbollah har i øvrigt i hvert fald moralsk opbakning til denne kamp fra alle sider i det libanesiske samfund. (Der henvises endvidere til den i kapitel 8 indeholdte beskrivelse af Hezbollah's rolle i det libanesiske samfund i dag).

Taif-aftalen og den syriske indflydelse

FK oplyste at, Taif-aftalen, der blev indgået i oktober 1989, markerede afslutningen på den næsten 15 år lange borgerkrig, og indebar følgende vigtige ændringer af magtforholdene i landet :

- fordelingen af pladserne i parlamentet ændredes, således at halvdelen af pladserne nu tilfalder den kristne fløj og halvdelen den muslimske fløj.
- præsidentens beføjelser indskrænkedes til fordel for regeringen (premierministeren).

Herved skete en forskydning af magtbalancen mellem de dominerende religiøse grupperinger, således at den muslimske del af befolkningen fik større politisk indflydelse. Den kristen/maronitiske dominans af regeringsapparatet, som havde været til stede siden staten Libanons selvstændighed i 1943, blev hermed brudt. Uagtet at den seneste reelle folketælling fandt sted i 1932 må den nuværende magtfordeling siges i højere grad at afspejle den demografiske udvikling i landet efter selvstændigheden, som har indebåret, at de kristne i dag udgør et klart mindretal.

Den fra før Taif-aftalen kendte fordeling af de 3 vigtigste politiske poster er fortsat gældende. Således er præsidenten maronit (Elias Hraoui), premierministeren sunni-muslim (Rafiq Hariri) og formanden for parlamentet shia-muslim (Nabih Berri).

Den nuværende regering, der ledes af Rafiq Hariri, blev konstitueret i november 1996 efter det første normale parlamentsvalg siden indgåelsen af Taif-aftalen i 1989, idet de kristne i vid udstrækning bojkottede valget i 1992.

Hariri, som ikke er medlem eller leder af noget politisk parti, stillede op på en liste med basis i Beirut og fik så stor tilslutning, at han ud over selv at blive valgt også trak en gruppe tilhængere (15-20 personer) med ind i parlamentet, som tæller 128 medlemmer.

Af en rapport fra 7. april 1997 udarbejdet af Foundation for Human and Humanitarian Rights (Lebanon) (FHHRL) fremgår, at valget var præget af uregelmæssigheder, som hovedsageligt ramte Libanons kristne.

En vestlig ambassade, som ønskede anonymitet, gjorde opmærksom på, at uanset hvad der er passeret de sidste ca. 20 år, handler politik i Libanon for almindelige mennesker først og fremmest om konfessionelt tilhørsforhold. Dette medfører, at det libanesiske politiske system kan virke som en anakronisme set med europæiske øjne. Denne grundlæggende kendsgerning afspejler sig i hele samfundet og på alle politiske niveauer. De politiske partier er således uanset deres ståsted som liberale, konservative, socialistiske etc. først og fremmest talerør for den trosretning, de repræsenterer. En ting som yderligere kan noteres i denne sammenhæng er, at de tidligere ret så udbredte religiøst blandede kvarterer og områder ikke er blevet reetableret efter borgerkrigen. Folk foretrækker at bo blandt "sine egne". Konklusionen må således være, at en fuld tilvejebringelse af en national identitet efter borgerkrigen næppe kan siges at have fundet sted.

På det overordnede politiske plan var det ambassadens opfattelse, at de mest betydningsfulde politiske formationer i landet er enige om, at man nødvendigvis må lære at leve sammen, og at en ny krig ikke vil kunne føre til en anden løsning. Denne overordnede enighed hindrer imidlertid ikke landets politiske "trojka" (Hariri, Berri og Hraoui) i jævnlig at være stærkt uenige om forskellige politiske spørgsmål. Når sådanne uenigheder fra tid til anden ikke kan klares internt, afholdes forsonings- og mæglingsmøder i Damaskus med syrisk mellemkomst, hvilket som regel medfører en løsning.

Årsagen til den manglende lokale konfliktløsning skal for en stor del søges i sammensætningen af parlament og regering. Parlamentet vælges i vid udstrækning ud fra personlige opstillingslister snarere end partilister, hvilket medfører, at den valgte forsamling uundgåeligt kommer til at afspejle en lang række individuelle holdninger, magtbaser (for eksempel tidligere militser), alliancer og interessegrupper, som ikke er lette at kontrollere for en regering, og som ikke nødvendigvis følger loyalitet mod noget bestemt politisk parti. Hariri har da også af samme grund været nødt til at optage ministre i regeringen, som aldrig viser sig til kabinetsmøderne, og som regelmæssigt stemmer imod regeringen i parlamentet.

Vedrørende de interne forhold inden for de enkelte trosretninger oplyste ambassaden, at Amal og Hezbollah for tiden strides om lederskabet af shia-muslimerne. Tendensen er, og har i nogen tid været, at Hezbollah går frem på Amal's bekostning. Stridighederne, hvis alvorligste udslag i længere tid er beskrevet nærmere neden for, har især været synlige under valgkampen i forbindelse med lokalvalgene. Det var dog opfattelsen, at disse stridigheder ikke vil få lov til at komme helt ud af kontrol. Hertil er såvel de officielle libanesiske som syriske interesser i at fastholde den relativt fredelige udvikling i landet uden for den af Israel besatte zone for store.

Blandt sunni-muslimerne er magten i højere grad end hos shia-erne fordelt på en række mindre grupperinger, som nok er uenige, men næppe med samme stærke indbyrdes spændinger som mel-

lem Amal og Hezbollah. Hariri er nok den stærkeste sunni-leder p.t., men mødes med en betydelig skepsis af sine egne, dels fordi han ikke stammer fra en af de traditionelt indflydelsesrige politiske familier i landet, og dels fordi han af mange ses som en syrisk marionet.

Ifølge ambassaden står de kristne, efter at den tidligere hærchef Michel Aoun gik i landflygtighed og Samir Geagea, lederen af Lebanese Forces (LF), blev idømt livsvarigt fængsel i juni 1995, fortsat uden nogen egentlig stærk lederskikkelse, og har følgelig heller ikke den indflydelse, som ellers kunne forventes. Der er ganske vist kristne ministre i regeringen, men disse må ses som enkeltpersoner og ikke som repræsentanter for bredere kristne kredse. Der er i det hele taget en betydelig træthed at spore i den kristne del af befolkningen i forhold til at engagere sig i national politik og en tendens til at lægge større vægt på helt lokale forhold.

En uafhængig libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, oplyste, at der i virkeligheden er tale om en slags skin-regering og skin-parlament, idet de reelle beslutninger træffes i Syrien. Den libanesiske regering har et vist spillerum, specielt på det indenrigspolitiske felt, men syrerne kan til enhver tid intervenere og nedlægge veto mod beslutninger eller forslag af enhver art. Kilden nævnte to eksempler på denne syriske indblanding:

Det første eksempel vedrørte præsident Hraoui's genvalg i 1995. Da valgperioden nærmede sig sin afslutning, foregik der en livlig debat såvel i pressen som i politiske kredse om, hvem der skulle være landets præsident fremover. Pludselig sås i en egyptisk avis et interview med Syriens præsident, Hafez al-Assad, som udtalte, at det så ud til, at Hraoui var indstillet på at få sin præsidentperiode forlænget. Herefter stilnede debatten i Libanon af fra den ene dag til den anden, og Hraoui's forlængelse i embedet uden valg blev en realitet, selvom dette krævede en forfatningsændring.

Det andet eksempel vedrørte et forslag om ændring af ægteskabslovgivningen, som ville medføre, at det ville blive muligt at indgå borgerligt ægteskab. Forslaget havde bred støtte i parlamentet, herunder af et flertal af regeringens ministre. Endvidere blev forslaget livligt debatteret i pressen. Midt under denne debat aflagde regeringen et besøg i Damaskus. Efter dette besøg var forslaget tilsyneladende bortfaldet; det har i hvert fald ikke været taget op i parlamentet siden.

På det udenrigspolitiske felt anså kilden den libanesiske regering for en ren syrisk marionet.

De vigtigste politiske temaer og begivenheder.

FK oplyste, at indenrigspolitisk er genopbygningen efter borgerkrigens ødelæggelser og genopretningen af samfundsøkonomien fortsat øverst på den politiske dagsorden. Udenrigspolitikken præges af den arabisk-israelske konflikt, i denne forbindelse specielt den israelske besættelse af dele af Sydlibanon. Både på det indenrigs- og det udenrigspolitiske felt spiller forholdet til Syrien naturligvis en vigtig rolle.

Af vigtige forestående politiske begivenheder kan nævnes lokalvalg og præsidentvalg.

Delegationen kunne ved selvsyn konstatere, at valgkampen til de forestående lokalvalg, hvis første runde der fandt sted i Beirut og Mount Lebanon den 24. maj 1998, var i fuld gang, idet valgplakater og politisk agitation var klart synlige i gadebilledet i Beirut. Af Beirut-avisen, The Daily Star, den 9. maj 1998, fremgik, at der aftenen i forvejen havde været væbnede kampe i byens Zoqaq al-Blat distrikt mellem tilhængere af Amal og Hezbollah. Kampene kostede 4 sårede, men blev dog hurtigt bragt til ophør af myndighederne.

Af den libanesiske presse den 26. maj 1998 fremgik, at første runde af lokalvalgene blev afviklet uden problemer, og at oppositionen havde vundet stort. Blandt andet sejrede Hezbollah over alliancen mellem Amal og Hariri i det sydlige Beirut.

En vestlig ambassade udtalte, at datoen for præsidentvalget endnu ikke er fastsat. Den nuværende embedsperiode udløber den 26. november i år, hvorfor valget forventes afholdt i oktober eller november måned.

Man forventede ikke, at Hraoui's embedsperiode på ny ville blive forlænget, som det skete i 1995. Forlængelsen i 1995 krævede en forfatningsændring og ambassaden anså det for usandsynligt, at man i regeringskredse ville turde endnu en gang at foretage sådanne manøvrer, idet den libanesiske befolkning er ved at have fået nok. På den anden side mente ambassaden, at alt er muligt i Libanon, så man kunne ikke helt afvise muligheden. Det blev tillige oplyst, at der kan være en regelændring på vej, således at det bliver muligt for embedsmænd at opstille som præsidentkandidat, hvilket ikke er muligt nu. En sådan ændring ville muliggøre, at for eksempel hærchefen, Emile Lahoud, ville kunne opstille. Der har været rygter herom, selvom ingen åbent har annonceret hans kandidatur.

En uafhængig libanesiske kilde, der ønskede anonymitet, oplyste, at det er muligt, at Hraoui genopstiller, men at andre kandidater dog også har været nævnt. De andre mulige kandidater er alle erkendt syrisk-venlige.

B. Syrernes tilstedeværelse

Emnet blev drøftet med en række såvel regerings- som uafhængige kilder. Blandt disse udtalte rigsadvokaten, Adnan Addoum, at man som betragter af det syrisk-libanesiske forhold må tage en realistisk indgangsvinkel baseret på de faktiske forhold og ikke på en teoretisk optimal situation. Han erindrede om, at syrerne oprindelig rykkede ind i Libanon på libanesiske anmodning i 1976, og at de spillede en vigtig rolle under borgerkrigen. Det må i denne forbindelse konstateres, at det faktum, at Libanon fortsat eksisterer som én stat, i høj grad må tilskrives denne tilstedeværelse. Rigsadvokaten bemærkede videre, at den fortsatte syriske militære tilstedeværelse efter borgerkrigens afslutning beror dels på den ovennævnte Taif-aftale og dels på den senere i 1991 indgåede Broderskabs- Samarbejds- og Koordinationsaftale, se bilag 5, og at det fortsat ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, herunder situationen i Sydlibanon, er en nyttig og ønskelig tingenes tilstand.

Rigsadvokaten var fuldt bekendt med, at ikke alle dele af det libanesiske samfund og ikke alle politiske kredse er tilfredse med syrernes fortsatte tilstedeværelse i landet. Han nævnte i denne forbindelse den kristne del af befolkningen og disses politiske ledere, samt i det hele taget de kredse, som er i opposition til den siddende regering.

De syriske tropper, hvis antal rigsadvokaten anslog til ca. 25.000, varetager alene nationale sikkerhedsmæssige opgaver og har på den baggrund meget lidt indflydelse på den almindelige libanesers hverdag. Rigsadvokaten selv havde ingen problemer i samarbejdet med den syriske militære ledelse, som omhyggeligt overholdt de indgåede aftaler for, hvilke opgaver og ansvarsområder syrerne kan beskæftige sig med. Rigsadvokaten understregede, at syrerne alene har kompetence til at gribe ind over for syrisk militært personel, men derimod for eksempel ikke kan anholde libanesiske statsborgere, eller andre som opholder sig på libanesiske territorium. Således er de ca. 700.000 civile syrerne, som befinder sig i Libanon, fuldt underlagt libanesiske jurisdiktion, og der har for eksempel

været tilfælde, hvor syrere er blevet idømt dødsstraf ved libanesiske domstole, og disse domme er blevet eksekveret.

En anden libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, oplyste, at der nu om stunder alene er 2-3 syriske check-points i Beirut, og at formålet med disse udelukkende er at føre kontrol med de syriske militære styrker, herunder at pågribe desertører. I Bekaa-dalen, hvor antallet af syriske tropper er størst, er der naturligvis nogle flere check-points, men med samme formål som netop beskrevet. Kilden bekræftede, at den syriske militære tilstedeværelse beror på aftaler, at disse overholdes til punkt og prikke fra begge sider, og at der ikke er sikkerhedsmæssige problemer med de syriske tropper.

En uafhængig kilde, der ønskede anonymitet, angav antallet af syriske soldater til 40-60.000, og oplyste, at syrerne er en meget vigtig magtfaktor i det libanesiske samfund såvel direkte som indirekte.

Direktøren for FHHRL, Wa'il Kheir, oplyste, at der p.t. befinder sig ca. 30-40.000 regulære syriske tropper i Libanon, hvortil kommer et ukendt antal efterretningsfolk. Tropperne er for tiden hovedsageligt placeret i det nordlige og østlige Libanon (specielt i Bekaa-dalen), mens deres tilstedeværelse i Beirut og Mount Lebanon området er mere begrænset. Kheir var i denne forbindelse enig i, at der nu kun findes 2-3 syriske check-points i selve Beirut. Der er dog herved tale om en bevidst nedtoning af den syriske tilstedeværelse, som i realiteten er noget større. Endvidere var Kheir ikke enig med rigsadvokaten i, at syrerne alene kan gribe ind over for egne soldater. Ifølge hans opfattelse kunne syrerne gribe ind og anholde etc. enhver de måtte ønske.

Endelig bemærkede Kheir, at syrerne vil kunne overtage magten i Libanon, hvornår de måtte ønske det. Dette skyldes dels den direkte syriske militære tilstedeværelse og dels den store gruppe syriske arbejdere, ca. 500.000, som kan betragtes som en reserve, der på meget kort tid ville kunne konverteres til en art militær hjælpestyrke.

Shoufiq Al Hout, tidligere medlem af PLO's Eksekutivkomité og tidligere PLO-repræsentant i Libanon, udtalte, at syrerne er den helt afgørende magtfaktor i Libanon i dag, og at dette er tilfældet med den libanesiske regerings billigelse, men næppe med det libanesiske folks støtte.

C. De vigtigste palæstinensiske organisationer i Libanon og disses betydning

En libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, oplyste, at de vigtigste palæstinensiske organisationer i dag er Popular Front for the Liberation of Palestine, General Command (PLFP-GC) under ledelse af Ahmad Jibril, Democratic Front for the Liberation of Palestine (DFLP) under ledelse af Naif Hawatmeh, Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP) under ledelse af George Habash og Fatah Revolutionary Council (FRC) under ledelse af Abu Nidal. Disse organisationer, der tilhører oppositionen mod Arafat, er alle pro-syriske.

Fatah, som ledes af Yassir Arafat, har mistet meget af sin støtte blandt palæstinenserne i Libanon. Svækkelsen indtrådte for alvor efter den israelske invasion i Libanon i 1982 og er fortsat siden. Især indgåelsen af Oslo-aftalerne, som skete uden rådførelse med andre organisationer, har forstærket denne trend, således at Fatah i dag alene kan siges at stå stærkt i visse af lejrerne i Sydlibanon.

Souheil Al-Natour forklarede, at Fatah i dag kun er organiseret til stede i de fem lejre i det sydlige Libanon. Organisationen har også tilhængere i de nordlige lejre og i Bekaa-dalen, men der kun sporadisk.

Hovedoppositionen til Arafat i Libanon, som samlet kaldes "De Ti Fraktioner", består af :

- DFLP
- PFLP
- PFLP-GC
- Fatah al-Intifada
- Hamas
- Islamic Jihad
- Al-Saiqa
- en fraktion af Palestinian Popular Struggle Front
- en fraktion af Palestinian Liberation Front (PLF)
- en fraktion af Palestinian Communist Party, i daglig tale kaldet People's Party (PP)

Direkte forespurgt oplyste Al-Natour, at Fatah Revolutionary Council (Abu Nidal) ikke er med i De Ti Fraktioner.

Inden for De Ti Fraktioner findes tre hovedstrømninger. Den verdslige strømning repræsenteres af DFLP og PFLP, den fundamentalistiske af Hamas og Islamic Jihad, mens den pro-syriske udgøres af resten. Ifølge Al-Natour er man kun generelt enige om at være imod Oslo-aftalerne. I alle andre forhold allierer man sig med hinanden i forskellige grupperinger fra sag til sag.

Al-Natour vurderede, at DFLP og PFLP er ca. lige stærke, og at Fatah al-Intifada og PFLP-GC er de stærkeste blandt de pro-syriske organisationer. Vedrørende Hamas og Islamic Jihad var det hans opfattelse, at disse ikke er på fremmarch i Libanon i øjeblikket, da de har meget få reelle tilbud til almindelige mennesker.

Overordnet mente Al-Natour, at de palæstinensiske organisationers indflydelse i Libanon er for konstant nedadgående.

Direktøren for FHHRL bekræftede den geografiske opdeling af de palæstinensiske organisationers indflydelse. Han oplyste, at de Arafat-loyale kræfter er stærkest syd for Awali-floden, hvor de syriske tropper ikke kan operere. Nord for Awali er de dele af de palæstinensiske organisationer, som er i opposition til Arafat, stærkest. Kheir nævnte i denne forbindelse, at det efter hans opfattelse er mere korrekt at betegne dem som anti-Arafat end som pro-syriske, da deres alliance med og tilknytning til styret i Damaskus mere udspringer af nødvendighed end af egentlig overbevisning. Denne nødvendighed beror dels på den syriske militære tilstedeværelse i Libanon, dels på at organisationernes væsentligste økonomiske grundlag forsvandt samtidig med bruddet med Arafat.

Youssef Sayegh, palæstinensisk intellektuel, oplyste, at samtlige palæstinensiske politiske organisationer fortsat er til stede i Libanon, men at de aldeles har mistet deres tidligere betydning og indflydelse.

De syrisk støttede organisationer har ingen tilslutning i den brede palæstinensiske befolkning i Libanon, fordi de ikke har nogen penge, ikke længere har nogen reel militær magt, ikke kan træffe selvstændige, bindende beslutninger og endelig, fordi de ikke har kunnet præsentere et reelt alternativ til Oslo-aftalerne.

De Arafat-loyale kræfter derimod er ikke populære på grund af Oslo-aftalernes indgåelse uden forudgående konsultation med palæstinenserne i Libanon, og uden at disses forhold er omfattet direkte heraf.

Palæstinenserne i Libanon føler således, at de står uden en egentlig leder/ledelse, der kan tale deres sag både overfor de libanesiske myndigheder og overfor verdenssamfundet. Youssef Sayegh nævnte i denne forbindelse, at forskellige repræsentanter for palæstinenserne fra tid til anden går til de libanesiske myndigheder med krav om bedre forhold for palæstinenserne i Libanon. Myndighedernes sædvanlige reaktion er, at de giver udtryk for, at de vil tænke over kravene, hvorefter der ikke sker yderligere.

Shoufiq Al Hout oplyste, at han efter indgåelsen af Oslo-aftalerne nu støtter de Arafat-modstandere, som i daglig tale kaldes De Ti Fraktioner. Han var enig i den i kapitlets indledning af en anonym libanesiske kilde anførte angivelse af de vigtigste palæstinensiske organisationer i Libanon i dag, idet han dog mente at Al-Saiqa og Fatah al-Intifada burde nævnes i samme forbindelse. Alle er i øvrigt med i De Ti Fraktioner. Han bemærkede i denne forbindelse, at ekstremistiske og fundamentalistiske organisationer som Hamas og Islamic Jihad synes at vinde stadig større udbredelse blandt palæstinenserne i Libanon. Al Hout fandt ikke, at De Ti fraktioner har særlig stor politisk gennemslagskraft, hvilket han i første række tilskrev, at man ikke har kunnet enes om en fælles afløser for Arafat som talsmand for palæstinenserne, og dels fordi man er uden økonomisk formåen til at træde ind med sociale ydelser i det samme omfang som tidligere.

Han var enig i, at pro-Arafat fløjen er stærkest syd for Awali, mens De Ti Fraktioner står stærkt nord herfor. Militært set spiller de palæstinensiske organisationer i dag ingen rolle i Libanon, selvom PFLP-GC fra tid til anden påtager sig ansvar for militære aktioner i Sydlibanon. I det omfang palæstinensere fortsat er aktive i den væbnede kamp, sker dette som privatpersoner og typisk som indrullerede i Hezbollah. Direkte forespurgt om de palæstinensiske organisationer i Libanon deltager i aktioner inde i Israel sagde Al Hout, at dette ham bekendt ikke er tilfældet. Han bemærkede, at disse aktioner jo hovedsageligt udføres af Hamas, og at denne organisation indtil videre formentlig alene har politisk og ikke militær tilstedeværelse i Libanon.

Af den libanesiske presse fremgik det, at israelerne natten mellem den 12. og 13. maj 1998 rettede et flyangreb mod en palæstinensisk base i Bekaa-dalen nær grænseovergangen Masnaa til Syrien. Ved angrebet på basen, der tilhørte Fatah al-Intifada, blev der ifølge det oplyste dræbt 10 partisaner og såret 37.

Lederen af Fatah (Arafat-fraktionen) i Libanon, oberst Sultan Abu Al Aynen, oplyste, at Fatah er den eneste betydende militære magtfaktor blandt palæstinenserne syd for Awali-floden, fordi syrerne her ikke kan nå dem direkte, og fordi man for ca. 7 år siden ryddede ud blandt organisationens

væbnede modstandere. Ifølge Fatah er Sydlibanon i dag det sted i Libanon, hvor palæstinenserne har størst politisk råderum.

Fatah har også aktive tilhængere nord for Awali-floden, men disse er relativt få og må af sikkerhedshensyn holde lav profil. I det hele taget var det dog Al Aynen's opfattelse, at ca. 80% af de almindelige palæstinensere støtter Fatah og dermed Arafat.

Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP) i Libanon bekræftede de oven for anførte opførelser af, hvilke organisationer som i dag er til stede i Libanon. Man anså, at Fatah stadig er den vigtigste organisation i landets sydlige del, mens Fatah kun er ringe repræsenteret i nord. I nord er det de Arafat-oppositionelle kræfter, som har størst betydning.

Ved en afvejning af de enkelte organisationers betydning må man gøre sig klart, at tidligere tiders militære dimension af deres aktiviteter ikke længere er til stede. I dag spiller de politiske og sociale funktioner en langt større rolle. I denne sammenhæng fandt man det særdeles beklageligt, at der på grund af interne uoverensstemmelser ikke er noget fælles politisk talerør for palæstinenserne i Libanon. Rent økonomisk anså man fortsat Fatah som den stærkeste af organisationerne, mens de øvrige, inklusive PFLP selv, har ringe økonomisk formåen. PFLP mente således selv, at deres nuværende støtte blandt palæstinenserne hovedsageligt hviler på moralske værdier.

D. Libanesernes syn på palæstinenserne nu og fremover

Det officielle synspunkt

Delegationen indhentede synspunkter om dette spørgsmål fra flere libanesiske regeringskilder og fra uafhængige kilder. Rigsadvokaten, Generaldirektoratet for Palæstinensiske Anliggender (GDPA) og en libanesiske kilde, som ønskede anonymitet, var enige om, at den libanesiske stats grundholdning til det palæstinensiske spørgsmål er, som den har været siden 1948. Denne holdning er, at der ikke kan blive tale om permanent bosættelse, eller "Tawteen", som begrebet kaldes på arabisk, på libanesiske territorium. Af Beirut-avisen, The Daily Star, den 9. maj 1998 fremgik, at premierminister Hariri i en tale på Martyrernes Plads i Beirut den 6. maj 1998 gentog denne holdning.

Rigsadvokaten påpegede, at der eksisterer en principiel forskel mellem på den ene side de flygtninge, som kom til Libanon umiddelbart efter 1948, og som de libanesiske myndigheder officielt har accepteret at tage imod, og de som er kommet senere uden officiel accept. Imidlertid er det den officielle holdning hos de libanesiske myndigheder, at begge grupper skal behandles ordentligt under deres ophold i landet uanset opholdsgrundlag.

GDPA udtalte, at man er bekendt med, at der fra officiel libanesiske side har været antydning flere løsningsmodeller, idet det afgørende for samtlige dog har været, at den endelige løsning ikke må ske på Libanons bekostning.

En af modellerne, som blev skitseret af udenrigsminister Boueiz i 1994, gik ud på, at ca. 20 % af palæstinenserne i Libanon ville kunne vende tilbage til de palæstinensiske selvstyreområder, ca. 25 % ville kunne genbosættes i form af familiesammenføring i vestlige eller arabiske lande, mens de resterende ca. 55 % burde kunne få tilladelse til at immigrere til rige vestlige eller arabiske lande med stort immigrationspotentiale.

En anden model, som ifølge GDPA har været nævnt, er, at palæstinenserne i Libanon tildeles statsborgerskab i en fremtidig palæstinensisk stat, får udstedt palæstinensisk pas og dermed ophører med at være flygtninge. I dette tilfælde ville palæstinenserne i princippet kunne forblive i Libanon, så længe de kunne klare sig selv og ikke kom i konflikt med myndighederne.

GDPA forklarede endvidere den officielle libanesiske holdning med, dels at landet er for lille og for tæt befolket til at kunne absorbere et så stort antal immigranter, dels at den eksisterende balance mellem hovedbefolkningsgrupperne (kristne og muslimer) er så sensitiv, at et engangsindtag af mere end 300.000 hovedsageligt sunni-muslimer ville få uoverskuelige konsekvenser.

En libanesiske kilde, der ønskede anonymitet, ville dog ikke udelukke, at en løsning rent faktisk vil ske på Libanons bekostning, altså at palæstinenserne må forblive i Libanon.

Uafhængige kilders opfattelse

En vestlig ambassade, som ønskede anonymitet, anså, at løsningen for palæstinenserne i Libanon formentlig fortsat må ses i sammenhæng med Oslo-aftalernes implementering og de fortsatte fredsbefrævelser. På denne baggrund bør spørgsmålet om palæstinenserne tilstedeværelse i Libanon ikke for tiden rejses over for de libanesiske myndigheder.

En uafhængig kilde, der ønskede anonymitet, oplyste, at palæstinenserne i Libanon i dag gøres til synderbukke for alle ulykker, som overgår og er overgået det libanesiske samfund. Selv israelerne bebrejdes ikke i samme grad for landets nuværende situation. Kilden stillede sig i øvrigt delvis bag den officielle opfattelse af, at Libanon ikke vil være i stand til at absorbere samtlige palæstinensere, som p.t. befinder sig i landet. Han så såvel økonomiske som befolkningsmæssige grunde hertil. Han var dog af den opfattelse, at en kombineret løsning i form af delvis integration og delvis emigration ville være den rigtige. Middle East Council of Churches, (MECC), erklærede sig enige i, at palæstinenserne efter en indledningsvis velvillig modtagelse efter fordrivelsen fra Palæstina i 1948 i dag nærmest indtager en rolle som synderbukke i det libanesiske samfund. Denne ændring skyldes hovedsageligt begivenhederne før og under borgerkrigen, og den position som aktiv deltager heri som de palæstinensiske organisationer havde.

Direktøren for FHHRL forklarede, at en af de få ting, som alle sider af det libanesiske establishment i dag kan blive helt enige om, er, at palæstinenserne i landet ikke må blive permanent bosat. Dette er sågar indskrevet direkte i præamblen til den nuværende forfatning (se bilag 6). Emnet er således ikke gangbart i den almindelige politiske debat, og ingen ville turde at reintroducere det af frygt for såvel de politiske som popularitetsmæssige følger heraf. Selv de sunni-muslimske grupperinger, som ud fra demografiske overvejelser kunne have fordel af at gøre palæstinenserne sag til deres, viger tilbage herfor. Ud over de allerede nævnte argumenter (befolkningstæthed, dårlig økonomi og landets skrøbelige demografiske balance) gjorde Kheir også opmærksom på, at palæstinenserne på grund af deres politiske og militære rolle før og under borgerkrigen, som omfattede såvel alliancer som kampe med samtlige libanesiske parter, i dag generelt er upopulære i det libanesiske samfund.

Palæstinensiske kommentarer

Al Aynen oplyste, at det er Fatah's opfattelse, at løsningen på palæstinenserne situation i Libanon må findes i forbindelse med de forhandlinger om implementering af Oslo-aftalerne, som foregår for tiden. Integration i det libanesiske samfund bør således ikke kunne komme på tale.

Al Hout var af den mening, at den nuværende magtfordeling i Mellemøsten og den herskende israelsk – amerikanske alliance gør, at den eneste realistiske løsning på det palæstinensiske spørgsmål i Libanon er "Tawteen", altså integration i det libanesiske samfund.

Youssef Sayegh erklærede sig enig med den af direktøren for FHHRL oven for nævnte opfattelse af, at palæstinenserne i dag er generelt upopulære i det libanesiske samfund og med de anførte begrundelser herfor. Han tilføjede, at palæstinenserens popularitet generelt er faldende såvel i befolkningen som hos regeringen. Rosemary Sayegh, som er antropolog, nævnte som et eksempel på den faldende popularitet hos myndighederne det i 1995 indførte krav om ud- og genindrejsetilladelse. Dette krav må ses som et forsøg på at vanskeliggøre palæstinenserens muligheder for at forsørge deres familier i Libanon gennem midlertidigt arbejde i udlandet. Tilladelserne udstedes højst for et halvt år ad gangen, og kommer således til at virke som en indirekte opfordring til permanent emigration af hele familien.

Al-Natour var af den opfattelse, at libaneserne ønsker palæstinenserne væk fra Beirut, som de ønsker at have for sig selv. Endvidere ønsker man også om muligt at begrænse deres tilstedeværelse i Sydlibanon, hvor de med libanesiske øjne kun er en yderligere risikofaktor i forholdet til Israel. Det er heri, man skal se begrundelsen for den meget forskellige grad af libanesiske kontrol, der er med lejrene i syd og i Beirut set i forhold til lejrene i Bekaa-dalen og i Tripoli-området. Set over et perspektiv på nogle år var det Al-Natour's opfattelse, at libaneserne vil forsøge helt at eliminere lejrene i Beirut.

Forholdene for palæstinensere i Syrien og Jordan

Flere af delegationens kilder gav udtryk for, at de mente, at forholdene for palæstinenserne i henholdsvis Syrien og Jordan er anderledes end i Libanon.

Rigsadvokaten bemærkede, at palæstinenserne i Syrien bliver behandlet som statsborgere for så vidt angår en række forhold, men at situationen i Libanon på grund af landets konfessionelle sammensætning er mere kompliceret.

Wa'il Kheir oplyste, at det er tilladt for palæstinenserne i Syrien at arbejde inden for alle områder, herunder også i den offentlige administration. Endvidere skal palæstinenserne i Syrien også aftjene værnepligt i den syriske hær. Kheir tilføjede dog, at han mente, at de sikkerhedsmæssigt er mere udsatte i Syrien, idet der her jævnligt sker henrettelser af palæstinensere, ligesom der ofte sker forsvindinger. Han udtalte videre, at han ikke anså Syriens større vilje til integration af palæstinenserne for et udslag humanisme, men som et led i Syriens fortsatte drømme om "Greater Syria".

Michel Naufal udtalte, at han anså forholdene for palæstinenserne i Libanon for exceptionelle i forhold til alle andre lande i Mellemøsten. I Syrien har palæstinenserne således fulde civile rettigheder og pligter og bliver behandlet som statsborgere. Dog tildeles palæstinenserne ikke statsborgerskab i Syrien, idet man ønsker at fastholde kravet om palæstinenserens ret til at vende tilbage til deres oprindelsesland.

Folkekomitéen (Popular Committee) i Wavell lejren konstaterede i forbindelse med en beklagelse af de dårlige arbejdsmuligheder for palæstinensere i Libanon, at forholdene i såvel Syrien som Jordan er bedre.

2. Sikkerhedsforhold

A. Den generelle sikkerhedsmæssige situation i Libanon i dag - herunder i Sydlibanon

Rigsadvokaten oplyste, at man i dag må beskrive den overordnede sikkerhedsmæssige situation i landet i tre dele. Den første del omfatter de dele af landet, som er under fuld libanesisk kontrol, mens anden og tredje del er den del af det sydlige Libanon, som er under israelsk kontrol, og de palæstinensiske flygtningelejre.

Området under myndighedernes kontrol

I den del af landet, som er under fuld myndighedskontrol, var der, ifølge rigsadvokaten, ikke alvorlige sikkerhedsmæssige problemer. Afvæbningen af militserne er gennemført med undtagelse af de i modstandskampen i Sydlibanon aktive militser, og respekten for myndighederne genoprettet. I denne forbindelse er der også foretaget en opstramning af disciplinen inden for politiet, således at tidligere tiders vilkårlighed i myndighedsudøvelsen er forsvundet. Rigsadvokaten anså det dog stadig for et problem, at kriminalitetsraten, blandt andet på grund af den forråelse af befolkningen, som de seneste mange års urolige forhold har medført, generelt er langt højere end før borgerkrigen. En libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, oplyste, at der i den myndighedskontrollerede del af landet hersker en stabil og god sikkerhedssituation, og at kriminalitetsraten ikke er højere end i mange udviklede vestlige lande.

UNIFIL oplyste, at sikkerhedssituationen overordnet set, er blevet markant forbedret de senere år, specielt i de centrale og nordlige dele af Libanon. Det er dog fortsat således, at den syriske militære nærværelse må anses af væsentlig betydning for opretholdelse af ro og orden, idet reorganiseringen af det libanesiske militær og politi endnu ikke er fuldt ud tilendebragt.

Delegationen boede selv i Vest-Beirut og oplevede stemningen der som afslappet og venlig. Der var dog samtidig også en del militær til stede i gadebilledet, blandt andet var en større libanesisk postering, hvortil der var knyttet 8 pansrede mandskabsvogne, placeret i umiddelbar nærhed af det hotel, hvor delegationen var indlogeret.

Situationen i Sydlibanon

I de dele af Sydlibanon, som er under israelsk kontrol, var, ifølge rigsadvokaten, opretholdelse af normal libanesisk jurisdiktion illusorisk, om end libanesiske domstole og libanesisk lovgivning i et vist omfang stadig finder anvendelse. En libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, oplyste, at situationen i syd nærmest må betegnes som eksplosiv. Der foregår en betydelig partisanvirksomhed i området rettet mod de israelske besættelsesstyrker og disses allierede, SLA, ligesom israelerne og SLA ofte foretager gengældelsesangreb. Hezbollah oplyste i den forbindelse, at bevægelsens militære gren i april måned 1998 foretog 140 angreb på positioner og/eller enheder fra den israelske hær og SLA. Man anslog andre organisationers angreb til ca. 25. I den libanesiske presse kunne delegationen endvidere selv læse, at man anslog de israelske tab i år til 4 dræbte og 53 sårede og SLA's tab til ligeledes 4 dræbte og 17 sårede. Ifølge en skriftlig opgørelse, som delegationen fik udleveret af Hezbollah, androg antallet af dræbte og sårede civile i 1997 38 dræbte og 132 sårede. Af opgørelsen fremgår tillige, at 259 civile blev tilbageholdt og 149 huse beskadiget.

Situationen i Sydlibanon uden for sikkerhedszonen beskrev UNIFIL som relativt rolig og stabil. I dette område er den afgørende faktor for denne tilstands opretholdelse den libanesiske hær, som nyder en udpræget tillid og opbakning i befolkningen.

I sikkerhedszonen er sikkerhedssituationen markant anderledes end i den øvrige del af landet. Der forekommer jævnligt kampe i hele zonen og tendensen i aktiviteterne har klart været stigende siden årsskiftet. Begge parter bestræber sig på at overholde den såkaldte april-aftale, som går ud på, at modstandsbevægelsen afholder sig fra at benytte beboede områder som udgangspunkt for angreb på israelerne og deres allierede. Disse skal til gengæld undlade at angribe civile områder i forbindelse med modangreb og gengældelsesaktioner. På grund af de væbnede aktiviteter omfang og karakter, der ofte har form af gensidig beskydning på lang afstand med diverse typer af missiler og artilleri, er civile ofre i form af både døde og sårede ganske hyppigt forekommende.

Delegationen observerede selv, at antallet af check-points, både syriske og libanesiske, var betydeligt såvel syd som øst for Beirut, mens antallet på strækningen nord på mod Tripoli var ringe.

Sikkerheden i lejrene

I de palæstinensiske flygtningelejre er det principielle udgangspunkt, ifølge rigsadvokaten, at libanesiske jurisdiktion er gældende. Imidlertid har den i Taif-aftalen forudsatte afvæbning af militser ikke kunnet gennemføres inde i lejrene, og de libanesiske myndigheder er følgelig tilbageholdende med at komme der. Til gengæld er der af hensyn til de omkringboende placeret libanesiske militær rundt om adskillige af lejrene. En libanesiske kilde, som ønskede anonymitet, bekræftede, at afvæbning i lejrene ikke har kunnet gennemføres, men anførte samtidig, at dette ikke har givet alvorlige problemer, i hvert fald ikke uden for lejrene. Direkte forespurgt om forholdene omkring Ein el-Hilweh lejren oplyste kilden, at problemerne også her er koncentreret til selve lejrområdet, og at libanesiske militær er posteret rundt om hele lejren. Denne militære tilstedeværelse bevirker dels en indkapsling af problemerne og dels en beskyttelse af lokalsamfundet.

Vedrørende sikkerhedssituationen i flygtningelejrene anså UNIFIL især lejrene i syd for problematiske. Ein el-Hilweh er præget af, at en række palæstinensiske politiske og religiøse grupper er til stede. Grupperne behersker hver deres del af lejren, typisk omkring et kontor eller hovedkvarter, og kampe mellem grupperne ses regelmæssigt. Mieħ Mieħ lejren må anses som et mindre spejlbillede af Ein el-Hilweh. Rashidieh lejren, som p.t. beherskes af Arafat-tilhængerne, er rolig, men indeholder betydeligt konfliktpotentiale, hvis magtforholdene skulle skifte, eller økonomien forværres.

En vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, oplyste, at sikkerhedssituationen i de palæstinensiske flygtningelejre varierer fra lejr til lejr. Der er fortsat reel mulighed for væbnede konflikter i lejrene, måske bortset fra de ved Tripoli beliggende, Nahr el-Bared og Beddawi. Således blev der i januar og februar 1997 dræbt 10 mennesker i lejrene. Situationen er dog klart mest spændt i lejrene ved Saida i det sydlige Libanon.

En uafhængig kilde, der ønskede anonymitet, bekræftede, at sikkerhedssituationen i og omkring de palæstinensiske flygtningelejre er forskellig fra lejr til lejr. Således er der ikke posteret libanesiske militær omkring alle lejrene, og graden af kontrol med færdslen ind og ud af lejrene er ej heller ensartet. Kilden anførte, at det mere og mere er en undtagelse, at der er militærkontrol udenfor lejrene – Ein el-Hilweh lejren er en sådan undtagelse.

Al-Natour udtalte specifikt vedrørende situationen i Ein el-Hilweh lejren, at denne er helt speciel. Dette skyldes, at det er langt den største af lejrene i Libanon, at den af palæstinenserne regnes for deres "hovedstad" i Libanon, at samtlige fraktioner er til stede i lejren, og at alle begivenheder i Ein el-Hilweh straks reflekteres i Saida, hvis indbyggere for 25% vedkommende er palæstinensere. Saida er endvidere premierminister Hariri's hjemby, hvorfor begivenheder dér straks giver politisk genlyd på landsplan.

Al Hout var også enig i, at sikkerhedssituationen varierer fra lejr til lejr. I mange af lejrene har de libanesiske myndigheder adgang og bydes endog velkommen af beboerne. Specifikt vedrørende situationen i Ein el-Hilweh lejren oplyste han, at situationen her beror på flere faktorer. Dels er det den største af samtlige lejre, dels har den absorberet indbyggere fra en række nu ødelagte lejre, som for eksempel Tel Al Zataar i Beirut, og dels har den stor symbolmæssig betydning for samtlige fraktioner, som da også alle er til stede i lejren. I øvrigt er situationen den, at de libanesiske myndigheder når som helst vil kunne indtage lejren. Hvorfor dette ikke sker må bero på politiske overvejelser, som Al Hout ikke så sig i stand til at gisne om.

Direktøren for FHHRL udtalte, at bevæbningen af lejrene nord for Awali helt beror på syrisk godkendelse, og at syrerne qua deres allierede i lejrene har fuld kontrol med disse. Derimod har de libanesiske myndigheder som udgangspunkt ikke adgang. Han bekræftede i øvrigt, at tropperne, som er placeret rundt om Ein el-Hilweh lejren, er libanesiske.

B. Palæstinenserne forhold til libanenserne

Al Aynen forklarede, at palæstinenserne efter Fatah's opfattelse på grund af de igangværende forhandlinger om implementering af Oslo-aftalerne er forpligtet til at følge en ikke-voldelig linje også i Libanon. Han frygtede dog alvorligt for, hvad konsekvenserne kunne forventes at blive, ikke blot i Libanon men også i resten af regionen, hvis disse forhandlinger ikke fører til en egentlig palæstinensisk stat.

Al Hout oplyste, at han for sin del er helt tryk ved de libanesiske myndigheder, herunder politi og retsvæsen, og han forklarede, at det allerede i dag er reglen i lejrene, at almindelige kriminelle overgives til myndighederne. Han var tillige af den opfattelse, at selv i Ein el-Hilweh lejren ville en stor del af de almindelige palæstinensere foretrække, at de væbnede fraktioner blev afvæbnet, og lejren kom under egentlig libanesiske jurisdiktion.

På den anden side var Al Hout også bekendt med, at der hersker en betydelig grad af desperation blandt palæstinenserne i Libanon på grund af de manglende civile rettigheder i det libanesiske samfund, og han mente, at en fuldstændig accept af libanesiske myndigheder formentlig vil forudsætte en forbedring i disse fundamentale levevilkår.

PFLP delte fuldstændig Al Hout's tillid til de libanesiske myndigheder og støttede i øvrigt, at hele det libanesiske territorium burde være under libanesiske jurisdiktion, inklusive lejrene. På den anden side var det også et stærkt ønske, at en sådan fuldstændig genoprettelse af Libanons territoriale suverænitet skal ledsages af tildeling af basale civile rettigheder til palæstinenserne, specielt retten til arbejde og ret til fri ind- og udrejse af landet.

PFLP beskrev udviklingen for palæstinenserne i det libanesiske samfund som en tretrins-raket bestående af

- Perioden 1948-69,
- 1969-82,
- Efter 1982.

Perioden 1948-69 betragtes af PFLP som den klart mest restriktive, med meget dårlige forhold i lejrene og meget stærke begrænsninger i den enkeltes bevægelsesfrihed.

1969-82 var for palæstinenserne "den gyldne tidsalder", hvor deres indflydelse var i zenit, og sympatien med og forståelsen for den palæstinensiske sag var på sit højeste.

Perioden efter 1982 og da især efter de såkaldte "lejrkrige" fra 1985-88 har været karakteriseret af en gradvis forværring af forholdene og af forståelsen for deres tilstedeværelse såvel hos de libanesiske myndigheder som hos befolkningen. Som eksempler herpå nævntes de forringede muligheder for beskæftigelse, som følge af Cairo-aftalens ophævelse, og det faktum at palæstinensere, som i dag ønsker at etablere sig uden for lejrene, af sikkerhedshensyn skal vælge det nabolag, de ønsker at bosætte sig i, med stor omhu.

Overordnet set var det PFLP's opfattelse, at baggrunden for den generelt afvisende holdning til palæstinenserne i det libanesiske samfund ligger i, at man fra starten af har opfattet deres tilstedeværelse som en trussel mod landets konfessionelle sammensætning. Denne grundopfattelse er siden hen blevet forstærket af de efterfølgende begivenheder og palæstinenserne's rolle heri. Palæstinenserne er nu havnet i en situation, hvor man på den ene side lever i konstant frygt for, hvad fremtiden vil bringe, men på den anden side ikke frygter at forholdene skal blive helt så slemme som før 1969.

C. Palæstinenserne's forhold til syrerne

Al Aynen oplyste, at den først i firserne opstod uenighed mellem palæstinenserne og syrerne fortsat er til stede. Fatah mener, at syrerne's fingeraftryk i dag er at finde på alt, hvad der vedrører palæstinenserne's forhold i Libanon. På den politiske front er uenigheden efter Arafats indgåelse af Oslo-aftalerne større end nogensinde, mens dennes voldelige udslag faktisk er mindsket. Der sidder stadig palæstinensere i syriske fængsler, men antallet af anholdelser har de seneste ca. 2 år været meget små, og de anholdelser, der har været, har hovedsageligt været sikkerhedsmæssigt og ikke politisk betingede. Det er således ikke noget generelt sikkerhedsmæssigt problem for Arafat-tilhængere at bevæge sig nord for Awali-floden, selv om for eksempel folk som han selv som udgangspunkt foretager sådanne besøg med forsigtighed og uden forudgående varsel. Når Al Aynen, som delegationen ved selvsyn kunne konstatere, omgiver sig med bevæbnede vagter, skyldes dette hans fremtrædende position og det faktum, at der har været foretaget i hvert fald fire mordforsøg på ham, det seneste for ca. 3 år siden.

Grunden til den store syriske interesse for palæstinenserne var i følge Al Aynen, at syrerne frygter, at Arafat ellers ville kunne kontrollere samtlige palæstinensere i Libanon. Al Aynen var vel bekendt med, at nogle palæstinensiske organisationer er af den mening, at syrerne beskytter palæstinenserne, men delte ikke denne opfattelse.

En uafhængig libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, oplyste, at den almindelige palæstinenser i Libanon, ikke sympatiserer med syrerne, som de føler sig forrådt af. Derimod er en række af de palæstinensiske organisationer i alliance med syrerne.

Direktøren for FHHRL mente, at den syriske alliance med organisationerne i lejrene nord for Awali floden har medført, at palæstinenserne her som udgangspunkt ikke har problemer med syrerne. Samtidig gjorde han dog også opmærksom på, at den syriske militære tilstedeværelse i nord og den praktisk taget uhindrede adgang til lejrene for blandt andet den syriske efterretningstjeneste medfører en betydelig risiko for anti-syriske elementer.

Vedrørende situationen syd for Awali bemærkede Kheir, at syrerne her ikke har direkte mulighed for at hjælpe sine allierede og bekæmpe sine fjender.

PFLP anså ikke syrerne for nogen risiko for palæstinenserne personlige og fysiske sikkerhed. På forespørgsel bekræftede man at være bekendt med, at der findes palæstinensere i syriske fængsler. Man var ligeledes bekendt med, at palæstinensere også i dag fra tid til anden arresteres af syrerne og overføres til syrisk fængsel, hvilket for øvrigt også overgår libanesere. PFLP gjorde opmærksom på, at rødderne til denne tingenes tilstand går helt tilbage til 1982 og Arafats brud med syrerne. I dag foretager syrerne dog primært anholdelser på baggrund af egentlig syrisk-fjendtlige handlinger og ikke så meget af politiske grunde. PFLP mente i øvrigt, at den syriske praksis var forståelig og acceptabel.

D. Interpalæstinensiske konflikter

En libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, oplyste, at de konflikter, der er mellem palæstinenserne indbyrdes i dag, må betegnes som mindre betydende. Der er hovedsageligt tale om familiemæssige, klanmæssige og religiøse uoverensstemmelser. Stridigheder mellem de forskellige politiske fraktioner kan dog også forekomme.

En vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, var af den opfattelse, at de interpalæstinensiske konflikter er alvorligst i de lejre, hvor såvel pro-Arafat som anti-Arafat fraktioner er til stede som for eksempel i Ein el-Hilweh. Kilden oplyste, at risikoen for egentlige væbnede konflikter potentielt er til stede i samtlige lejre på nær lejrene i nord (Nahr el-Bared og Beddawi), men at risikoen generelt set stiger jo længere syd på i landet man kommer for at kulminere i området ved Saida (Ein el-Hilweh og Mieh Mieh). Længst i syd, hvor de Arafat-tro kredse er stærkest, falder risikoen på ny. Ambassaden mente desuden, at stridighederne ikke i første række vedrører politisk uenighed eller ønske om at kontrollere indbyggerne i en bestemt lejr, men snarere et ønske om at få kontrol over de forsyninger og ydelser i øvrigt, som tilgår for eksempel fra UNRWA.

En uafhængig libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, oplyste, at situationen i Ein el-Hilweh lejren må betegnes som et særtilfælde, idet der her jævnligt er interne væbnede kampe, hvilket ikke er tilfældet i de øvrige lejre, hvor konflikterne finder et mere verbalt udtryk. Det bemærkes, at det af den libanesiske presse under delegationens ophold i Libanon fremgik, at to personer den 10. maj 1998 blev dræbt under en skudveksling i Ein el-Hilweh.

PFLP var af den opfattelse, at konflikterne mellem palæstinenserne indbyrdes i dag alene er af politisk og ikke militær karakter. Egentlige væbnede stridigheder har ikke fundet sted siden perioden umiddelbart efter Fatah's opsplitning i 1982. Man er i dag enige om at være palæstinensere, at for-

svare sine rettigheder og har lagt borgerkrigen bag sig. Direkte forespurgt om situationen i Ein el-Hilweh erkendte PFLP, at situationen der er speciel på grund af betydelig tilstedeværelse af såvel Arafat-modstandere som tilhængere. PFLP havde imidlertid ikke modtaget underretning om væbnede stridigheder mellem fraktionerne, men var af den opfattelse, at de væbnede sammenstød, som bevisligt har fundet sted, er foregået internt blandt de Arafat-tro elementer.

Al Aynen var enig med PFLP i, at der i dag ikke er væbnet kamp mellem de palæstinensiske organisationer indbyrdes, og at dette ikke har været tilfældet siden lejrkrigene sluttede. Direkte forespurgt oplyste Al Aynen, at han ikke anser situationen i Ein el-Hilweh for væsentlig anderledes end i andre lejre. De eneste punkter som er noget anderledes end normalt er, at samtlige organisationer er til stede med en vis styrke i lejren, at lejren er ekstraordinært stærkt overbefolket og at lejren har stor symbolmæssig betydning. Som nævnt under 2.C. var det endvidere Al Aynens opfattelse, at det ikke generelt er noget sikkerhedsproblem for Arafat-tilhængere at forlade Sydlibanon og bevæge sig nord for Awali-floden.

Al-Natour var enig i, at Arafat-tilhængere kan bevæge sig risikofrit nord for Awali-floden, og henviste i den forbindelse til, at Fatah havde deltaget i processionerne i Beirut i anledning af 50-året for "Nakba" (Katastrofen, den palæstinensiske betegnelse for begivenhederne i 1948, som førte til palæstinenserne's fordrivelse fra deres hjemland).

Vedrørende konflikter mellem palæstinenserne selv oplyste Al-Natour, at samtlige fraktioner i dag er enige om, at det vil være til fare for lejrene og for deres egen eksistens i Libanon, hvis de strides indbyrdes med våben. Han vurderede derfor risikoen for væbnede konflikter for meget ringe, mens uenigheden på det politiske plan fortsat er stor.

3. Palæstinenserne's retlige vilkår

A. Opholdsgrundlag

Adskillige kilder har samstemmende forklaret, at palæstinenserne i Libanon i dag overordnet set har status som udlændinge, men som det fremgår nedenfor, er de udlændinge, som på mange måder indtager en særstilling i det libanesiske samfund.

Det juridiske grundlag

Generelt om palæstinenserne situation efter 1948 skal først og fremmest nævnes, at FN's Generalforsamling i resolution nr. 194, pkt. 11, udtalte, at palæstinenserne har ret til at vende tilbage til, hvor de kom fra. Denne resolution blev fremhævet af adskillige kilder, og både de libanesiske myndigheder og særligt de palæstinensiske kilder lagde vægt på at understrege, at det endegyldige mål er opfyldelsen af denne resolution.

Den væsentligste kilde til information om palæstinenserne's retlige status i Libanon skal ifølge flere af delegationens kilder søges i et notat skrevet af Souheil Al-Natour "The Legal Status of Palestinians in Lebanon", som senest er opdateret i 1996, og som i sammendrag er offentliggjort i Journal of Refugee Studies, Volume 10, Number 3, September 1997. Notatet betegnes i det efterfølgende som

Al-Natour 96. Under missionen drøftede delegationen notatet med Al-Natour personligt, og denne bekræftede, at oplysningerne i notatet fortsat er gældende.

Det fremgår indledningsvist af Al-Natour 96, at manglen på en juridisk defineret identitet har været en medvirkende årsag til palæstinenserne's isolation i det libanesiske samfund. Da palæstinenserne kom til Libanon i 1948, var de libanesiske myndigheder indstillet på, at behandle dem som en særlig gruppe, der adskilte sig fra andre udlændinge, hvilket skal ses i lyset af, at det var den almindelige opfattelse, at der alene ville blive tale om et midlertidigt behov for asyl. I 1950 blev det klart, at der ikke længere var tegn på, at en løsning var nært forestående, og en regulering af palæstinenserne's situation i Libanon var nødvendig. Derfor blev i 1950 oprettet en særlig Centralkomité for Flygtningeanliggender, som i 1959 blev til det nedenfor nærmere omtalte Generaldirektorat for Palæstinensiske Anliggender (GDPA). Det var først med oprettelsen af GDPA, at de libanesiske myndigheder definerede, i hvilken udstrækning man anså sig ansvarlig for palæstinenserne og indkerede, hvilke rettigheder de skulle have. I 1960 dannedes en "Higher Authority for Palestinian Affairs", som bestod af en række embedsmænd og med deltagelse af UNRWA. Denne autoritet havde som opgaver at samle informationer om palæstinenserne's situation, analysere disse og monitorere udviklingen. De libanesiske myndigheder havde dog på intet tidspunkt defineret palæstinenserne's status, som anderledes end øvrige udlændinges.

I 1962 blev i "udlændingeloven" af 10. juli en udlænding defineret som "enhver person, som ikke er libanesiske". Idet man efterfølgende blev opmærksom på, at loven ikke tog højde for palæstinenserne's tilstedeværelse, udstedte Indenrigsministeren den 2. august 1962 beslutning nr. 319. Af beslutningens første paragraf fremgår, at ikke-libanesiske statsborgere, som på daværende tidspunkt befandt sig i Libanon, skulle berigtige deres opholdsgrundlag og placeres i en af tre kategorier. Palæstinenserne blev placeret i kategori 3, som "udlændinge uden dokumenter fra deres oprindelsesland og som har ophold i Libanon på grundlag af opholdsbeviser udstedt af Sûreté Générale (Den Libanesiske Sikkerhedstjeneste) eller ID-kort udstedt af GDPA".

Palæstinenserne havde frem til dette tidspunkt stort set ikke haft indflydelse på deres situationen i Libanon, men efter dannelsen af PLO i 1964, og i lyset af en række militære episoder mellem de palæstinensiske fraktioner og det libanesiske militær, blev den såkaldte Cairo-aftale mellem Libanon og PLO indgået i 1969. Cairo-aftalen indeholdt principperne for palæstinenserne's ophold i Libanon. Det drejede sig om retten til arbejde og ophold i Libanon, oprettelse af en række lokale folkekomitéer, som forum for samarbejdet med myndighederne og med palæstinenserne i de enkelte lejre som medlemmer, en bestemmelse om, at palæstinenserne i Libanon havde lov til at deltage i den palæstinensiske revolution gennem væbnet kamp, og en hensigtserklæring om etablering af en forståelse mellem den libanesiske hær og de palæstinensiske fraktioner.

Cairo-aftalen gav for første gang palæstinenserne en formaliseret status i Libanon, men ændrede ikke på, at de fortsat var at betegne som udlændinge i Libanon i medfør af loven fra 1962. Det libanesiske parlament opsagde i 1987 ensidigt Cairo-aftalen, og palæstinenserne stod tilbage med de begrænsede rettigheder udlændinge har i Libanon i dag. Se vedrørende rettigheder og vilkår nedenfor i kapitel 4.

Generaldirektoratet for Palæstinensiske Anliggender (GDPA) er den principielle libanesiske myndighed, som er ansvarlig for de offentlige anliggender vedrørende de palæstinensiske flygtninge. GDPA blev dannet i 1959, som et direktorat under indenrigsministeriet. Direktoratet, som består af ca. 40 ansatte har til opgave, at udarbejde rapporter om forholdene og situationen for palæstinenser-

ne i Libanon, samt om UNRWA's arbejde, desuden er man ansvarlig for registrering af palæstinenserne og udstedelse af deres personlig dokumenter. GDPA yder således ikke direkte assistance til eller aktiviteter for palæstinenserne.

Typer af opholdsgrundlag

Ifølge en række af delegationens kilder, såvel myndighedskilder som uafhængige, er der 4 kategorier af palæstinensere i Libanon:

- 1948-flygtninge, der er registreret hos UNRWA, GDPA og Sûreté Générale
- 1948-flygtninge, der ikke er registreret hos UNRWA, men hos GDPA og Sûreté Générale
- 1967-flygtninge, der ligeledes ikke er registreret hos UNRWA, men kun hos myndighederne
- flygtninge, der ikke er registreret hverken hos UNRWA eller myndighederne

En libanesisk kilde, som ønskede at være anonym, oplyste, at der i Libanon i dag er 310.000 palæstinensere, som både er registreret af UNRWA, Sûreté Générale og GDPA, hvilket vil sige at antallet af 1948-flygtninge i Libanon er 310.000 personer. UNRWA oplyste, at der er 362.098 palæstinensere, som er registreret hos organisationen.

Endvidere oplyste den ovennævnte libanesiske kilde, at der tillige er et mindre antal 1948-flygtninge, som ikke har ladet sig registrere af UNRWA, men alene af Sûreté Générale og GDPA, fordi de var godt økonomisk stillet, og derfor ikke havde brug for assistance fra UNRWA's side. GDPA kendte ikke det nøjagtige antal i denne gruppe.

Ifølge samme libanesiske kilde, er der ca. 40.000 palæstinensere, som alene registreret hos Sûreté Générale og GDPA, altså de såkaldte 1967-flygtninge. GDPA anslog dette tal til ca. 30.000. UNRWA oplyste, at dette antal er 15-20.000 personer.

GDPA anså, at antallet af palæstinensere, som slet ikke er registret hverken hos UNRWA eller myndighederne er meget lille, blandt andet fordi det inden krigen var muligt for alle palæstinensere at lade sig registrere.

UNRWA registrerer i følge egne oplysninger alene de palæstinensere, der blev flygtninge som resultat af begivenhederne i 1948 og deres efterkommere, altså registreres flygtninge fra begivenhederne i 1967 eller senere ikke. Med hensyn til de palæstinensere, som ikke er registreret, er det således, at disse ikke har ret til UNRWA assistance, men at dette er blevet givet til dem på basis af et særligt nødhjælpsprogram.

Youssef Sayegh forklarede, at UNRWA i begyndelsen af organisationens virke nægtede at registrere de palæstinensere som efter organisationens mening kunne klare sig selv. Sayegh tilføjede, at UNRWA tillige slettede palæstinensere fra registret, hvis det viste sig, at deres behov for assistance ophørte.

Hala Naufal fra CSSRD oplyste, at det er meget svært at få eksakte tal for antallet af palæstinensere i Libanon, da der ikke eksisterer reel statistik fra myndighedernes side, og at UNRWA tæller alle som de har registreret, uanset om de rent faktisk er i Libanon. Det var dog hendes vurdering, at der kan være tale om 360.000 personer eller måske flere. Youssef Sayegh anslog antallet til ca. 250.000. Al-Natour vurderede, at der maksimalt er 225.000 til 230.000 palæstinensiske flygtninge i

Libanon på nuværende tidspunkt. Yderligere nævnte Al-Natour, at UNRWA naturligvis er klar over, hvor mange palæstinensere der er i landet, men at de af politiske årsager ikke siger nøjagtigt hvor mange.

B. Opnåelse af ID-papirer og rejsedokumenter, herunder muligheden for forlængelse mv.

ID-papirer mv.

GDPA oplyste, at man udsteder blå ID-kort til alle palæstinensiske flygtninge, hvad enten de er fra begivenhederne i 1948 eller 1967. GDPA oplyste, at det ikke kan ses på disse ID-kort, hvilken type palæstinenser der er tale om. De kan i følge GDPA problemfrit fornyes efter ansøgning, hvis de skulle blive mistet, og det er ikke nødvendigt, at indberette omstændighederne for tabet af ID-kort til politiet eller lignende. GDPA forklarede, at de desuden udsteder fødsels-, familie- og civilattester (fichet d'état civil).

De 1948-flygtninge, som alene er registrerede af Sûreté Générale og GDPA, får efter det af GDPA oplyste hvide ID-kort, og betegnes derfor ofte som "white card holders".

Rejsedokumenter og Laissez Passer

Ifølge en libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, udsteder Sûreté Générale 5-årige rejsedokumenter til 1948-palæstinenserne, som problemfrit kan forlænges for 5-årige perioder. GDPA oplyste, at Sûreté Générale udsteder rejsedokumenterne på baggrund af oplysningerne fra GDPA's registre. Ifølge samme kilde udsteder Sûreté Générale således alene rejsedokumenter til de palæstinensere, som er registreret af UNRWA. 1967-Palæstinenserne, som er registreret af de libanesiske myndigheder, men altså ikke af UNRWA, får udstedt 1-årige Laissez Passer, hvilket tillige gælder "white card holders".

Ifølge UNRWA bevares en flygtnings registrering i organisationens register uden undtagelse hele livet. For så vidt angår de libanesiske myndigheders registre oplyste GDPA, at flygtninge, som opnår statsborgerskab i Libanon eller et andet land, vil få dette noteret i registret, og vil som følge heraf ikke få udstedt ID-kort eller rejsedokumenter fremover.

Kravet om ind- og udrejsevisum, som de libanesiske myndigheder indførte i 1995, blev af en lang række kilder fremhævet som en væsentlig begrænsning i palæstinenserne mulighed for at rejse. Der henvises i øvrigt til kapitel 4 F om bevægelsesfriheden for palæstinensere.

C. Statsborgerskabslovgivningen

Med hensyn til statsborgerskab oplyste GDPA, at der ikke eksisterer en lovgivning for opnåelse af statsborgerskab. Derfor kan en palæstinenser få afvist en ansøgning, ikke fordi han er palæstinenser, men fordi der ikke eksisterer lovgivning eller faste regler på området. Parlamentet er i færd med at forberede en lovgivning, men indtil denne er gennemført kan statsborgerskab alene gives ved præsidentielt dekret. GDPA nævnte, at det er yderst sjældent, at der udstedes disse dekretter fra præsidenten, og der vil være krav om, at en ansøger ikke har begået kriminalitet, og at denne skal kunne klare sig selv. Der findes ikke statistik på området, og det er således ikke muligt at sige, hvor mange ansøgninger der har været tale om.

GDPA forklarede, at ca. 300.000 personer i 1994 fik libanesisk statsborgerskab, samt at ud af denne gruppe havde alene halvdelen selv ansøgt. Ud af gruppen på 300.000 var der et større antal palæstinensere fra de såkaldte 7 landsbyer. GDPA forklarede, at disse 7 landsbyer ligger i Israel tæt på grænsen til Libanon, og på et tidspunkt har været libanesisk territorium i forbindelse med den første grænsedragning. Ifølge GDPA opnåede denne gruppe palæstinensere ikke statsborgerskab, det blev snarere givet tilbage til dem. Det drejer sig om ca. 6.000 familier, hvilket ca. er 30.000 personer. Bortset fra denne gruppe var der ikke yderligere palæstinensere blandt de 300.000 personer. De resterende som opnåede statsborgerskab i 1994 var ifølge GDPA, forskellige uregistrerede personer, arabere fra grænseområdet mellem Syrien og Libanon, samt et antal som tidligere havde haft et andet statsborgerskab. Al-Natour vurderede dog, at der er tale om ca. 35.000 palæstinensere fra de 7 landsbyer. Al-Natour anslog, at der i øvrigt gennem tiderne er givet statsborgerskab til yderligere ca. 50.000 palæstinensere. Ifølge en uafhængig kilde, som i denne sammenhæng ønskede at være anonym, var palæstinenserne fra de 7 landsbyer for de flestes vedkommende enten kristne eller shia-muslimer. PFLP nævnte dog, at der for alles vedkommende var tale om shia-muslimer. MECC nævnte, at der blandt de 300.000 var et antal syrisk ortodokse, assyrere, armenere, kurdere og folk som stammede fra grænseområderne til Syrien.

Rosemary Sayegh forklarede, at op til 1994 var der ingen palæstinensere, som ansøgte om statsborgerskab, men i lyset af de klare fordele dette giver, er det for nuværende mere udbredt. Kilden nævnte desuden, at hun havde hørt, at det ikke alene var palæstinensere fra de 7 landsbyer, som opnåede libanesisk statsborgerskab i 1994, men at der tillige var andre.

D. Det libanesiske retssystem

- 1. Generel beskrivelse

Det libanesiske retssystem er ifølge rigsadvokaten baseret på det franske system, der er således tale om et treinstans system. Retssystemet er i øvrigt opdelt i de ordinære retter, militærdomstole og "Justice Council".

Med hensyn til det militære retssystem forklarede rigsadvokaten, at det er et specielt system alene med henblik på kriminalitet, som hidrører fra militære anliggender. Han forklarede, at under krigen havde det militære retssystem udvidede beføjelser, men at retstilstanden nu er tilbage til det normale. Yderligere nævnte rigsadvokaten, at der er en proces i gang for at ændre lovgivningen, således at det militære retssystem gøres mere tidssvarende.

Den særlige institution Justice Council er ifølge rigsadvokaten en ekstraordinær domstol. De sager, som kan indbringes, omhandler alle statens sikkerhed, og har som sådan en helt særligt karakter, som for eksempel retssagen mod den tidligere leder af Lebanese Forces, Samir Geagea. Det er den libanesiske regering, som henviser sager til Justice Council, og der har i alt været tale om ca. 10 sager. Der er ved en retssag for Justice Council større retssikkerhedsgarantier end ved ordinære domstole i kraft af, at det er landets bedste dommere, som varetager behandlingen af sagerne, og at der er tale om en fuldstændig åbenhed under retssagerne, herunder fri adgang til at udtale sig og føre vidner. Afgørelser truffet af Justice Council kan dog ikke appelleres. Justice Council består af 5 dommere, hvoraf den ene er højesteretspræsidenten, og det er desuden rigsadvokaten selv der møder som anklager i disse sager. En stor fordel ved Justice Council er ifølge rigsadvokaten, at processen er særdeles hurtig sammenlignet med det ordinære domstolssystem.

Med hensyn til implementeringen af lovene i Libanon forklarede rigsadvokaten, at det under borgerkrigen var særdeles svært, bortset fra lovgivningen med hensyn til forretningslivet. Efter Libanons indgåelse af Taif-aftalen har det været fuldt ud muligt at håndhæve landets lovgivning, dog ikke i det besatte område i Sydlibanon samt i de palæstinensiske flygtningelejre.

Generelt fungerer domstolene ifølge rigsadvokaten således normalt, og alle libanesiske love er i kraft. Med hensyn til spørgsmålet om sammenhængen mellem det politiske klima og landets love og domstole forklarede rigsadvokaten, at det er meget vigtigt at huske på princippet om magtens tredeling. Således er den dømmende magt uafhængig, hvilket er det rigtigste princip, og dommerne tager ikke imod ordrer. Derudover udøver lovgivningen ikke diskrimination, hverken på grund af etnicitet eller religion. Der er således dommere fra alle religiøse samfund, og, som rigsadvokaten udtrykte det, så er politik for politikere og ikke for dommere. Han var dog af den opfattelse, at de politiske kredse behøver et stærkt judicielt system for at bekæmpe kriminalitet.

Direkte forespurgt vedrørende amnestiloven fra 1991 og den kritik blandt andet Amnesty International ud fra menneskerettighedssynspunkter har rejst heraf, forklarede rigsadvokaten, at amnestien skal ses i lyset af den libanesiske cocktail af religiøse og politiske militser, som eksisterede under krigen. Det var derfor ofte umuligt at afgøre, hvad der var forbrydelser, og ikke mindst hvem der havde begået dem. Det var simpelthen nødvendigt for at blive fri af fortiden at implementere en amnestilovgivning. Rigsadvokaten fandt amnestiloven fra 1991 særdeles god til dette formål.

For så vidt angår retstilstanden i den af Israel besatte del af Sydlibanon forklarede rigsadvokaten, at der er en dommer i området, som oprindeligt selv er fra egnen, og som folk respekterer. Denne dommers holdninger er ikke så anstødende for israeleerne, og de lader ham derfor gøre sit job og accepterer dets udførsel. I princippet fungerer domstolen i Sydlibanon både på det civil- og straffetretlige område, bortset fra tilfælde hvor militser er involveret, da det kan være særdeles vanskeligt at få dem til at møde i retten.

En vestlig ambassade, som ønskede anonymitet, gav udtryk for, at retssystemet generelt er dårligt, og at politiet opfører sig ukorrekt overfor alle blandt andet på grund af korruption. Det er endvidere vigtigt at have adgang til familiemedlemmers støtte i forbindelse med kontakt til myndighederne.

En uafhængig advokat, som ønskede anonymitet, erklærede sig uenig med rigsadvokaten og oplyste, at princippet om magtens tredeling ikke fungerer. Særligt efter Taif-aftalen er den dømmende magt under politisk indflydelse. Denne kilde forklarede desuden, at de to store problemer er de militære domstole og Justice Council. Vedrørende de militære domstole forklarede kilden, at der er tale om ekstraordinære domstole, hvor der må stilles spørgsmål stegn ved dommernes integritet og kompetence. Det er som regel officerer, der fungerer som dommere, officerer, som ikke nødvendigvis har en juridisk uddannelsesmæssig baggrund. Derudover er retssagerne meget hurtige, ofte finder høringsen sted om formiddagen, og domfældelsen om eftermiddagen. Til eksempel nævnte kilden, at domstolen normalt kan behandle 50-60 sager på en dag, og at der er eksempel på, at 350 sager har været afgjort på en dag. Den hastighed, hvormed sagerne afgøres, gør det praktisk taget umuligt for advokaterne at nå at sætte sig ind i sagerne og forsvare deres klienter optimalt. Kilden nævnte herved, at det som regel er advokater, som kommer fra det militære system, som udpeges. Endelig er dommene helt uden begrundelser. Det særlige problem vedrørende Justice Council er, at der ikke er mulighed for appel, hvilket kilden ansa for meget problematisk, uagtet at domstolen ledes af landets bedste dommere.

Kheir vurderede desuden, at de militære domstole er politiske domstole, hvor flertallet af sager vedrører kristne og palæstinensere, som er pro-Arafat. Kheir tilføjede, at afgørelser fra den militære domstol kan appelleres til en højeste instans - Court de Cassation - hvor retsformanden altid er civil.

Kheir så frem til, at en ændring af lovgivningen vedrørende de militære domstole bliver en realitet, således at anvendelsen heraf gøres restriktiv, da alle sager i dag kan passere gennem dem.

- 2. Palæstinenserne mulighed for at opnå fair trial

En vestlig ambassade, der ønskede at være anonym, nævnte, at rets- og politisystemet generelt er dårligt, og at det derfor ikke er nemt at sige, hvorvidt palæstinensere bliver behandlet værre end libanesere, men var af den opfattelse, at det nok ikke er tilfældet.

En uafhængig libanesisk kilde, som ønskede at være anonym, anslog, at der finder nogen diskrimination sted af palæstinenserne indenfor retssystemet.

Ifølge Kheir har libaneserne bedre mulighed for at opnå beskyttelse, fordi de som regel har et netværk, de kan søge hjælp og støtte fra. Desuden forklarede Kheir, at hvis man ikke har midler til at hyre sin egen advokat, men skal have en udpeget, vil man på grund af disses lave lønninger blive meget dårligt repræsenteret. For så vidt angår palæstinenserne vurderede Kheir, at chancen for at undgå diskrimination er langt bedre i det ordinære retssystem end i det militære.

Shoufiq Al Hout nævnte, at han ikke mente, at de libanesiske myndigheder igen vil anvende de samme metoder, som de gjorde under krigen. Dengang var der praksis for udenretlige fængslinger, hvilket ikke kan finde sted i dag. Han mente, at palæstinenserne vil få den samme behandling ved domstolene som libaneserne, og at der således ikke vil blive tale om diskrimination.

Al-Natour var af den opfattelse, at palæstinensere vil få en fair behandling ved domstolene, men at problemet er politiets dårlige behandling af alle i varetægt. Al-Natour mente dog ikke, at palæstinensere ville blive anderledes behandlet end libanesiske statsborgere.

Med hensyn til de militære domstole nævnte Shoufiq Al Hout, at der var uregelmæssigheder under krigen, men var af den opfattelse, at der ikke er sket eller sker diskrimination overfor palæstinenserne, hvilket blandt andet skyldes, at libaneserne har rigeligt travlt med at løse deres egne problemer. Endelig nævnte han, at de militære domstole ikke blev etableret for at skade palæstinenserne, men for at løse militære spørgsmål og konflikter.

E. Retshåndhævelse

- 1. Udøvelse af politimyndighed

For så vidt angår fremskaffelse af bevismateriale og reglerne for anholdelse og varetægtsfængsling forklarede rigsadvokaten, at enhver anholdt skal stilles for en dommer indenfor 24 timer, hvorefter der så kan ske forlængelse i op til 3 dage. Undersøgelserne overføres i retten til en undersøgelsesdommer, som vil kunne kræve og udstede arrestordre. Med hensyn til politiets metoder var rigsadvokaten af den opfattelse, at psykisk pres udøves i alle lande, men at der i dag ikke er tale om anvendelse af vold overfor de tilbageholdte. Han forklarede, at hvis der skulle blive forelagt bevismateriale, som var fremkommet ved hjælp af voldelige metoder, ville dette blive afvist som ulov-

ligt. Rigsadvokaten forklarede, at det er et stort problem i Libanon, at der mangler teknisk udstyr til at fremskaffe beviser, hvilket kunne medvirke til en mindskelse af fejl.

Rigsadvokaten fremhævede, at der er mange politimænd, som er blevet dømt for voldsudøvelse under tjeneste. Disse sager har myndighederne dog valgt ikke at gøre offentlige, da der i forvejen hersker en stor mistillid fra befolkningens side overfor offentlige institutioner, og at folk derfor vil være parate til at tro hvad som helst. I visse tilfælde har sager dog været gjort offentlige i lyset af, at situationen har ændret sig til det bedre gennem de seneste år. Rigsadvokaten forklarede, at politiet nu utvivlsomt er opmærksomme på, at de skal respektere landets love.

Kheir forklarede, at hans organisation har kendskab til tilfælde, hvor politifolk har udøvet tortur i form af blandt andet slag under fødderne og ophængning i bagbundne hænder af fængslede, desuden er psykisk tortur i form af isolationsfængsel og lignende endnu mere udbredt. Kheir stillede sig tvivlende over for rigsadvokatens udsagn om øget respekt for loven fra politiets side, og udtalte, at hans organisation ikke havde kendskab til retsforfølgning af politifolk. Desuden nævnte en uafhængig kilde, som ønskede at være anonym, at kvindelige fanger har været udsatte for seksuelle overgreb i forbindelse med tilbageholdelser.

Kriminalitetsudviklingen

Kriminalitetsraten er ifølge rigsadvokaten steget efter krigen. Under krigen var der tale om en række forskellige former for kriminalitet, men lovgivningen blev på dette tidspunkt ikke implementeret. Mange børn var involveret i de forskellige militser, som ofte tvang dem til at tage narkotika for at få dem til at være i stand til at deltage i krigshandlinger, herunder begå drab. Det er meget svært at få disse unge mennesker ud af deres misbrug og den dertil relaterede kriminalitet. Endelig forklarede rigsadvokaten, at den dårlige økonomiske situation er stærkt medvirkende til den høje kriminalitetsrate.

Med hensyn til palæstinenserne forklarede rigsadvokaten, at der er tale om en kriminalitetsrate på højde med den for libanesiske statsborgere. Dog hører det med til billedet, at der indenfor den palæstinensiske gruppe sker mange æresforbrydelser af privat karakter. For så vidt angår de palæstinensiske lejre forsøger de libanesiske myndigheder ifølge rigsadvokaten ikke at implementere lovgivningen tvangsmæssigt, således går de libanesiske myndigheder ikke ind i lejrene. Dette er der ifølge rigsadvokaten mange grunde til: for det første stoler palæstinenserne ikke på nogen, for det andet vil den arabiske verden opfatte patruljeringen som dårlig behandling af palæstinenserne og for det tredje lever palæstinenserne nu som almindelige mennesker.

En libanesiske kilde, som ønskede at være anonym, anførte dog, at det er militæret, som har ansvaret for sikkerheden i lejrene. Denne kilde forklarede desuden, at problemerne i lejrene for det meste skyldes æresspørgsmål eller politisk tilhørsforhold for eller mod Arafats linie.

En uafhængig kilde, der ønskede anonymitet, nævnte, at det libanesiske politi er ubrugeligt og korrupt, og volder mange problemer, men at det forholder sig helt anderledes med hæren selvom denne endnu ikke fungerer optimalt.

UNIFIL oplyste, at den libanesiske hær ikke går ind i lejrene, da dette kunne give en række alvorlige problemer, hvor mange civile ville være i risiko for at blive dræbt.

Shoufiq Al Hout forklarede i denne forbindelse, at det er korrekt, at de libanesiske myndigheder ikke er i lejrene, men at alle organisationerne er infiltreret af den libanesiske efterretningstjeneste.

Derfor er de libanesiske myndigheder fuldstændig klar over alt der sker i lejrene, og kunne så let som ingenting gå ind i lejrene, hvis de ville.

Oplysningerne om, at det libanesiske militær og politi kun rent undtagelsesvist går ind i lejrene blev bekræftet af en lang række kilder. Se desuden kapitel 6 om forholdene i de enkelte lejre.

Syrernes myndighedsudøvelse

Med hensyn til syrernes tilstedeværelse forklarede rigsadvokaten, som tidligere nævnt i kapitel 1 B, utvetydigt, at syrisk militær ikke har ret til at foretage arrestationer af libanesiske statsborgere på libanesiske territorium endsige overføre dem tvangsmæssigt til Syrien. Rigsadvokaten forklarede, at det ikke er korrekt, når det fra menneskerettighedsorganisationer hævdes, at libanesere overføres til Syrien. Under krigen kunne det forekomme, at libanesere, som kæmpede mod syrerne, blev overført til Syrien, men dette er ikke muligt i dag. Det er således, at de libanesiske myndigheder aldrig tillader udlevering af egne statsborgere til Syrien, selvom der fra syrisk side skulle blive anmodet herom.

Endvidere bemærkede rigsadvokaten, at der eksisterer særlige aftaler om magtudøvelse i Broderskabs-, Samarbejds- og Koordinationsaftalen mellem Syrien og Libanon fra 1991, se bilag 5. Med hensyn til palæstinenserne var rigsadvokaten ikke blevet informeret om tilfælde, hvor palæstinenser blev taget til Syrien, men det gælder ligeledes her, at syrerne ikke vil have ret til foretage arrestationer, altså på samme måde som er tilfældet med hensyn til libanesiske statsborgere.

Rigsadvokaten forklarede, at der er blevet foretaget en række undersøgelser, hvor der er fundet bevis for, at fremsatte anklager om overførsler til syriske fængsler fra visse menneskerettighedsorganisationer var falske. Han mente, at der kunne være tale om et politisk forsøg på at skade syrernes omdømme i Libanon, og at der først og fremmest kunne være tale om, at dette forsøg var instigeret af israelerne.

En libanesiske kilde, som ønskede anonymitet, bekræftede, at syrerne ikke har foretaget arrestationer af libanesiske statsborgere i Libanon siden krigen, samt at palæstinenserne er under libanesiske jurisdiktion, og således heller ikke arresteres. Kilden forklarede uddybende, at syrerne alene har ret til at arrestere syriske statsborgere, som for eksempel militærunddragere eller desertører.

Kheir forklarede, at syrerne foretager arrestationer af tre typer personer i Libanon:

- De såkaldte Khaderiya, som er medlemmer af den af Gailani-familien indstiftede sufi-orden, og som også er udbredt i Syrien, hvor den opfattes som en af de alvorligste oppositionskræfter til det nuværende styre.
- Arafat-loyale palæstinensere
- Medlemmer af og sympatisører med det irakiske Baath-parti.

Kheir forklarede, at de syriske myndigheder løslod 121 personer i marts måned i år, og at de tre kategorier ved den lejlighed var blevet bekræftet. Ifølge Kheir blev disse ganske frygteligt behandlet i de syriske fængsler, men de løsladte vælger ofte at være tavse om deres ophold der, da de frygter at blive arresteret igen.

Youssef Sayegh var af den opfattelse, at de 121 løsladte for flertallets vedkommende var libanesiske statsborgere. Rosemary Sayegh bemærkede yderligere, at antallet af forsvindinger generelt er meget stort, og at det er uvist, hvad der sker med dem.

PFLP bemærkede, at sagerne vedrørende syriske arrestationer relaterer sig til politisk tilhørsforhold, og at syrerne intervenserer, hvis der er sikkerhedsproblemer. PFLP har kendskab til, at syrerne i dag arresterer personer, og tager disse til Syrien, og nævnte, at det eksempelvis har været tilfældet i sager vedrørende medlemmer af Det Muslimske Broderskab.

Lederen af Fatah i Libanon, Sultan Abu Al Aynen, nævnte, at der fortsat er et antal palæstinensere fra Fatah i syriske fængsler, samt at syrerne fortsat arresterer palæstinensere og fører dem til Syrien. De seneste to år har der alene været meget få politisk motiverede arrestationer fra syernes side, og et lille antal arrestationer af sikkerhedsmæssige årsager.

- 2. Palæstinenserne mulighed for at søge de libanesiske myndigheders beskyttelse

Ifølge rigsadvokaten har alle palæstinenserne adgang til domstolene, der kan dog være tale om, at der skal betales et mindre beløb i gebyr.

I de palæstinensiske lejre er der ifølge rigsadvokaten intet retssystem, hver enkelt organisation har sit eget lederskab. Han var af den opfattelse, at palæstinenserne lever et primitivt liv med meget få midler, og at de følgelig ikke har brug for domstole. Rigsadvokaten forklarede, at der blandt palæstinenserne er et klan-system, som ikke er et juridisk system, samt at de beskytter hinanden, med mindre der er tale om en intern konflikt. Med hensyn til beskyttelse forklarede rigsadvokaten, at palæstinenserne ikke bor i ghettoer, men kan bevæge sig frit ind og ud af lejrene. Hvis en palæstinenser skulle henvende sig til de libanesiske myndigheder for at søge beskyttelse, vil han blive behandlet, som en libanesiske statsborger ville blive det.

Ifølge Michel Naufal fra CSSRD er det for tiden ikke muligt for palæstinenserne at henvende sig til myndighederne for at søge beskyttelse, idet ingen ville høre på dem. Kilden oplyste, at fordi palæstinenserne anses for udlændinge i Libanon, har de ikke adgang til domstolene, men at dette i øvrigt ikke er et juridisk problem, men et politisk. Han forklarede derudover, at palæstinenserne behandles som non-persona af de libanesiske myndigheder, og forklarede, at klanstrukturen i de palæstinensiske lejre udfylder det tomrum, som er opstået, fordi myndighederne ikke yder beskyttelse. Kilden forklarede dog, at dette ikke gælder for lejrene omkring Beirut, da disse har karakter af forstæder og ikke så meget egentlige lejre. Her er palæstinenserne underlagt den almindelige libanesiske jurisdiktion.

PFLP oplyste, at de har fuldstændig tillid til de libanesiske myndigheder, og at palæstinensere vil blive behandlet på lige fod med libanenserne selv. I forhold til muligheden for adgang til domstolene med henblik på for eksempel skilsmisse forklarede PFLP, at det foregår fuldstændig problemfrit og fri for nogen form for diskrimination. PFLP forklarede dog, at dette alene gælder for 1948-flygtningene, og at 1967-flygtningene ikke har adgang til domstolene, og i øvrigt har mange andre problemer.

4. Sociale og økonomiske forhold

A. De generelle levevilkår

Den libanesiske lovgivning indebærer, som nævnt i kapitel 3 A, at palæstinenserne regnes for udlændinge og dermed, at de er dårligere stillet end libanesiske statsborgere, hvad angår en række forhold.

Ifølge UNRWA bor en væsentlig del af palæstinenserne i Libanon i de 12 flygtningelejre, som er omtalt i kapitel 5 og 6. Der er i alt hos UNRWA registreret ca. 360.000 palæstinensere, hvoraf knap 200.000 (56 %) bor i lejrene. En libanesiske kilde, der ønskede anonymitet, anslog, at omkring 85 % bor i lejrene. Michel Naufal pegede på, at mange palæstinensere, trods deres ret til at bosætte sig uden for lejrene, frivilligt vælger at vende tilbage til/ blive i lejrene, hvor de primært via UNRWA er sikret en række ydelser, blandt andet bolig, lægehjælp og uddannelse. Naufal tilføjede dog, at UNRWA-registrerede palæstinensere i princippet er sikret UNRWA's assistance, selvom de bor udenfor lejrene, med undtagelse af udgifter til bolig. Ovennævnte libanesiske kilde tilføjede, at et flertal af palæstinenserne foretrækker at blive i lejrene på grund af UNRWA-ydelserne.

Michel Naufal, Youssef Sayegh og repræsentanter for PFLP konstaterede samstemmende, at der blandt palæstinenserne i Libanon i udpræget grad hersker fortvivlelse og modløshed med hensyn til fremtiden. Ifølge Michel Naufal er denne stemning taget til efter Oslo-aftalerne blev indgået i 1993. Palæstinenserne i Libanon føler sig ladt i stikken og isoleret i forhold til forhandlingerne om en fremtidig løsning af det palæstinensiske problem. Hala Naufal, CSSRD, tilføjede i denne sammenhæng, at palæstinenserne tidligere, mens PLO stadig spillede en stor rolle i Libanon, havde langt bedre jobmuligheder, blandt andet indenfor PLO's egne institutioner, hvor også mange libanesere arbejdede.

Repræsentanter for MECC gav udtryk for, at den socio-økonomiske situation for palæstinenserne i Libanon i dag har nået et historisk lavt niveau. Kilden angav palæstinensernes status som flygtninge og de deraf følgende ringe sociale og økonomiske vilkår som den væsentligste årsag til, at palæstinensere fra Libanon udrejser og søger asyl i for eksempel Vesteuropa.

Folkekomitéen i Wavell lejren i Baalbek delte MECC's opfattelse og mente tillige, at den generelle situation for palæstinenserne i Libanon er blevet stærkt forværret de seneste år. Kilden påpegede, at palæstinenserne i Syrien og Jordan er betydeligt bedre stillet.

Rosemary Sayegh forklarede, at folkekomitéerne i lejrene tager sig af de daglige problemer. Komiteerne består af repræsentanter fra de forskellige organisationer, som er repræsenteret i en given lejr. Tidligere var det således, at Fatah altid havde flertal, men dette er i lyset af den politiske udvikling og de interpalæstinensiske konflikter ikke længere tilfældet. Bortset fra disse komitéer har lejrene ifølge Rosemary Sayegh muligvis ældreråd, dette er dog for eksempel ikke tilfældet i Shatila. Hun havde endvidere ikke kendskab til ret mange tilfælde af arbitrære drab i lejrene. Se desuden kapitel 6 om forholdene i de enkelte lejre.

Shoufiq Al Hout bekræftede ligeledes oplysningerne om folkekomitéerne, som værende bygget op i tråd med den politiske repræsentation i lejrene. Han nævnte, at der ikke er et internt politi i lejrene, men alene grupper af militærpersoner fra organisationerne, som ser til, at konflikter ikke udvikler sig unødigt. Med hensyn til ældreråd forklarede Al Hout, at de er en gammel tradition, men at disse

råd ikke er særlig stærke. De kan dog til tider løse problemer, særligt hvis medlemmerne er i stand til kontrollere deres egen familie.

PFLP påpegede, at opgaverne for folkekomitéerne er af sikkerhedsmæssig karakter, mens civile spørgsmål og øvrige problemer bliver refereret til de libanesiske myndigheder.

B. Palæstinenserens adgang og ret til at arbejde og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed

Det retlige grundlag

Ifølge GDPA kræver det som hovedregel tilladelse for udlændinge at arbejde i Libanon, og der eksisterer ifølge libanesiske lovgivning 87 professioner, som er forbeholdt libanesiske statsborgere. Et flertal af de øvrige kilder, herunder Michel Naufal, Al Hout, MECC, PFLP og folkekomitéerne i henholdsvis Rashidieh- og Burj el-Shemali lejren, bekræftede eksistensen af lovgivning, der forbyder udlændinges adgang til visse professioner, selvom deres vurdering af antallet varierede fra 62 til 87.

Al-Natour 96, som opsummerer libanesiske lovgivning på arbejdsmarkedsområdet, hvad angår ikke-libanesiske arbejdskraft, angiver følgende principper som grundlæggende for udlændinges muligheder for at få arbejde i Libanon:

1. Gensidighed i behandling af arbejdskraften, det vil sige princippet om, at det land, som en given ikke-libanesiske kommer fra, skal tilbyde en libanesiske arbejder samme vilkår, som den ikke-libanesiske arbejder har/ får i Libanon.

2. Krav om arbejdstilladelse

Al-Natour 96 påpeger i den forbindelse, at kravet om gensidighed i behandling i princippet udelukker palæstinenserne i Libanon fra at arbejde, idet de ikke har statsborgerskab i noget land, der ville kunne opfylde dette krav.

Hvad angår det andet princip, henviser Al-Natour 96 til indførelsen i 1962 af "Law Regarding Entry to, Residence in and Exit from Lebanon" ("udlændingeloven"), der forhindrer en ikke-libanesiske i at tage arbejde i en hvilken som helst profession uden forudgående tilladelse fra Arbejdsministeriet. Notatet påpeger dog, at visse grupper af udlændinge er undtaget kravet om arbejdstilladelse, for eksempel personer, der kan dokumentere ægteskab med en libanesiske kvinde gennem mindst 1 år. Tilsvarende gælder udlændinge, der har en uddannelse eller mestrer et fag og derudover har praktiseret denne profession i Libanon siden før 1960 og har boet i landet siden før 1954. Al-Natour 96 fastslår imidlertid, at disse undtagelser er rent teoretiske, og at de ikke praktiseres.

Al-Natour 96 fremhæver Dekret nr. 17561 fra 1962 som afgørende for palæstinenserens muligheder for at få arbejde i Libanon, idet der her indførtes særlige betingelser, der forbeholder visse professioner for libanesiske statsborgere. Det påpeges desuden, at det libanesiske arbejdsministerium løbende har bekræftet den fortsatte gyldighed af disse regler med tilføjelse af yderligere professioner.

Souheil Al-Natour henviste ved mødet med delegationen desuden til det libanesiske arbejdsministeriums "Decision 621/1" af 15. december 1995, der opremser dels 1) en række stillinger, som kun libanesiske statsborger må bestride, 2) en række af virksomheder/ forretninger, som er forbeholdt libanesiske statsborgere. Se bilag 7.

Af denne "Decision" fremgår desuden følgende to generelle bemærkninger tilknyttet henholdsvis ovennævnte gruppe 1) og 2): "Priority should be given to Lebanese in all types of jobs and professions" og "In general, any job that impedes the chances for Lebanese".

Al-Natour 96 anfører, at mens palæstinensere, der har arbejdstilladelse, generelt har samme rettigheder som libanesere, herunder ret til ferie og løn under sygdom, er palæstinensere uden arbejdstilladelse ikke sikret disse rettigheder.

GDPA påpegede, at den ovennævnte lovgivning på arbejdsmarkedsområdet rammer udlændinge generelt og ikke specifikt palæstinensere. GDPA anførte tillige, at det er muligt at opnå dispensation for udlændinge, der har levet i Libanon siden fødsel - hvilket er 70% af palæstinenserne i Libanon - eller for udlændinge, der har en libanesisk mor.

Al-Natour bekræftede, at der i teorien kan udstedes arbejdstilladelse til de af GDPA nævnte grupper, men understregede, at dette ikke sker i praksis. Han påpegede tillige, at ovennævnte "Decision no.621/1" blokerer palæstinenserne muligheder for at få arbejde i Libanon, med undtagelse af for eksempel landbrugs- og andre daglejerjobs.

Den reelle adgang til arbejde

GDPA gjorde opmærksom på, at mange palæstinensere arbejder i landbrugs- eller byggesektoren, hvor der ikke kræves arbejdstilladelse. Kilden anførte desuden, at der i vid udstrækning er tolerance med hensyn til eventuelt manglende arbejdstilladelse, og at antallet af udstedte arbejdstilladelser ikke giver noget reelt billede af, hvor mange palæstinensere der arbejder. Ifølge kilden kan nogle arbejdsgivere muligvis have tendens til at ansætte for eksempel egyptisk arbejdskraft, idet egyptiske arbejdere skal have arbejdstilladelse for overhovedet at kunne indrejse i Libanon. GDPA påpegede desuden, at mange erhverv udøves af palæstinensere i lejrene.

Al-Natour bemærkede derimod, at de svære betingelser, hvad angår arbejde, i realiteten betyder, at mange palæstinensere må betale bestikkelse for at få arbejdstilladelse. De palæstinensere, der har arbejdstilladelse, skal forny den hvert år, og de må påregne 3-9 måneders ventetid. Ifølge Al-Natour betyder dette, at mange palæstinensere med arbejdstilladelse reelt arbejder uden en sådan i lange perioder. Han tilføjede, at firmaer derfor er tilbageholdende med at ansætte palæstinensere på grund af de komplikationer, som dette medfører.

Adskillige palæstinensiske og uafhængige kilder, herunder Michel Naufal pegede på, at mange palæstinensere arbejder indenfor landbruget, byggebranchen eller andet sæsonarbejde, hvor der ikke kræves arbejdstilladelse. Repræsentanter for PFLP påpegede imidlertid, at færre og færre palæstinensere kan få job i landbruget, fordi mange landmænd opgiver landbruget og flytter til byen. Man gjorde i øvrigt opmærksom på den store konkurrence, som palæstinenserne er udsat for i byggebranchen.

Folkekomitéen i Wavell lejren i Baalbek gav også udtryk for, at der er meget høj arbejdsløshed blandt palæstinenserne, måske op imod 60 %, og at mange af lejrens beboere kun er beskæftiget i omkring 3 måneder om året. Folkekomitéen i Nahr el-Bared lejren vurderede arbejdsløsheden for palæstinenserne i Libanon til omkring 60%. Begge kilder påpegede i øvrigt den meget skærpede konkurrence fra billig syrisk arbejdskraft som en væsentlig grund til, at mange palæstinensere har fået sværere ved at finde arbejde i for eksempel landbruget og byggesektoren.

En uafhængig kilde, der ønskede at være anonym, mente, at der tydeligvis eksisterer en uerklæret libanesisk politik for at besværliggøre palæstinenserne levevilkår, herunder muligheden for at få arbejde. Hvad angår de 87 professioner, som er forbeholdt libanesere, var det opfattelsen, at denne regel ikke nødvendigvis håndhæves. De syriske arbejdere i Libanon, hvis antal han anslog til omkring 500.000, udgør en særdeles hård konkurrence for palæstinenserne på arbejdsmarkedet, blandt andet fordi de kan arbejde til en mindre løn, da leveomkostningerne i Syrien er lavere end i Libanon. De syriske arbejdere er desuden bedre stillet, fordi der ikke er lige så store restriktioner med hensyn til deres jobmuligheder, som der er for palæstinenserne. Kilden henledte opmærksomheden på, at det for en arbejdsgiver kan være mindre kompliceret at ansætte en syrer end en palæstinenser, da de sidstnævnte kan have sværere ved at opnå arbejdstilladelse. Kilden fortsatte, at der er større jobmuligheder for palæstinenserne i Sydlibanon, idet konkurrencen fra syriske arbejdere ikke er så stor der som i nord.

Wa'il Kheir (FHHRL) mente ligeledes, at palæstinensiske arbejdere er meget dårligt stillet på det libanesiske arbejdsmarked og angav den skarpe konkurrence fra den syriske arbejdsstyrke som en afgørende årsag til dette.

Youssef Sayegh henviste ligeledes til de mange syriske arbejdere i Libanon og anførte, at flertallet arbejder uden arbejdstilladelse. Han tilføjede, at syriske arbejdere har lettere end palæstinenserne ved at få arbejde i byggebranchen. Shoufiq Al Hout erklærede sig enig heri og påpegede, at den syriske arbejdskraft er billigere end den palæstinensiske. Al Hout tilføjede, at en del palæstinensere uofficielt arbejder indenfor erhverv, der officielt er forbeholdt libanesere. Han bemærkede desuden, at uddannelsesniveaue hos palæstinenserne generelt er højt, fordi uddannelse udgør et af de eneste områder, som palæstinensere kan investere i. De jobs, som et højt uddannelsesniveau kan føre til, går imidlertid til libanesere. Youssef Sayegh stillede spørgsmålstegn ved, hvorfor palæstinenserne skulle stræbe efter et højt uddannelsesniveau, når de alligevel ikke kan få kvalificerede jobs.

MECC påpegede også palæstinenserne traditionelt høje uddannelsesniveauer, men ligeledes, at de ikke får mulighed for at udøve deres profession. Hvad angår palæstinenserne muligheder for at få arbejde pegede kilden ligeledes på den store konkurrence fra især syriske, men også egyptiske og srilankanske arbejdere, der efter kildens opfattelse var langt billigere end palæstinensere. Som eksempel på konkurrencen henviste kilden til, at mange palæstinensere presses ud af landbrugssektoren i Sydlibanon af andre grupper. MECC understregede også, at der er en meget høj arbejdsløshed blandt palæstinenserne i Libanon, efter kildens opfattelse over 40 %.

Såvel repræsentanter for PFLP som Michel Naufal og Rosemary Sayegh, henledte opmærksomheden på, at der i Libanon eksisterer en stor "uformel" sektor på arbejdsmarkedet, hvor arbejdstilladelse ikke nødvendigvis kræves. Souheil Al-Natour påpegede også dette forhold. Naufal understregede også, at man, for at forstå vilkårene på for eksempel arbejdsmarkedet, skal gøre sig klart, at ikke alle forhold i Libanon er reguleret ved lov. Det kan derfor være vanskeligt helt præcist at svare på, hvorvidt og i hvilke fag arbejdstilladelse er påkrævet. PFLP understregede imidlertid i denne forbindelse, at selvom loven kan omgås med hensyn til arbejde, er det ikke uden konsekvenser for arbejderen, hvis arbejdskraft er billigere og rettigheder færre i den "uformelle" sektor.

UNRWA's "Annual report 1997" vurderer arbejdsløsheden for palæstinenserne i Libanon til mindst 40%. I det schweiziske BfF (Bundesamt für Flüchtlinge)'s landerapport om Libanon fra 1997 vurderes arbejdsløsheden i Libanon generelt til mellem 15 og 30 %.

Selvstændig erhvervsvirksomhed

Af den tidligere i dette kapitel under "Det retlige grundlag" nævnte "Decision no. 621/1" (bilag 7) fremgår, at en række virksomheder/forretninger er forbeholdt libanesere. Endvidere fremgår det af Al-Natour 96, at udlændinge skal have en særlig tilladelse for at kunne drive forretning i Libanon.

Hvad angår selvstændig erhvervsvirksomhed var Rosemary Sayegh af den opfattelse, at der næppe er juridiske forhindringer for palæstinenserne med hensyn hertil, og at det også sker i et vist omfang. Hun understregede imidlertid, at der i høj grad er økonomiske forhindringer, idet de færreste palæstinensere har råd til at åbne for eksempel en butik. Hun anførte imidlertid, at palæstinensere i en vis udstrækning udøver selvstændig erhvervsvirksomhed i lejrene.

MECC pegede på, at det blandt palæstinensere, der ønsker at åbne egen virksomhed, er meget brugt at satse på en hjemme-baseret virksomhed, fordi sådanne ikke vil komme i myndighedernes søgelys.

Ifølge PFLP begrænser restriktionerne i udlændinges adgang til arbejde i diverse fag reelt palæstinenserne mulighed for at åbne egen erhvervsvirksomhed. Man påpegede i den forbindelse i øvrigt, at selvom reglerne for arbejde eller etablering af egen erhvervsvirksomhed i Libanon gælder udlændinge i almindelighed, er det naturligt at antage, at de er rettet imod palæstinenserne, eftersom de, da begrænsningerne blev indført, var den eneste store gruppe udlændinge i Libanon. Som eksempel på palæstinenserens vanskeligheder i forbindelse med at åbne selvstændig erhvervsvirksomhed nævnte PFLP, at afgiften for en udlænding, der vil registrere sin virksomhed i eget navn reelt vil være 10 gange højere end for en libaneser. Af samme grund forsøger palæstinensere af og til at indgå partnerskab med libanesiske statsborgere. Også ifølge PFLP er det imidlertid muligt for palæstinenserne at drive egne forretninger i lejrene.

C. Palæstinenserne ret og adgang til undervisning og uddannelse

Skolevæsenet i Libanon er dels offentligt, dels privat. Private skoler er traditionelt meget populære, idet de anses for at sikre en bedre uddannelse. UNRWA's "Annual Report 1997" påpeger, at det er temmelig dyrt at gå på privatskole.

UNRWA driver egne skoler og tilbyder skolegang på folkeskoleniveau (under- og mellemskole) for palæstinenserne i Libanon. Organisationen tilbyder ligeledes til en vis grad en gymnasie-uddannelse og skaffer i begrænset omfang palæstinensere scholarships til universiteterne. Ifølge UNRWA's "Annual Report 1997" har libanesere første prioritet i de offentlige skoler. Eftersom kun et fåtal af palæstinenserne har midler til at gå i de private skoler, fremhæver rapporten, at UNRWA stort set er ene om at tilbyde skolegang til palæstinenserne. UNRWA's "Annual Report" anfører, at 94-96 % af palæstinensere i folkeskolealderen går i de UNRWA-drevne skoler.

Der henvises i øvrigt til kapitel 5 og 6.

GDPA anslog, at omkring 25 % af palæstinenserne i Libanon går i offentlige libanesiske skoler. Hvad angår uddannelse udover folkeskoleniveau anførte kilden, at private uddannelsesinstitutioner sidste år uddannede 2.700 palæstinensere, ligesom omkring 1.000 palæstinensere var indskrevet på libanesiske universiteter.

Michel Naufal anførte, at palæstinensere i princippet har adgang til de libanesiske skoler.

Wa'il Kheir oplyste, som UNRWA, at libanesiske børn har fortrinsret i de offentlige skoler.

Også ifølge MECC har palæstinenserne i teorien adgang til de offentlige libanesiske skoler, men i realiteten er der for få pladser, hvilket i høj grad rammer palæstinenserne. Ifølge Souheil Al-Natour er en af de væsentligste årsager til, at palæstinensere har svært ved at få plads i de offentlige skoler, at libanenserne, af økonomiske grunde, i stigende grad flytter deres børn fra private til offentlige skoler. Dette rammer palæstinenserne på trods af, at udlændinge ifølge lovgivningen må udgøre op til 10 % af en klasse i de offentlige skoler. Kilden tilføjede i den forbindelse, at der findes eksempler på libanesiske forældre, der søger at få deres børn i UNRWA-skoler.

Folkekomitéen i Nahr el-Bared lejren påpegede, at det er særdeles vanskeligt for palæstinensere at fortsætte deres skolegang i gymnasiet, idet dette skal betales af eleverne selv. Kilden var af den opfattelse, at dette forhold er et led i de libanesiske myndigheders generelle bestræbelser på at få palæstinenserne til at forlade Libanon. Disse bestræbelser kan ifølge kilden ligeledes ses i faldet af UNRWA-midler. Hvad angår palæstinenserens uddannelsesniveau påpegede folkekomitéen i Burj el-Shemali lejren, at det traditionelt høje niveau i dag er faldende, idet mange er nødt til at forlade skolen af økonomiske årsager, primært fordi UNRWA's nedskæringer medfører flere udgifter for palæstinenserne selv. Dette synspunkt deltes af Abdallah Mahmoud, leder af et center under The National Institution For Social Care And Vocational Training i Beddawi lejren, der i øvrigt vurderede, at faldet i UNRWA-ydelserne var sket gradvist, men mere markant efter Oslo-aftalerne.

D. Palæstinenserens adgang til bolig og mulighed for ejendomsret

GDPA anførte, at retten til at eje fast ejendom i princippet er forbeholdt libanensere. Imidlertid kan andre arabere, herunder palæstinensere også eje fast ejendom i begrænset omfang på max. 3.000 m² i Beirut og max. 5.000 m² i det øvrige Libanon. Er der tale om en grund, er det desuden et krav, at den bebygges indenfor 5 år efter købet. Såvel Youssef Sayegh som Souheil Al-Natour bekræftede, at palæstinensere ifølge lovgivningen kan erhverve sig bolig og ejendom med de omtalte begrænsninger. Al-Natour 96 bekræfter ligeledes disse oplysninger. Al-Natour tilføjede dog, at hvor libanensere ved erhvervelse af fast ejendom betaler 6 % i afgift, skal udlændinge betale 16 % i afgift.

MECC bekræftede, at palæstinensere har ret til at erhverve sig fast ejendom, men at de som udlændinge typisk skal betale højere skatter og afgifter. Folkekomitéen i Rashidieh lejren påpegede, at palæstinensere på lige vilkår med libanensere kan leje lejlighed eller hus.

Med hensyn til de palæstinensere, der har fået ødelagt deres bolig på grund af krigen og er blevet internt fordrevne forklarede GDPA, at disse har fået udbetalt kompensation på ca. 4.000 \$ til hver familie fra "Centralfonden for Internt Fordrevne" akkurat på samme måde som libanesiske statsborgere. GDPA forklarede yderligere, at det generelle problem med internt fordrevne til dels er løst, men at der fortsat eksisterer mindre problemer, samt at kompensation ikke er den endegyldige løsning.

Rosemary Sayegh påpegede i denne forbindelse, at palæstinenserne fik mindre i kompensation end de libanesiske statsborgere gjorde. Al-Natour oplyste, at palæstinenserne fik langt mindre end libanenserne i kompensation.

E. Øvrige civile rettigheder og pligter for palæstinenserne

Der fremkom ikke under missionen oplysninger om øvrige civile rettigheder og pligter for palæstinenserne i Libanon.

F. Bevægelsesfriheden for palæstinenserne

Ifølge en libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, er det i teorien ikke lovligt for en palæstinenser at flytte fra én flygtningelejr til en anden uden tilladelse fra UNRWA og GDPA. Kilden tilføjede, at disse tilladelser er svære at opnå, men antydede, at flytning mellem lejrene alligevel foregår i et vist omfang.

Af Al-Natour 96 fremgår, at GDPA blandt sine opgaver har godkendelse af flytning fra en flygtningelejr til en anden. Det fremgår tillige, at flytning ud af en flygtningelejr til et almindeligt boligkvarter ikke kræver godkendelse men alene underretning herom til GDPA.

En uafhængig kilde, der ønskede at være anonym, påpegede, at det er tilladt for palæstinenserne at flytte fra flygtningelejrene til andre steder i Libanon. Folkekomitéen i Rashidieh lejren fortalte ligeledes, at det er tilladt for palæstinensere at flytte fra én flygtningelejr til en anden. Dette medfører imidlertid, at den pågældende kommer til at betale husleje, idet man som palæstinenser i Libanon "hører til i én lejr", hvor man som udgangspunkt er sikret bolig.

Wa'il Kheir bemærkede, at palæstinensere i princippet skal blive i den lejr, hvor de er registreret, men at dette ikke håndhæves.

Ifølge Rosemary Sayegh er palæstinensernes almindelige bevægelsesfrihed indenfor Libanon forholdsvis stor. Det er mulighederne for at rejse ind i og ud af landet, der er problemet.

PFLP forklarede, at palæstinensernes bevægelsesfrihed i Libanon i teorien er ubegrænset. I realiteten er det ikke desto mindre et problem, at palæstinensere generelt bliver betragtet som uønskede, hvilket betyder, at det er vanskeligt at finde et kvarter eller område, hvor man som palæstinenser kan føle sig sikker.

Ifølge MECC er palæstinensere i teorien ikke forhindret i at flytte ud af lejrene, men i realiteten bliver langt størsteparten boende, da de ikke har økonomi til at bosætte sig udenfor lejrene.

Souheil Al-Natour og en lang række andre palæstinensiske kilder fremhævede de i 1995 indførte libanesiske krav om ind- og udrejsevisum for palæstinensere som en meget markant forværring af deres vilkår i Libanon. Al-Natour var af den opfattelse, at lovindgrebet primært var rettet imod de palæstinensere fra Libanon, der ved lovens ikrafttræden i september 1995, befandt sig uden for landets grænser. Denne gruppe udgjorde ifølge kilden imellem 75.000 og 100.000. Kilden tilføjede, at den indførte visumtvang efter hans opfattelse i øvrigt må ses som et led i de libanesiske myndigheders overordnede strategi om at "komme af med så mange palæstinensere som muligt."

Al-Natour forklarede, at myndighederne i forbindelse med en førstegangs-ansøgning om ind- og udrejsevisum benytter lejligheden til en gennemgribende sikkerhedskontrol af den enkelte, hvilket altid tager lang tid. Efterfølgende forlængelser kan klares på 3-4 uger under forudsætning af, at der

søges inden visums udløb. Af samme årsag vælger nogle palæstinensere at forny deres visum kontinuerligt. Visum kan opnås for højst 6 måneder ad gangen.

5. UNRWA

A. UNRWA's rolle og aktiviteter

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) blev etableret ved De Forenede Nationers Resolution nr. 302 af 8. december 1949. Ifølge UNRWA's mandat er organisationens opgave at hjælpe de palæstinensiske flygtninge fra 1948 i deres værtslande i Mellemøsten, blandt andet Libanon. UNRWA's mandat gives for 3 år ad gangen og den hjælp der ydes ligger inden for følgende tre hovedområder:

- Sundhed
- Uddannelse
- Social- og nødhjælp

Delegationen havde et møde med UNRWA's Director i Libanon, Wolfgang Plasa, ligesom delegationen modtog en del skriftlig dokumentation fra UNRWA. De nedenfor anførte oplysninger om UNRWA er således dels baseret på interviewet med Wolfgang Plasa, dels på den skriftlige dokumentation og dels på udtalelser fra andre af delegationens samtalepartnere om emnet.

UNRWA's budget for Libanon i 1998 andrager i alt 45,3 millioner \$, hvoraf 19,5 millioner er sat af til uddannelsessektoren, 12 millioner til sundhedssektoren, 7,6 millioner til social- og nødhjælp og 6,2 millioner til øvrige udgifter. I erkendelse af at de til rådighed værende midler for 1998 ikke vil kunne dække det forventede behov, udsendte UNRWA den 24. juni 1997 en særlig appel til verdenssamfundet om yderligere bidrag til organisationens aktiviteter i Libanon. I appellen opgøres behovet for yderligere midler til ca. 11 millioner \$.

UNRWA oplyste, at organisationen driver i alt 12 flygtningelejre, og står bag langt den meste hjælp af sundhedsmæssig -, uddannelsesmæssig og social karakter til de palæstinensiske flygtninge i Libanon. Se nærmere om de enkelte lejre i kapitel 6.

Sundhed

På det sundhedsmæssige område gælder, at det offentlige sundhedssystem er forbeholdt libanesiske statsborgere. De palæstinensiske flygtninge har principielt adgang til det private libanesiske sundhedssystem, men er reelt set oftest afskåret herfra af økonomiske årsager.

UNRWA oplyste, at organisationen driver 18 deciderede sundhedscentre placeret i flygtningelejrene, samt 6 mindre sundhedsklinikker. Sundhedscentrene tilbyder palæstinenserne nødvendig medicinsk og øvrig lægebehandling. Derudover har UNRWA indgået aftaler med 12 private hospitaler fordelt over hele landet om behandling af palæstinensiske flygtninge. Der er dog ikke midler til at

dække de dyreste operationer og behandlinger inden for neurologi, hjerte/kar sygdomme, cancer og behandling på intensiv-afdelinger. I disse tilfælde, hvor udgifterne til behandlingen let kan løbe op til 15-20.000 \$ pr. patient, kan UNRWA maksimalt tilbyde at dække 50% af udgifterne, hvilket i en patientgruppe med indtægter på i gennemsnit ca. 250 \$ pr. måned uundgåeligt medfører dødsfald på grund af mangelfuld eller manglende behandling.

Specielt under delegationens lejrbesøg blev spørgsmålet om UNRWA's manglende ressourcer til dækning af behovet på sundhedsområdet fremhævet igen og igen. Samtlige folkekomitéer, som delegationen havde møde med, nævnte problemet, og anførte blandt andet, at den betaling UNRWA kan yde i forbindelse med hospitalsbehandling maksimalt andrager 2.500 \$ pr. patient. Se nærmere herom i kapitel 6.

Uddannelse

Palæstinenserne i Libanon har ifølge Al-Natour som udgangspunkt adgang til de offentlige skoler, men dog med den begrænsning, at højst 10 % af pladserne i skolerne kan besættes med udenlandske elever. For så vidt angår de mange private skoler i Libanon, som er åbne for enhver, vil palæstinenserne af økonomiske årsager typisk ikke have mulighed for at benytte sig af disse, idet både indmeldelses- og undervisningsafgifterne er meget høje.

Ifølge UNRWA får ca. 95 % af de palæstinensiske børn i Libanon deres grund- og mellemskoleuddannelse på en af UNRWA's skoler.

UNRWA oplyste, at organisationen i Libanon driver 73 under- og mellemskoler, hvor der i skoleåret 1996/1997 var indskrevet 37.969 elever. Endvidere har organisationen et gymnasium med plads til 300 elever i Burj el-Barajneh i Beirut, samt en handels-/teknisk skole (The Siblin Training Centre) i Saida, hvor 574 palæstinensere i skoleåret 1996/1997 blev uddannet. For så vidt angår videregående uddannelse uddeler UNRWA hvert år et antal universitets-scholarships – i 1997 var dette antal 111. Derudover tilbyder UNRWA efteruddannelse til lærere og driver en række børnehaver.

UNRWA beklagede, at UNRWA-skolerne i høj grad er overfyldte. I de seneste 3 år er det samlede antal elever i skolerne steget ganske betragteligt, men UNRWA's midler er ikke blevet tilsvarende øget. Dette har medført, at antallet af elever pr. klasse nu er op til 53, og at elever i enkelte tilfælde må være 3 om ét skolebord. Den manglende økonomiske mulighed for at leve op til det større antal elever har ifølge UNRWA medført en forringelse af undervisningen.

UNRWA beklagede endvidere, at man kun har ét gymnasium, ligesom man ønsker at kunne tilbyde mere undervisning på Siblin-skolen i Saida. I den ovennævnte særlige appel fra juni 1997 har UNRWA derfor særligt fremhævet disse forhold.

Under delegationens besøg i en række af de palæstinensiske flygtningelejre blev delegationen af flere folkekomitéer gjort opmærksom på, at der er problemer med pladsforholdene i UNRWA's skoler, således at der oftest er ca. 55 elever pr. klasse, og at der flere steder undervises i "2-holdskift". Endvidere blev det nævnt, at UNRWA ikke længere betaler for elevernes skriveredskaber, papir osv., hvilket kan være en belastning for fattige familier. UNRWA's pensum og lærebogssystem blev kritiseret som værende utidssvarende og amerikaniseret.

Vedrørende sidstnævnte problem fremgår det af den nævnte appel fra juni 1997, at den libanesiske regering kort for appellens udsendelse havde godkendt et nyt læresystem/pensum for de libanesiske

skoler. UNRWA ønsker at leve op til de libanesiske myndigheders krav, og har derfor planlagt at indføre det nye system og pensum i løbet af de næste 3 år.

Problemet vedrørende den manglende mulighed for uddannelse udover grund- og mellemkoleniveau blev også fremhævet for delegationen, ligesom det blev nævnt, at UNRWA's skoler underviser eleverne i engelsk som 2. sprog og ikke fransk, som ellers er det sædvanlige i de libanesiske skoler. Dette kan være en ulempe for de palæstinensere, som via scholarships eller anden økonomisk assistance, bliver optaget på et af de libanesiske universiteter, idet der indenfor visse fagområder primært undervises på fransk.

Social- og nødhjælp

UNRWA har et hjælpeprogram for særligt nødlidende (Special Hardship Cases, SHC), som yder hjælp til personer, hvor indkomsten ikke er tilstrækkelig til, at pågældende kan klare sig, og til familier, hvor den person, der primært forsørger familien, midlertidigt ikke er i stand hertil. 10,2 % af de hos UNRWA i Libanon registrerede flygtninge er omfattet af dette program, hvilket er en klart større procentdel end i de andre geografiske områder (Syrien, Jordan, Gaza og Vestbredden) som er omfattet af UNRWA's mandat.

Gennem hjælpeprogrammet yder UNRWA primært de pågældende madrationer, hjælp til opførelse/genopbygning af midlertidige boliger og økonomisk støtte.

I denne forbindelse nævnte UNRWA, at uanset organisationens bestræbelser på at hjælpe, var der fortsat medio 1997 mere end 4.000 palæstinensere i lejrene, der levede i bebyggelser, som ikke kunne leve op til minimumstandarden herfor. Herudover løver utallige familier udenfor lejrene under lige så ringe eller endda værre forhold.

Af UNRWA's årsrapport fra 1. juli 1996 til 30. juni 1997 fremgår, at UNRWA i løbet af dette år havde givet 21 familier lån på gennemsnitligt 3.000 \$ med henblik på, at disse skulle etablere små forretninger og derved blive i stand til at klare sig selv. 19 af familierne kunne herefter medio 1997 tages af det nævnte nødhjælpsprogram. Derudover gav UNRWA mindre lån til 36 familier, som alle befandt sig lige på fattigdomsgrænsen.

Af samme rapport fremgår, at UNRWA driver 11 kvindecentre, hvor der 3 steder i løbet af året blev iværksat projekter med blandt andet strikning og syning med henblik på salg, således at kvinderne på denne måde kan få en indtægt.

Generelt mødte delegationen, primært i forbindelse med lejrbesøgene, megen beklagelse fra palæstinenserne og deres repræsentanter over nedskæringen på alle områder af UNRWA-støtten til Libanon. Nedskæringen er sket over en længere årrække, men har især kunnet mærkes de senere år efter indgåelsen af Oslo-aftalerne. Den reducerede økonomiske hjælp har sammen med de andetsteds omtalte restriktioner blandt andet vedrørende arbejde og ind- og udrejse, der henholdsvis er blevet strammet op og iværksat overfor palæstinenserne af de libanesiske myndigheder de seneste år, medført mistanke om en sammensværgelse. Man mente således, at nedskæringen i hjælpen skal ses som et udtryk for, at man på sigt helt vil nedlægge UNRWA og dermed overføre ansvaret for de palæstinensiske flygtninge til det enkelte værtsland. Hvis dette skulle ske, er det palæstinenserne opfattelse, at verdenssamfundets anerkendelse af dem som flygtninge falder bort, idet UNRWA jo netop blev etableret med henblik på at yde hjælp til de palæstinensiske flygtninge, så længe de var på flugt.

Der blev i denne forbindelse også gjort opmærksom på, at UNRWA-støtten siden Oslo-aftalernes indgåelse i høj grad er blevet kanaliseret til selvstyreområderne, hvilket er med til at skærpe palæstinenserne i Libanons følelse af at være blevet svigtet og glemt af både Arafat og verdenssamfundet.

Repræsentanter for en vestlig ambassade i Libanon nævnte i denne forbindelse, at man støtter UNRWA, fordi der deri ligger en anerkendelse fra det internationale samfunds side af palæstinenserne situation som flygtninge.

Man havde endvidere ikke indtryk af, at holdningen til UNRWA var helt så negativ hos den almindelige palæstinenser, som hos de palæstinensiske ledere, herunder folkekomitéerne, og de øvrige politisk aktive palæstinensere. Ambassaden begrundede dette med, at UNRWA for få år siden ændrede på sin praksis for tildeling af hjælp, således at systemet nu er mere gennemsigtigt og dermed sværere at omgå. Tidligere havde det efter ambassadens oplysninger været meget let for især de ledende palæstinensere at skaffe sig yderligere hjælp ved at udnytte, at UNRWA's system var temmelig uigennemsigtigt og at der ikke i særlig høj grad blev ført kontrol hermed. Ambassaden gav som eksempel, at UNRWA for et par år siden foretog en kontrolundersøgelse vedrørende de personer, som var i besiddelse af særlige ID-kort for handicappede og dermed berettiget til ekstra UNRWA-hjælp. Det viste sig, at ca. halvdelen af de personer, som angiveligt skulle være berettiget til den særlige hjælp, på daværende tidspunkt var døde. Uagtet dette, blev deres nødhjælp fortsat uddelt. Det var ambassadens opfattelse, at de personer, som virkelig har brug for hjælpen, fortsat får denne, og at UNRWA i øvrigt forsøger at fuldføre sit mandat så godt som det er muligt under de givne omstændigheder med et meget skrabet budget og meget lille samarbejdsvilje fra de libanesiske myndigheders side.

B. UNRWA registrering, omfang og betydning

Ifølge UNRWA's oplysninger var 362.098 palæstinensiske flygtninge registreret ved UNRWA i Libanon pr. 31. december 1997. Registreringen omfatter de palæstinensere, som blev fordrevet til Libanon i 1948 og disses efterkommere. Antallet er støt stigende fra år til år, idet fødselstallet overstiger dødstallet.

UNRWA-registreringen danner grundlag for de libanesiske myndigheders registrering af de pågældende og er således et vigtigt fundament for deres opholdsgrundlag i landet. Samtidig er UNRWA's ydelser principielt forbeholdt palæstinensiske flygtninge, som er registreret ved UNRWA.

UNRWA oplyste, at man er vel bekendt med, at det er et problem, at antallet af registrerede ikke er identisk med antallet af flygtninge, som rent faktisk befinder sig i Libanon, og at man arbejder med at få etableret en database, som kan løse problemet.

En række af delegationens samtalepartnere var enige i, at det er umuligt ud fra antallet af registrerede at danne sig et indtryk af antallet af flygtninge, som rent faktisk er i Libanon. De skøn som kvinderne angav lå i intervallet 250.- 300.000.

C. UNRWA's forhold til udelukkelsesgrunden i Genève-konventionens artikel 1. D

Genève-konventions art. 1 D har følgende ordlyd:

"Denne konvention skal ikke finde anvendelse på personer, som for nærværende nyder beskyttelse eller bistand fra andre organer eller institutioner under De Forenede Nationer end De Forenede Nationers Højkommissær for flygtninge.

Såfremt af en eller anden grund denne beskyttelse eller bistand er bortfaldet, uden at disse personers forhold er blevet endeligt fastlagt i overensstemmelse med de derpå sigtende beslutninger, vedtagne af De Forenede Nationers plenarforsamling, skal disse personer uden videre være berettiget til at nyde de i denne konvention omhandlede fordele."

Spørgsmålet om, hvorvidt palæstinensere registreret hos UNRWA er omfattet af udelukkelsesbestemmelsen, har været diskuteret i en række internationale sammenhænge, og der er forskellig praksis i de vestlige lande.

Report of the International Mission to Lebanon, May 20-23, 1997, udarbejdet af Refugee Working Group (RWG) omtaler spørgsmålet. RWG er en international arbejdsgruppe, der blev nedsat i 1992, som et supplement til de ved Madrid-konferencen igangsatte bilaterale forhandlinger. Arbejdsgruppens formål er, at undersøge forholdene for palæstinenserne i Libanon og de øvrige mellemøstlige lande. Gruppen har i den forbindelse foretaget flere missioner til Libanon. Af den nævnte rapport fremgår, at palæstinensiske flygtninge i Libanon og andre steder er udelukket fra beskyttelse efter Genève-konventionen, jf. konventionens art. 1 D, som fremhæver, at den ikke skal finde anvendelse på personer, som allerede er beskyttet af eller får hjælp fra andre FN-organer eller institutioner end UNHCR. Det fremhæves dog herefter, at forholdene for palæstinensere i Libanon langt fra lever op til de minimumstandards for rettigheder og ydelser, som det internationale samfund sammen med UNHCR har udviklet i årene siden Genève-konventionen af 1951.

Delegationen stillede specifikt spørgsmålet om UNRWA's eget syn på bestemmelsen i art 1 D og dennes anvendelsesområde til UNRWA i Libanon.

UNRWA oplyste, at man godt var bekendt med diskussionen om den nævnte bestemmelse. Efter konsultation med hovedkontoret i Gaza meddelte man, at anvendelsen af bestemmelsen må bero på fortolkning, men at det er UNRWA's klare opfattelse, at UNRWA's mandat ikke omfatter beskyttelse mod forfølgelse, men alene er udtryk for en række praktiske hjælpeforanstaltninger.

UNRWA så sig ikke i stand til at udtale sig yderligere om spørgsmålet.

6. De palæstinensiske lejre (herunder magtforhold)

Magtforholdene i lejrene kan som omtalt i kapitel 1 C groft sagt opdeles i to geografiske områder. I lejrene nord for Awali-floden dominerer de pro-syriske såkaldte "De Ti Fraktioner" og FRC. Disse lejre er nedenfor omtalt under A, B og C. Lejrene syd for Awali-floden, omtalt under D og E, domineres af Fatah (Yassir Arafat). Mulige undtagelser er dog Ein el-Hilweh og Mieħ Mieħ lejrene, hvor magtforholdene beskrives som uafklarede.

A. Beirut

Michel Naufal forklarede, at lejrene i Beirut området er kontrolleret af Fatah Al-Intifada og FRC. Kilden forklarede desuden, at lejrene ikke reelt er lejre, men en slags forstæder, og vurderede at de snart ville forsvinde helt.

- 1. Mar Elias

Der er registreret 593 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 35 "white card holders" og 102 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 1.537 personer i lejren¹. Lejren, som er den mindste, har et areal på 5.400 m², og er placeret i det sydvestlige Beirut. Lejren har eksisteret siden 1952, hvor den blev oprettet af Mar Elias klostret. Alle boliger har indlagt vand og kloakering. UNRWA er ansvarlig for indsamling af affald, som placeres i de offentlige containere, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 1 underskole og 1 mellemskole, hvor 28 lærere underviser i alt 661 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 10 ansatte, som 53 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 14,5 %.

PFLP forklarede, at der er tale om en lejr, som oprindeligt beboedes af kristne palæstinensere, men at de kristne ikke udgør flertallet i dag. Lejren er meget lille sammenlignet med mange af de øvrige, der er ca. 1.000 til 2.000 indbyggere. Man oplyste, at hvor flere af de øvrige lejre er inddelt efter palæstinenserne tidligere hjembyer, er dette ikke tilfældet her.

Yderligere nævnte PFLP, at der er et vist antal libanesere, som bor i lejren, men at det ikke er noget, som giver problemer, og heller ikke ændrer den stærke identitetsfølelse palæstinenserne har.

Al-Natour anslog, at der er tale om ca. 1.200 beboere, og at palæstinenserne er uønskede i lejren af de libanesiske myndigheder efter Taif-aftalen, da man ønsker at udnytte arealet på en anden måde. Han mente, at de libanesiske myndigheder generelt ønsker palæstinenserne ud af Beirut.

Al-Natour forklarede yderligere, at der ikke eksisterer et internt politi i lejren, idet man ikke har brug for det, da lejren er placeret midt i Beirut.

- 2. Burj el-Barajneh

Der er registreret 13.972 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 345 "white card holders" og 301 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 16.734 personer i lejren. Se note 1. Lejren har et areal på 104.200 m², og er placeret i Beirut nær lufthavnen. Lejren har eksisteret siden 1948, hvor den blev oprettet af the League of Red Cross Societies. Alle boliger har indlagt vand med kloakering. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. Eleverne i denne lejr kan få undervisning på 8 skoler, som er placeret nær lejren, hvor 124 lærere underviser i alt 3.334 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 10 ansatte, som 114 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 6 %, og UNRWA har ansat 3 socialarbejdere, samt 1 person, som arbejder i lejrens kvindecenter.

¹ Det bemærkes, at forskellen mellem UNRWA's totaltal (1.537) og en sammentælling af de tre grupper palæstinensere, (i dette tilfælde 593, 35 og 102) skyldes at nogle af de palæstinensere som er registreret i lejren rent faktisk ikke bor der, og der kan desuden bo et antal libanesere eller andre i lejren.

MECC udtalte, at der i Burj el-Barajneh bor en del ikke-palæstinensere.

Al-Natour forklarede, at der er et mindre antal personer, som fremstår som det interne politi, men at ingen respekterer disse.

- 3. Dbayeh

Der er registreret 3.925 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 30 "white card holders" og 1.160 67-flygtninge. Af disse bor ifølge UNRWA i alt 2.593 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 83.576 m², og er placeret ca. 12 km øst for Beirut. Lejren har eksisteret siden 1954. Alle boliger har indlagt vand og eget toilet med septiktank. UNRWA indsamler affald flere gange om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. Undervisningen på under- og mellemskoleniveau foregår i en UNRWA skole udenfor lejren, hvor 13 lærere underviser i alt 339 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 5 ansatte, som 75 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 4,2 %, og UNRWA har ansat 1 socialarbejder.

Hala Naufal var af den opfattelse, at der i lejren ikke længere boede palæstinensiske flygtninge, og under alle omstændigheder ikke i det omfang UNRWA opgiver.

MECC, som har et projekt i lejren forklarede, at den bebos af kristne palæstinensere, og at området ejes af et nærliggende kloster. MECC forklarede, at lejren ikke har en folkekomité, men at nonnerne fra klostret spiller en stor rolle.

PFLP bekræftede, at der er tale om en kristen lejr. Rosemary Sayegh forklarede, at den ligger i Øst-beirut og derfor ret isoleret, selvom der ydes assistance fra UNRWA. Hun kendte ikke antallet af palæstinensere i lejren, men mente, at der fortsat er palæstinensere der.

- 4. Shatila

Der er registreret 7.373 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 217 "white card holders" og 440 67-flygtninge. Af disse bor ifølge UNRWA i alt 9.676 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 39.569 m², og er placeret i den sydlige udkant af Beirut. Lejren har eksisteret siden 1949. Alle boliger har indlagt vand med kloakering og eget toilet. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og lejren har ikke indlagt elektricitet, men der arbejdes for at på at få lejren tilknyttet det offentlige elektricitetsvæsen. UNRWA er ansvarlig for 1 underskole og 1 mellemskole, hvor 33 lærere underviser i alt 1.130 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 9 ansatte, som 53 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 11,1 %, og UNRWA har ansat 2 socialarbejdere.

PFLP nævnte, at der i lejren er i stort antal palæstinensere, som er shia-muslimer.

Ifølge MECC eksisterer Sabra lejren, som en del af Shatila. Man har et kontor i Sabra lejren, og dette kontor deles nu med UNRWA af finansielle årsager. Sabra lejren er ikke registreret som lejr af UNRWA på grund af de ødelæggelser lejren har været ude for. MECC forklarede i øvrigt, at der i Sabra/Shatila er både palæstinensere og libanesere.

Al-Natour forklarede vedrørende spørgsmålet om Sabra eller Shatila, at området hedder Sabra, men at familien, som ejer området, hedder Shatila. Derfor tales der om det samme, hvad end man siger Sabra eller Shatila. Yderligere fremhævede Al-Natour, at Shatila adskiller sig kraftigt fra de øvrige lejre ved at indeholde en blanding af palæstinensere og libanesere. De libanesiske myndigheder

omtaler ikke Sabra/Shatila som en lejr, fordi ikke-palæstinensere har fået lov til at købe huse i området.

Al-Natour nævnte, at der i Shatila er en del palæstinensere, som blev fordrevet under ødelæggelserne af lejre i Beirut området. Myndighederne ønskede ikke at placere disse i de maronitiske områder de kom fra, og gav efter voldsomt pres UNRWA lov til at bygge to bygninger til at huse dem i. Den kompensation disse internt fordrevne havde fået af de libanesiske myndigheder gav de så til UNRWA, som betalte resten, da kompensationen ikke var stor nok til at dække alle udgifter. Myndighederne har i øvrigt vendt det blinde øje til, når der er blevet genopbygget i lejren, da mange investorer er libanesere.

B. Bekaa

- I. Wavell

Der er registreret 6.653 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 55 "white card holders" og 108 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 6.745 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 43.435 m², og er placeret ca. 90 km nordøst for Beirut i Bekaa dalen. Lejren har eksisteret siden 1948, hvor den blev oprettet af the League of Red Cross Societies. Alle boliger har indlagt vand med kloakering. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 1 underskole og 1 mellemskole, hvor 27 lærere underviser i alt 800 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 11 ansatte, som 62 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 12,7 %, og UNRWA har ansat 1 socialarbejder, samt 1 person, som arbejder i lejrens kvindecenter.

Delegationen havde lejlighed til at besøge lejren og afholde møde med lejrens folkekomité, der ansatte antallet af beboere til ca. 3.500. Man forklarede, at der i lejren alene er palæstinensere, bortset fra een libanesisk familie, og måske nogle få syriske statsborgere. Miriam Bergholz fra NORWAC var dog af den opfattelse, at der på nuværende tidspunkt alene er ca. 3.000 beboere.

Folkekomitéen oplyste, at lejren oprindeligt var en fransk militærbase, som bestod af en række barakker. Disse barakker er fortsat den principielle bebyggelse i lejren, hvor der efterfølgende er foretaget en række ombygninger og tilbygninger. Det tydeligste bevis for, at der tidligere var militærbase er, at der under lejren er beskyttelseskældre, som ville kunne rumme alle lejrens beboere. Der var ikke check-point fra hverken myndigheds- eller palæstinensisk side i umiddelbar nærhed af lejren, således var der fri passage ind og ud af lejren.

Komitéen består af 13 medlemmer, og er underinddelt i 4 ansvarsområder vedrørende sociale, uddannelsesmæssige, politiske og sundhedsmæssige spørgsmål. Medlemmerne er repræsentanter for lejrens organisationer, fagforeninger, Armed Struggle, samt for de politiske fraktioner. De politiske fraktioner, som er repræsenteret i folkekomitéen er PFLP-GC, Al-Saiqa, DFLP, PLF, FRC og Fatah al-Intifada. Komitéen vælges ved direkte og demokratiske valg indenfor hver organisation eller fraktion, hvor alle har fri mulighed for at stille op. Folkekomitéen konstituerer sig herefter med en sekretær og vicesekretær, samt vælger ansvarshavende for hvert af komitéens funktionsområder.

Michel Naufal bekræftede, at lejren er domineret af pro-syriske organisationer.

Den sociale situation i lejren blev af folkekomitéen beskrevet som meget dårlig og arbejdsløshed som et stort problem. Man anslog, at der er tale om en arbejdsløshed på ca. 60 %, og der er stor konkurrence om de få jobs, der er at skaffe.

Folkekomitéen forklarede, at dens daglig arbejde er centreret om at optimere lejrens standard i samarbejde med blandt andet UNRWA og UNICEF.

Komitéen forklarede, at der ikke er interne konflikter i lejren, samt at der er et godt forhold til de libanesiske myndigheder, syrerne og Hezbollah. Der kan være tale om sikkerhedsproblemer for medlemmer af visse organisationer, som er i risiko for at blive arresteret eller for at skabe interne konflikter.

Sikkerhedssituationen er generelt libanesernes og syrernes ansvar, som, hvis de får interesse for en af lejrens beboere, skal gå via folkekomitéen; der er således tale om en total koordination med disse. Det blev understreget, at ulovligheder under ingen omstændigheder accepteres. Komitéen overgiver ikke selv beboere til myndighederne, men der kan være tilfælde, hvor palæstinensere anholdes udenfor lejren. Det var opfattelsen, at en palæstinenser, hvis han bliver anholdt af politiet, bliver umenneskeligt behandlet, og evt. udsat for tortur. Komitéen mente således ikke, at en palæstinenser ville kunne forvente samme behandling som en libanesiser.

Sundhedsforhold er UNRWA's ansvar, og der er problemer i forhold til de meget alvorlige sygdomme, som kræver indlæggelse på hospital. Der er ikke et hospital i lejren, men alene afsat et antal sengepladser på et libanesiske hospital, et antal som ifølge komitéen ikke er tilstrækkeligt, og der er derfor lange ventelister. Desuden er det et meget stort problem, at UNRWA ikke betaler hele regningen for indlæggelse og operation, men at palæstinenserne selv skal betale en del, hvilket for mange ikke er muligt, og der er eksempler på, at folk dør som følge af manglende lægebehandling. Hospitalet accepterer alene patienter, som betaler et forskud, og der er derfor folk, som dør så at sige på dørrinet til hospitalet. Yderligere er der eksempler på, at hospitalet ikke ville udlevere afdøde, før alle regninger var betalt. Det blev i denne forbindelse nævnt, at også medicin er meget dyr, og et dårligt helbred tvinger således mange af lejrens beboere til at tigge for at få råd til medicin og behandling.

Delegationen aflagde besøg på en klinik, som bliver drevet af Association for Prisoners and Detainees, og talte med stedets eneste læge. Lægen forklarede, at det er et problem, at beboere ikke har fået undervisning i sundhedsmæssige forhold, da folk som følge heraf lader sygdomme udvikle sig for længe, og de nogle gange først henvender sig til en læge, når det er for sent.

Delegationen kunne ved selvsyn vurdere lejren, som virkede velorganiseret og struktureret, men det var tydeligt, at beboerne bor meget tæt. Da delegationen besøgte en familie i lejren, fortalte de, at fordi bebyggelserne er så tætte, kan der til tider være problemer med at få luften til at cirkulere ordentligt, og at der er meget mørkt i lejlighederne. Familien forklarede endvidere, at vand og elektricitetsforsyningen er tilfredsstillende.

C. Tripoli

- 1. Nahr el-Bared

Delegationen var på besøg i lejren, hvor der blev afholdt møde med folkekomitéen og foretaget en rundvisning.

Der er registreret 25.465 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 514 "white card holders" og 168 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 25.597 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 198.129 m², og er placeret ca. 16 km nord for Tripoli. Lejren har eksisteret siden 1949, hvor den blev oprettet af the League of Red Cross Societies. Alle boliger har indlagt vand og ca. 95 % har eget toilet. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 5 underskoler og 3 mellemskoler, hvor 142 lærere underviser i alt 5.176 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 23 ansatte, som 279 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 23,6 %, og UNRWA har ansat 4 socialarbejdere, samt 1 person, som arbejder i lejrens rehabiliteringscenter.

Delegationen oplevede, at aktivitetsniveauet fremstod som særdeles højt, der var et livligt handelsliv og meget trafik. Den megen trafik skyldtes blandt andet, at lejren gennemløbes af den tidligere hovedvej til Syrien. På en gåtur gennem lejrens boligkvarterer var det tydeligt, at befolkningstætheden er stor, der er således meget kort afstand mellem husene, visse steder under 1 meter. Til de laveste etager kom der meget lidt lys og slet ingen sol. Det blev oplyst, at lejren indtil 1960'erne bestod af telte, men at palæstinenserne senere har bygget deres egne huse. Folkekomitéen forklarede, at lejrens forretninger er ejet af enten libanenserne eller palæstinenserne, som har arbejdet i Golfstaterne, og som er kommet tilbage til Libanon som velhavende.

Folkekomitéen består af en repræsentant for hver af de politiske fraktioner, en repræsentant for hver fagforening, samt en repræsentant for hver af lejrens seks kvarterer. Man mødes en gang om ugen, og har 5 underkomitéer, vedrørende sociale forhold, uddannelsesforhold, sundhedssituationen, vand- og elektricitetsforsyningen og endelig spørgsmål om sport og fritid. Komitéen har ikke som sådan et budget, men inddriver gebyr for vandforsyningen, som blandt andet betaler vandteknikerne.

Komitéen i denne lejr er særdeles aktiv og arrangerer demonstrationer og skriver appeller til FN-organisationer og de libanesiske myndigheder for at få lydhørhed overfor de problemer palæstinenserne i Libanon har.

Folkekomitéen forklarede vedrørende UNRWA's aktiviteter og assistance, at disse i begyndelsen var tilstrækkelige, men at de ikke længere er det. Man udtrykte stor bekymring over det fald, som er sket i hjælpen fra UNRWA siden midten af tresserne, og over at palæstinenserne i Libanon tillige er frataget basale sociale og økonomiske rettigheder i det libanesiske samfund som sådan.

Arbejdsløsheden i lejren anslås til at være mere end 60%, og det er meget svært at finde arbejde.

For så vidt angår sundhedssituationen er problemerne koncentreret om de meget alvorlige sygdomme, som kræver indgribende behandling. UNRWA betaler alene en mindre andel til eksempelvis en operation, så folk må selv forsøge at skaffe pengene til de resterende udgifter, hvilket til tider kan være umuligt. Derudover er der meget lange ventelister til netop operationer. UNRWA har fået reserveret 450 sengepladser til palæstinenserne pr. måned på det offentlige hospital, men dette dækker ikke behovet, og er grunden til at patienter forlader hospitalet så hurtigt som muligt for at gøre plads til den næste. Komitéen nævnte, at UNRWA er i færd med at forsøge at skaffe yderligere sengepladser.

Uddannelsessystemet er ifølge folkekomiteén meget utilstrækkeligt, idet UNRWA alene tilbyder undervisning på under- og mellemkoleniveau. Gymnasieundervisningen skal i givet fald foregå på privatskoler, hvilket er meget dyrt, og mange stopper derfor deres skolegang i utide.

Endvidere henledte komiteén opmærksomheden på, at der i lejren er ca. 2.500 palæstinensere, som blev internt fordrevne under borger- og lejrkrigene. De er meget dårligt stillet særligt, fordi de ikke får hjælp af UNRWA til at bygge ordentlige boliger.

For så vidt angår sikkerhedssituationen påpegedes det, at judicielle problemer henvises til de libanesiske myndigheder, og at civile problemer reguleres af folkekomiteén. Man har fuldstændig tillid til behandlingen fra de libanesiske myndigheders side herunder muligheden for at opnå fair trial.

Lejren har et internt politi, som benævnes, Social Security, og som lønnes via vandindtægterne. Dette interne politi består af 12 personer. Komiteén forklarede, at der ikke er problemer af væsentlig karakter, og at det er fuldkommen sikkert at opholde sig i lejren.

Ifølge Michel Naufal har Fatah en vis indflydelse i lejren, men i øvrigt er den domineret af de radikale fraktioner, såsom Fatah al-Intifada, FRC og de øvrige i opposition til Fatah, herunder DFLP og PFLP.

Lederen af Fatah i Libanon, Sultan Abu Al Aynen bekræftede, at Fatah har medlemmer i lejren, og at ingen tør arrestere disse.

MECC har et projekt i lejren, og anser den for særdeles velfungerende og godt organiseret. Den adskiller sig derved fra en række af de øvrige lejre.

- 2. Beddawi

Der er registreret 13.879 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 440 "white card holders" og 873 67-flygtninge. Af disse bor ifølge UNRWA i alt 14.233 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 200.000 m², og er placeret ca. 5 km nord for Tripoli. Lejren har eksisteret siden 1955, hvor den blev oprettet af UNRWA. Alle boliger har indlagt vand og eget toilet. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 2 underskoler og 3 mellemkoler, hvor 80 lærere underviser i alt 2.326 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 13 ansatte, som 78 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 14,5 %, og UNRWA har ansat 2 socialarbejdere, samt 1 person, som arbejder i lejrens kvindecenter.

Delegation besøgte i lejren et center the National Institution for Social Care and Vocational Training har oprettet, og som ledes af Abdallah Mahmoud. Centret er dels et børnehjem for 118 børn, dels børnehave for 75 børn, desuden sommerlejr for et større antal børn og endelig støtter centret 72 palæstinensiske familier, som alle er særlig dårligt stillet. Mahmoud forklarede, at behovet for assistance er vokset efter UNRWA har skåret ned på sin hjælp til flygtningene, og især i sundhedssektoren. Mahmoud var af den opfattelse, at dødsfald forekommer, fordi folk ikke får den nødvendige hjælp, men selv skal betale for blandt andet operationer. Derudover er det ikke muligt at få medicin fra UNRWA, man skal selv købe den.

Med hensyn til arbejde forklarede Mahmoud, at beboerne mest er beskæftiget med ufaglært arbejde typisk i byggesektoren. Palæstinensere med uddannelse kan ikke få lov til at arbejde indenfor deres fag, og skaffer sig derfor næsten hvilken som helst slags arbejde. Mahmoud mente ikke, at palæsti-

nenserne arbejder indenfor landbruget. Han påpegede, at der i øvrigt er stor konkurrence fra syriske arbejdere, som arbejder til en lavere løn.

Delegationen aflagde i lejren besøg på Safad-hospitalet, som ledes af Palæstinensisk Røde Halvmåne, og talte med hospitalsdirektøren Abdul Aziz Bekai. Direktøren forklarede, at hospitalet var genåbnet for 9 måneder siden efter en gennemgribende renovation foretaget med hjælp fra blandt andet EU og Norsk Røde Kors. Hospitalet yder hjælp til beboerne i Beddawi lejren, men er tillige åbent for alle andre, særligt de fattige. Hospitalet har 20 sengepladser, og yder lægehjælp til stort set alle former for sygdomme, har skadestue, fødeklinik og mulighed for at tilbyde en lang række speciallægeydelser.

Michel Naufal forklarede, at fraktionerne i opposition til Arafat har kontrollen i lejren.

D. Saida

1. Ein el-Hilweh

Der er registreret 39.600 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 740 "white card holders" og 620 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 40.145 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 301.039 m², og er placeret ca. 3 km sydøst for Saida. Lejren har eksisteret siden 1949, hvor den blev oprettet af the League of Red Cross Societies. Alle boliger har indlagt vand med kloakering. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 5 underskoler, 2 mellemskoler og 1 gymnasieskole, hvor 178 lærere underviser i alt 6.675 elever. Lejren har 2 sundhedscentre med 35 ansatte, som 491 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 11,2 %, og UNRWA har ansat 5 socialarbejdere, samt 1 person, som arbejder i lejrens kvindecenter.

Med hensyn til magtforholdene blev det af de fleste kilder bekræftet, at stort set alle palæstinensiske organisationer er til stede i lejren, samt at de interne konflikter gør situationen meget anspændt. En libanesiske kilde, som ønskede anonymitet, vurderede, at der er tale om normale problemer mellem for eksempel handlende, samt en række klanagtige og personlige problemer, så som hævnakter og ægteskabskonflikter. Denne kilde mente, at disse problemer er af ubetydelig karakter.

UNIFIL betegnede lejren som en jungle uden lederskab, men med mange små magtbaser for forskellige fraktioner. Man var endvidere af den opfattelse, at situationen er skrøbelig, og kan udvikle sig til at blive meget farlig. Mange palæstinensere troede, at de ville få mulighed for at rejse til selvstyreområderne efter Oslo-aftalerne, og da det nu er klart, at det ikke vil ske, er mange af disse, særligt de unge mænd, meget modtagelige for påvirkninger fra for eksempel Hamas og Islamic Jihad.

Michel Naufal forklarede, at der foregår en intensiv magtkamp, og at denne lejr adskiller sig fra de øvrige på grund af den store politiske aktivitet. Han forklarede, at Fatah stadig er til stede, og har en vis indflydelse. Derudover oplyste Naufal, at der er et stort antal andre organisationer repræsenteret i lejren, blandt andet de palæstinensiske organisationer i opposition til Arafat og en række islamiske organisationer som Hamas og Islamic Jihad. Situationen er på grund af de interne konflikter uudholdelig for almindelig mennesker og særligt for familier. Lejren er desuden den eneste, hvor palæstinensere dræbes på grund af interne uenigheder. Naufal oplyste endelig, at selv om den libanesiske hær ikke er til stede i Ein el-Hilweh, er den rundt om den, og griber ind i lejrens forhold.

Shoufiq Al Hout forklarede, at Ein el-Hilweh er knudepunktet for al aktivitet blandt palæstinenserne i Libanon. Dette skyldes blandt andet, at lejren er samlingssted for palæstinensere, som af forskellige årsager har været tvunget til at forlade andre dele af Libanon. Al Hout bekræftede tillige, at alle organisationer er repræsenteret i lejren. Omkring hver organisations kontor har denne sit magtområde, og næsten enhver gade kan være under kontrol af en forskellig gruppe.

Endelig nævnte Shoufiq Al Hout, at klanstrukturen er meget stærk, og at familierelationer vejer langt tungere end politisk tilhørsforhold. En familie vil altid bekæmpe andre for at beskytte sine egne, også selvom der i familien er medlemmer af forskellige organisationer, som normalt ikke kommer overens.

Ifølge PFLP er kampene i lejren ikke mellem fraktionerne, men indenfor fraktionerne. Eksempelvis hersker der efter PFLP's oplysninger totalt anarki indenfor Fatah.

Lederen af Fatah i Libanon, Sultan Abu Al Aynen, forklarede, at der ikke er en enkelt magtfaktor i lejren, som har overtaget. Problemer er af individuel og ikke voldelig karakter. Det er korrekt, at der er våben i lejren, men der er reelt meget stille. Det er dog problematisk, at lejren er meget overbefolket.

Al-Natour påpegede, at der er tre væsentlige karakteristika vedrørende Ein el-Hilweh, nemlig at lejren er den største, at alle fraktioner er til stede, samt at enhver politisk begivenhed har effekt på situationen i hele lejren. Al-Natour fandt, at risikoen for egentlige kamphandlinger er udelukket, og at der alene kan være tale om konflikter af ren individuel karakter, som mere er styret af økonomiske hensyn end af politiske.

Rosemary Sayegh oplyste, at der er libanesiske check-points ved indgangen til lejren, men ikke i lejren. I lejren ser man palæstinensere, som åbenlyst er bevæbnede.

Som eksempel på hvad der blandt andet kan foregå i lejren, kunne det i Daily Star af 11. maj 1998 læses, at der var sket to drab aftenen før. Det drejede sig først og fremmest om en person, som blev skudt af en maskeret mand, mens han var ved at købe ind. Ifølge artiklen havde den dræbte ingen tilknytning til nogen palæstinensisk organisation. Ofrets familie skød op i luften, hvorved et medlem af lejrens politi, som var kommet til for at bringe ro og orden blev skudt.

- 2. Mieh Mieh

Der er registreret 4.043 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 235 "white card holders" og 50 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 3.100 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 54.040 m², og er placeret i Saida. Lejren har eksisteret siden 1956, hvor den blev oprettet af en amerikansk mission. Alle boliger har indlagt vand med kloakering. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 1 underskole og 1 mellem skole, hvor 26 lærere underviser i alt 694 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 9 ansatte, som 113 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 12,1 %, og UNRWA har ansat 1 socialarbejder.

Lejren har ifølge Michel Naufal nær relation til Ein el-Hilweh. UNIFIL oplyste, at lejren er en slags annekst til Ein el-Hilweh, samt at den libanesiske hær også her er rundt om lejren.

E. Tyre

- 1. El-Buss

Der er registreret 8.187 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 86 "white card holders" og 238 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 8.510 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 80.000 m², og er placeret ca. 2 km øst for Tyre. Lejren har eksisteret siden 1948, men blev oprindeligt oprettet af den franske regering i 1939 til at huse armenske flygtninge. Alle boliger har indlagt vand og eget toilet. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 2 underskoler og 2 mellemskoler, hvor 57 lærere underviser i alt 1.876 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 21 ansatte, som 201 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 16,6 %, og UNRWA har ansat 2 socialarbejdere, samt 1 person, som arbejder i lejrens kvindecenter.

Ifølge oplysninger fra Michel Naufal er El-Buss speciel, fordi der ikke er tale om en egentlig lejr men mere en forstad til Tyre, hvor libaneserne og Amal er tilstede. Kilden oplyste, at Fatah er alene om magten i El-Buss.

UNIFIL forklarede, at denne lejr er fuldstændig under kontrol af den libanesiske hær.

PFLP nævnte, at der i lejren er i stort antal palæstinensere, som er shia-muslimer.

- 2. Rashidieh

Der er registreret 22.545 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 128 "white card holders" og 200 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 22.975 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 248.426 m², og er placeret 7 km syd for Tyre. Lejren har eksisteret siden 1948, men blev oprindeligt oprettet af den franske regering i 1939 til at huse armenske flygtninge. Alle boliger har indlagt vand med kloakering og eget toilet. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 2 underskoler og 1 mellemskole, hvor 62 lærere underviser i alt 2.219 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 15 ansatte, som 144 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 14,5 %, og UNRWA har ansat 2 socialarbejdere, samt 1 person, som arbejder i lejrens kvindecenter.

Delegationen besøgte lejren, hvor der ca. 20 m før indgangen er placeret et libanesiske check-point. Umiddelbart ved indgangen til lejren er et palæstinensisk check-point, hvor det politiske tilhørsforhold er markeret med plakater af Yassir Arafat. Lejren er et lavt byggeri med åbne kloakker.

Delegationen havde møde med folkekomiteen i lejren, som er ansvarlig for problemløsning af forskellig art. Komiteen forklarede, at den er ansvarlig i forhold til 4 opgaver, for det første koordination af kommunikationen med UNRWA, for det andet spørgsmål om infrastruktur det vil sige kloakker, vand og elektricitet, for det tredje løsning af problemer mellem indbyggerne, og endelig for det fjerde deltagelse i nationale libanesiske højtideligheder som repræsentanter for lejren overfor de libanesiske myndigheder. Komiteen har ca. 18 medlemmer, som består af repræsentanter for lejrens organisationer, 5 uafhængige medlemmer, samt en repræsentant for henholdsvis Armed Struggle, det vil sige lejrpolitiet, studenterorganisationen, arbejderorganisationen, UNRWA, et medlem fra hver af fagforeningerne, samt Palæstinensisk Røde Halvmåne.

Vedrørende indbyggerne forklarede komitéen, at det største antal kommer fra den nordlige del af Israel, herunder Galilæa. Resten kommer fra Vestbredden og Jordan. I lejren bor man sammen med personer fra sin tidligere hjemby, således at lejren på sin vis er struktureret som en masse små byer. Livet i lejren er meget svært, blandt andet fordi kun ca. 10 % har arbejde, og der derfor er mange, som flytter. Komitéen anslog, at ca. 52 % bor i lejren og 48 % udenfor. Desuden bor der i lejren et mindre antal fattige libanesere, samt enkelte palæstinensere, som har opnået libanesisk statsborgerskab.

Med hensyn til mulighederne for arbejde nævnte komitéen, at jobmulighederne særligt er indenfor landbruget, men at konkurrencen fra syriske arbejdere er meget stor. Hvis man endelig får arbejde, er lønningerne meget lave.

Folkekomitéen forklarede, at ikke alle palæstinensiske fraktioner er repræsenteret i lejren, men at der er tale om DFLP, PFLP, FRC og PP, samt Fatah, som er organisationen med størst vægt i lejren.

Der er meget få voldelige episoder i lejren, og i tilfælde af problemer forsøger komitéen at intervenere. Det drejer sig i så fald om almindelige problemer mellem beboerne. Lejren har et internt politi, Armed Struggle, som er med til at løse de eventuelle problemer, som kan opstå. Hvis der er tale om en meget alvorlig sag vil en mistænkt blive overgivet til de libanesiske myndigheder, ellers vil det interne politi forsøge at løse situationen selv.

Komitéen nævnte, at de libanesiske myndigheder kommer i lejren, og tog skarpt afstand fra at lejrene til tider kaldes for sikkerhedsmæssige øer. Det var opfattelsen, at en anklaget palæstinenser vil få den samme behandling ved domstolene som en libanenser. I øvrigt forklarede man, at palæstinensere diskrimineres, både ved check-points og offentlige institutioner, samt at palæstinenserne følger loven, men altså ikke behandles lige.

I lejren mødtes delegationen med Fatah's leder i Libanon Sultan Abu Al Aynen. Denne forklarede, at et af de store problemer er, at det ikke er tilladt at tage byggematerialer, herunder maling med ind i lejren, den eneste mulighed er at indsmugle materialerne. Al Aynen anslog, at ca. 60 % af lejrens beboere lever under eksistensminimum. Han nævnte i denne forbindelse, at PLO yder assistance til de hårdest ramte familier, idet UNRWA alene kan hjælpe meget lidt.

Ifølge Al Aynen er der ingen sikkerhedsmæssige problemer i lejrene i det sydlige Libanon, da der blev rensed ud for ca. 7 år siden.

En libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, anførte, at det er Fatah, som har flest tilhængere og hermed magten i lejren. Rosemary Sayegh bekræftede ligeledes, at lejren er kontrolleret af Arafat-støtter.

Ifølge Michel Naufal er Rashidieh den eneste lejr, hvor Fatah har den absolutte magt. Denne kilde vurderede dog, at magtforholdene meget vel kan ændre sig, hvis israelerne forlader Libanon, og der vil så kunne opstå samme type magtkamp, som den der foregår i Ein el-Hilweh.

- 3. Burj el-Shemali

Der er registreret 16.493 UNRWA 48-flygtninge i lejren, 220 "white card holders" og 20 67-flygtninge. Der bor ifølge UNRWA i alt 16.752 personer i lejren. Se note 1, s. 47. Lejren har et areal på 134.600 m², og er placeret 3 km øst for Tyre. Lejren har eksisteret siden 1955. Vandforsyningen kommer fra to vandtanke UNRWA har sat op, hvortil der er forbindelse til de enkelte boliger, des-

uden har alle boliger eget toilet. UNRWA indsamler affald 6 dage om ugen, og elektricitet leveres af det libanesiske elektricitetsvæsen, som beboerne betaler efter forbrug. UNRWA er ansvarlig for 2 underskoler og 1 mellemskole, hvor 65 lærere underviser i alt 2.199 elever. Lejren har 1 sundhedscenter med 11 ansatte, som 174 personer i gennemsnit dagligt besøger. Det procentvise antal af Special Hardship Cases er 14,2 %, og UNRWA har ansat 2 socialarbejdere, samt 1 person, som arbejder i lejrens kvindecenter.

Delegationen aflagde et kort besøg i lejren, og afholdt i denne forbindelse møde med lejrens folkekomité. Der er på samme måde som Rashidieh tale om en lukket lejr. Et lille stykke før indgangen er der placeret et libanesiske check-point, og umiddelbart ved indgangen til lejren et palæstinensisk check-point, hvor det politiske tilhørsforhold er markeret med plakater af Yassir Arafat.

Folkekomitéen forklarede, at den er sammensat af civile PLO-folk og repræsentanter fra lejrens organisationer. Komitéens aktiviteter vedrører sociale forhold, kommunikation med UNRWA og de libanesiske myndigheder, sundhedsforhold, uddannelsesmæssige spørgsmål, samt finansielle spørgsmål.

Lejren har ifølge folkekomitéen en Armed Struggle, altså internt politi. Hvis der opstår en problematisk situation forelægger det interne politi sagen for komitéen, som så forsøger at løse den via forsoning eller lignende. Der kan blive tale om en overdragelse af en mistænkt til de libanesiske myndigheder, som komitéen har fuldt tillid til. Yderligere forklarede man, at der aldrig er konflikter mellem palæstinensere og libanesere, og at det interne politi alene er for intern sikkerhed, men at det bortset herfra føles som at være under belejring med den libanesiske hær rundt om lejren. Det gælder tillige for denne lejr, at der ikke må bringes byggematerialer ind, og dette kontrolleres af det libanesiske militær.

Komitéen forklarede, at jobmulighederne er indenfor landbruget, men de er meget små, særligt på grund af konkurrence fra andre udlændinge såsom syrere og egyptere. Derudover er arbejdet ved landbruget sæsonarbejde, så der er under alle omstændigheder ikke mulighed for at have en indtægt hele året rundt. Levevilkårene er svære, særligt set i lyset af, at UNRWA's hjælp er nedtrappet. Komitéen nævnte i denne forbindelse, at finansiell assistance nu er begrænset til handicappede og ældre kvinder. Desuden er PLO's finansielle støtte blevet mindre, fordi organisationen har brug for mange penge i selvstyreområderne. Komitéen ville ønske, at folk blev boende i lejren, men når de sulter, kan man ikke forhindre dem i at rejse.

Der er 3 UNRWA-skoler i lejren, to for drenge og en for piger. UNRWA leverer bøger og lignende, men ikke skrivematerialer til eleverne. Skolerne har 55 elever i hver klasse, og det er nødvendigt at have to hold om dagen på grund af pladsmangel. Mellemskole findes alene i Rashidieh, og denne skole har kun plads til meget få elever, hvorfor det kun er de meget dygtige, som har den mulighed. Komitéen forklarede, at der ikke er mulighed for at sende børnene i offentlige skoler. Efter mellemskole er der evt. Sibilin Training Center i Saida eller privatskoler, som er meget dyre. Med hensyn til adgang til universiteter nævnte komitéen, at dette alene er muligt mod betaling. Tidligere var det muligt at studere i det tidligere Sovjetunionen eller Østeuropa, men på grund af ændringer i disse lande kan dette ikke længere lade sig gøre.

Med hensyn til sundhedssituationen forklarede komitéen, at der er mangel på medicin i lejren, som syge så må købe udenfor. Derudover er der lang venteliste til operationer, og til disse betaler UNRWA kun en del, hvorefter folk selv må betale resten. Palæstinensisk Røde Halvmåne har deres

linik åbent 24 timer i døgnet, hvilket er virkeligt godt, men medicinmanglen er fortsat problematisk. Komitéen nævnte i denne forbindelse, at mangel på rent vand er et alvorligt problem, og skyld i at sygdomme spredes.

Med hensyn til magtforholdene i lejren blev det oplyst, at DFLP og PFLP i princippet har medlemmer af komitéen, men blot ikke for tiden, således er alene Fatah repræsenteret.

En uafhængig libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, oplyste, at magtforholdet er parallelt til det i Rashidieh, altså er der tale om Fatah kontrol.

UNIFIL forklarede, at lejren er en del af Tyre by, og at palæstinenserne i kraft heraf har en bedre økonomisk situation. UNIFIL bekræftede, at Fatah har kontrollen i lejren.

Ifølge Rosemary Sayegh har flertallet af palæstinenserne i lejren opnået libanesisk statsborgerskab. PFLP nævnte, at der i lejren er i stort antal palæstinensere, som er shia-muslimer.

7. Ind- og udrejseforhold

Vedrørende ind- og udrejsevisum henvises til kapitel 4 F om bevægelsesfriheden for palæstinenserne, og endvidere til kapitel 3 B om rejsedokumenter.

A. Beirut Lufthavn

En libanesisk kilde, der ønsker anonymitet, oplyste, at de syriske sikkerhedsfolk i Beiruts lufthavn alene er tilstede med henblik på kontrol af syriske statsborgere.

Wa'il Kheir oplyste, at der ganske givet er syrisk tilstedeværelse i lufthavnen i form af civile politier eller sikkerhedsfolk. Disse kontrollerer stort set kun palæstinensere, som checkes i forhold til en liste, der ifølge kilden indeholder oplysninger om omkring 6.000 palæstinensere. Kontrol foregår ved såvel ind- som udrejse. Ifølge kilden bliver palæstinensere også grundigt kontrolleret af de libanesiske myndigheder, således at ind- eller udrejsekontrollen normalt varer et par timer.

B. Havnene

Udover en oplysning fra FHHRL om, at der ikke længere er trafik på færgeruterne fra libanesiske havne til Cypern og det øvrige udland, fremkom der ingen oplysninger om emnet under missionen.

C. Via landegrænsen

Kheir nævnte følgende fire grænseovergange mellem Libanon og Syrien: Al Masnaa (mod Damaskus). El Aarida. El Aabbouïye og Dabbousieh.

Passage af disse grænseovergange er ifølge FHHRL ganske ukompliceret for syriske statsborgere, mens det for libanesere og især palæstinensere er vanskeligere. Adspurgte om muligheden for at

passere den libanesisk-syriske grænse alene på et ID-kort, svarede Kheir, at dette tidligere var muligt for libanesiske statsborgere, men at syrerne for tiden kræver forevisning af pas.

Souheil Al-Natour påpegede, at en palæstinenser ved indrejse fra Libanon til Syrien og omvendt skal være i besiddelse af libanesisk rejselegitimation, som indeholder gyldigt genindrejsevisum.

8. Andre spørgsmål

A. Hezbollah

- 1. Positionen i Libanon, geografisk, militært og politisk

Politik og organisation

En libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, betegnede Hezbollah som en del af det libanesiske samfund og henviste til, at organisationen har en politisk gren med 7 pladser i det libanesiske parlament. Organisationen er accepteret i det libanesiske samfund, fordi den deltager i det legale politiske liv og i samfundslivet i almindelighed. Ifølge kilden er Irans støtte til Hezbollah faldende, og organisationen er nu mere forankret i Libanon.

Kilden fastslog, at Hezbollah primært er koncentreret i Bekaa-dalen og Sydlibanon.

Vicegeneralsekretær i Hezbollah, Sheik Naïm Kassem, som delegationen havde lejlighed til at møde, beskrev organisationen som et politisk parti, baseret på Islam, der dels med 9 medlemmer deltager i det politiske arbejde i det libanesiske parlament, dels kæmper en modstandskamp imod den israelske besættelsesmagt i Sydlibanon. Han fortalte, at store dele af det libanesiske samfund blev overrasket over, at Hezbollah i 1992 stillede op til det libanesiske parlamentsvalg, og vurderede, at dette blandt andet skyldtes, at Hezbollah hidtil særligt af USA var blevet stemplet som en terrororganisation. Hezbollah ønskede imidlertid at vise sin åbenhed og vilje til at deltage i det politiske liv og det libanesiske samfund generelt, og der eksisterede jo ikke et normalt politisk liv i Libanon før 1992. Deltagelsen i valget viste blot en naturlig udvikling for en bevægelse, der ønsker at udtrykke sin politik og ideologi, og parlamentet er blot et nyt forum til dette formål. Sheik Naïm Kassem tilføjede, at Hezbollah ikke lader sig styre fra nogen side, og at organisationen ikke vil bruge magt for at gennemtvinge et systemskifte i Libanon. Hezbollah anerkender alles ret til at kæmpe for deres politiske ideologi og ønsker selv at udøve denne ret. Med Hezbollah ved magten ville samfundet blive baseret på Islam som idé, ikke som religion.

Hvad angår Hezbollah's opbygning fortalte Sheik Naïm Kassem, at organisationens øverste organ er "el-Shoura", et råd bestående af 7 medlemmer under ledelse af Generalsekretær Hassan Nasrallah. Dette råd står for alle overordnede beslutninger, hvis gennemførelse generalsekretæren er ansvarlig for. Under "el-Shoura" findes et "Political Council", som er ansvarlig for partiets politik, et "Executive Council", som blandt andet er ansvarlig for intern rekruttering, samt et "Parliamentary Council", som er ansvarlig for arbejdet i parlamentet. Desuden findes der "Islamic Resistance Branch", som har ansvaret for modstandskampen generelt og som refererer direkte til "el-Shoura".

Hvad angår Hezbollah's tilhængere inddelte Sheik Naïm Kassem disse i 3 kategorier:

- 1) Deciderede medlemmer af partiet, for eksempel deltagere i den væbnede kamp i Sydlibanon, der arbejder for Hezbollah på "fuld tid",
- 2) frivilligt indrullerede, organiserede deltagere i den væbnede kamp, som ikke arbejder for partiet på "fuld tid", og
- 3) tilhængere, som primært deltager i manifestationer, marcher eller lignende.

For at illustrere den sidstnævnte gruppes aktiviteter henviste Sheik Naïm Kassem til et større antal manifestationer, der havde fundet sted den forløbne uge i forbindelse med shia-muslimernes Achoura-højtid, blandt andet i Nabatieh, Baalbek og Beirut.

For så vidt angår Hezbollah's økonomi fortalte Sheik Naïm Kassem, at en del af partiets midler kommer fra frivillige bidrag baseret på det islamiske "principle of the fifth". Den resterende del af partiets midler skaffes via eksterne bidrag fra blandt andet Iran, særligt til de militære og sociale dele af partiets arbejde, overskudsgivende projekter samt indsamling af penge/ donationer i Libanon. Som forklaring på, at der var billeder i mødelokalet af henholdsvis Irans afdøde Ayatollah Khomeini og nuværende åndelige leder, Ayatollah Khamanei, fortalte Sheik Naïm Kassem, at disse betragtes som Hezbollah's åndelige ledere, på linje med pavens funktion for den katolske kirke. Det blot er et tilfælde, at disse åndelige ledere i dag er fra Iran, idet tidligere ledere blandt andet har været fra Irak. Kassem understregede, at partiets forbindelser til Iran er af religiøs og ikke politisk karakter.

Hezbollah's parlamentariske arbejde har udgangspunkt i oppositionen, hvor partiet indgår i en gruppe på omkring 25 af parlamentets i alt 128 medlemmer. Sheik Naïm Kassem påpegede i denne forbindelse, at det libanesiske parlament primært er sammensat af små grupperinger snarere end store partier.

Hezbollah's vigtigste programpunkt er den væbnede kamp mod israelerne i Sydlibanon. Dernæst anså Kassem afskaffelsen af den konfessionelle opdeling af Libanons politiske system som væsentlig, ligesom han nævnte arbejdet for at forbedre infrastrukturen og forholdene for industrien som betydelige programpunkter. Endvidere er Hezbollah modstander af premierminister Hariri's fokus på Beirut-området i bestræbelserne på at genopbygge Libanon efter borgerkrigen, eftersom der af den årsag ikke investeres tilstrækkeligt i de fattigere landbrugsdistrikter i for eksempel Bekaa-dalen og det sydlige Libanon.

Repræsentanter for en vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, fortalte, at Hezbollah i dag i Libanon er accepteret som en legal politisk bevægelse, der opererer indenfor lovens rammer. Desuden henledte kilden opmærksomheden på, at indførelsen af en islamisk stat ikke længere er en del af Hezbollah's officielle politik, at organisationens bånd til Iran til en vis grad er løsnet, og at Syrien i dag har en vis indflydelse på denne.

Om Hezbollah's position i det libanesiske samfund, bemærkede ambassaden, at organisationen står for et omfattende socialt arbejde, og at bevægelsen generelt kendetegnes af en meget stærk solidaritet, - en solidaritet som primært kendetegner shia-befolkningen og ikke i samme grad andre konfessionelle grupper i Libanon.

Forholdet til Amal og den væbnede kamp

Adspurgt om Hezbollah's forhold til Amal-bevægelsen fortalte Sheik Naïm Kassem, at Hezbollah er politisk uenig med Amal, der ganske vist også er shia-muslimsk, men ikke baseret på Islam. Netop dette forhold er en af årsagerne til stridighederne. Desuden er Amal tilhænger af det konfessionelle libanesiske system, herunder magtfordelingen, som Hezbollah ønsker at afskaffe. Adspurgt om andre organisationers, herunder Amal's, deltagelse i modstandskampen imod israelerne i Sydlibanon, påpegede Sheik Naïm Kassem, at andre gruppers indsats er symbolsk, da de ikke har tilstrækkelig kapacitet til at føre krig imod israelerne. Han fremhævede, at Hezbollah i april 1998 havde gennemført 140 operationer, mens andre grupper havde udført 25.

Den ovennævnte vestlige ambassade bemærkede, at Hezbollah i stor grad har overtaget lederskabet af Libanons shia-muslimske befolkning fra Amal-bevægelsen. Hvad angår sammenstød mellem Hezbollah og Amal-tilhængere, hvoraf nogle fandt sted, mens delegationen befandt sig i Beirut, var kilden af den opfattelse, at de libanesiske og syriske myndigheder har fuld kontrol med situationen, og at den ikke får mulighed til at udvikle sig udover enkeltstående episoder.

En libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, bemærkede, at Hezbollah's væbnede gren, der er involveret i kamphandlinger imod de israelske styrker i sikkerhedszonen i Sydlibanon, udøver en naturlig forsvarskamp for egen jord og egne rettigheder.

Den vestlige ambassade fortalte, at Hezbollah's væbnede kamp mod israelerne i Libanon regnes for en helt legitim frihedskamp imod en besættelsesstyrke. Med henvisning til libanesisk presse bemærkede kilden, at Hezbollah regnes for at kunne mønstre omkring 800 velbevæbnede og trænede deciderede "soldater", hvortil kommer et ukendt antal tilhængere med løsere tilknytning og mindre militær værdi.

-2. Rekruttering

En libanesisk kilde, der ønskede at være anonym, fortalte, at det er muligt for alle, inklusive kristne, at indtræde i Hezbollah.

En repræsentant for Hezbollah afviste, at organisationen anvender tvangsrekruttering og forklarede, at der hersker total frivillighed med hensyn til indtræden i Hezbollah. Han forklarede, at folk melder sig af overbevisning, og at det faktum, at Islam er organisationens grundlag, gør, at mange er parat til om nødvendigt at dø for sagen. Hvad angår indrullering af ikke-shia-muslimer i Hezbollah fortalte kilden, at organisationen omfatter et vist antal sunni-muslimer, men at man generelt stoler mest på shia-muslimer.

Wa'il Kheir fortalte, at Hezbollah primært består af shia-muslimer, som udgør flertallet af befolkningen i Sydlibanon. Han understregede imidlertid, at det i princippet er muligt for alle, der ønsker det, at indtræde i Hezbollah for at kæmpe imod israelerne, herunder også kristne. Han afviste, at Hezbollah tvangsrekrutterer folk til tjeneste.

Hvad angår rekruttering til Hezbollah bemærkede en anden repræsentant for FHHRL, at rygter om ikke-shia-muslimers indtræden i Hezbollah næppe er troværdige.

UNIFIL oplyste, at Hezbollah for ca. 6 måneder siden oprettede "Lebanese Resistance Squad", som er en enhed, der angiveligt er åben for alle.

Vedrørende Hezbollah's "blandede" militærenhed, der angiveligt også skulle omfatte ikke-shia-muslimer, mente en vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, at denne primært er et forsøg på at give Hezbollah PR som en national bevægelse.

Shoufiq Al Hout sagde i denne forbindelse at palæstinenseres eventuelle deltagelse i kampen mod israelerne i givet fald sker under Hezbollah-flag. Ifølge en uafhængig libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, er der næppe nogen nævneværdig palæstinensisk støtte til eller deltagelse i Hezbollah's væbnede kamp mod de israelske besættelsesstyrker i sikkerhedszonen.

Ifølge en vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, praktiserer Hezbollah ikke tvangsrekruttering af den simple grund, at der er frivillige nok. UNIFIL var af samme overbevisning.

- 3. Holdningen til desertører

Desertering fra Hezbollah er ifølge en libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, ikke noget problem, og man kan frit forlade organisationen. Kilden var imidlertid af den opfattelse, at forholdsvis få forlader Hezbollah, da de fleste har meldt sig ind af overbevisning, og tjeneste i Hezbollah er velbetalt. I forbindelse med deserteringsspørgsmålet anførte kilden, at den kendte til eksempler på falske dokumenter, i form af for eksempel anklageskrifter, angiveligt udstedt af Hezbollah i forbindelse med desertører.

Kilden påpegede ligeledes, at spioner og personer, der har samarbejdet med Israel, risikerer at blive arresteret af Hezbollah. I disse tilfælde overgives fangerne til de libanesiske myndigheder, som retsforfølger dem ved militære domstole.

Hvad angår Hezbollah bekræftede rigsadvokat Adnan Addoum, at organisationen udleverer fanger til retsforfølgelse hos de libanesiske myndigheder.

En vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, var af den opfattelse, at deciderede Hezbollah-guerrilla'er, det vil sige personer, der har modtaget militær træning og har deltaget i væbnede aktioner, ikke frit kan forlade Hezbollah, med mindre de er blevet for gamle eller har tjent et betydeligt antal år. En sådan desertør risikerer dødsstraf. Kilden påpegede, at man udmærket kan være aktivt medlem af Hezbollah uden nogensinde at blive involveret i den væbnede kamp imod Israel.

UNIFIL var af den opfattelse, at det ville være muligt at forlade Hezbollah, men at medlemmer, som havde deltaget i den væbnede kamp, sandsynligvis ville blive overvåget af organisationen. Han påpegede imidlertid, at der næppe er mange desertører, da det betragtes som en vanære at forlade den væbnede kamp.

En repræsentant for Hezbollah understregede, at man ikke forfølger folk, som forlader organisationen. Kilden påpegede, at Hezbollah ikke er skyld i, at folk søger asyl i for eksempel Danmark. Hvis mennesker fra Sydlibanon søger asyl, sker det ifølge kilden af sociale og økonomiske grunde eller på grund af Israels besættelse af den sydlige del af landet. Kilden påpegede direkte adspurgt, at Hezbollah ikke udsteder nogen form for dokumenter, heller ikke medlemskort.

Adspurgt om Hezbollah-folk frit kan forlade organisationen fortalte kilden, at dette er muligt, men understregede i den sammenhæng, at det sker i meget få tilfælde, eftersom Hezbollah-medlemmer motiveres af deres overbevisning. Kilden tilføjede, at Hezbollah-medlemmer naturligvis har ret til at have et familieliv ved siden af deres medlemskab.

- 4. Forholdet til SLA-medlemmer

En libanesisk kilde, der ønskede at være anonym, anførte, at Hezbollah udleverer tilfangetagne SLA-medlemmer til de libanesiske myndigheder. Dette blev bekræftet af rigsadvokaten, der henviste til, at kontakt mellem de libanesiske myndigheder og Hezbollah sikrer denne udveksling.

Den libanesiske kilde fremhævede desuden, at Hezbollah ikke ønsker problemer med de libanesiske myndigheder, og at organisationen derfor udleverer tilfangetagne SLA-folk. Efter kildens opfattelse straffer Hezbollah således ikke selv tilfangetagne.

En repræsentant for Hezbollah anførte ligeledes, at organisationen, efter en grundig afhøring, hvor der oprettes en sagsmappe om den pågældende, udleverer tilfangetagne SLA-medlemmer til de libanesiske myndigheder og henviste i den forbindelse til, at Hezbollah ikke har myndighed til at straffe selv. Han bekræftede dog, at Hezbollah tilbageholder et antal SLA-folk, som beholdes med henblik på udveksling af fanger med SLA/ Israel. Kilden understregede, at dette sker med de libanesiske myndigheders accept.

Hvad angår Hezbollah's behandling af SLA-fanger henviste kilden til en tidligere løsladelse af SLA-fanger, hvor det viste sig, at 16 ud af 17 løsladte frivilligt valgte vende tilbage til Hezbollah. Ifølge kilden var dette tegn på, at de som fanger havde fået en god behandling.

B. Organisationen Esbat al-Ansar

Esbat al-Ansar blev af rigsadvokaten betegnet som en ekstrem sunni-muslimsk bevægelse, der kun tæller ganske få medlemmer. Rigsadvokaten var dog ude af stand til at anslå bevægelsens størrelse. Han vurderede, at bevægelsen er godt bevæbnet, og at den kendetegnes af stærk indbyrdes solidaritet, men tilføjede, at den ikke kan regnes som en seriøs trussel imod sikkerheden i Libanon.

Ifølge rigsadvokaten er Esbat al-Ansar koncentreret i Ein el-Hilweh lejren, muligvis med en vis tilstedeværelse i Nahr el-Bared lejren. Han fortalte desuden, at bevægelsens leder, kendt under navnet Abu Mahjan, af de libanesiske myndigheder er eftersøgt for at stå bag mordet på en mufti, som blev betragtet som en religiøs modstander. Ifølge rigsadvokaten har myndighederne valgt ikke at forsøge med magt at bringe Abu Mahjan for en libanesisk domstol, så længe han befinder sig i lejren. Derimod vil den libanesiske hær tilstedeværelse omkring lejren i sidste ende sikre, at Abu Mahjan bliver retsforfulgt.

En anden libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, fortalte, at Esbat al-Ansar er en ekstrem muslimsk, palæstinensisk bevægelse, og anslog desuden, at den tæller 60-70 medlemmer. Denne kilde betegnede ligeledes Ein el-Hilweh som bevægelsens hovedkvarter, men påpegede ligesom rigsadvokaten, at der kan findes et mindre antal Esbat al-Ansar-folk i Nahr el-Bared lejren. Kilden påpegede, at Esbat al-Ansar ikke er et tilstrækkeligt stort problem for de libanesiske myndigheder til, at den libanesiske hær vil gribe ind overfor bevægelsen inde i Ein el-Hilweh lejren. Om bevægelsens leder sagde kilden, at han er omkring 30 år gammel.

Af en rapport fra FHHRL, dateret 7. april 1997, fremgår det, at Abu Mahjan's rigtige navn er Ahmad Abd al-Karim al-Sa'di, samt at han er eftersøgt for mordet på Sheik Nizar al-Halaby begået den 31. august 1995. Det fremgår endvidere, at Abu Mahjan skjuler sig i Ein el-Hilweh lejren.

Wa'il Kheir bemærkede, udover at bekræfte de ovennævnte kilders karakteristik af Esbat al-Ansar hvad angår overbevisning og geografisk placering, at palæstinensiske, fundamentalistiske grupper i

disse år "skyder op som paddehatte", hvorimod man tidligere næsten udelukkende så palæstinske grupper sig i verdslige politiske organisationer eller grupper.

C. SLA (South Lebanon Army)

UNIFIL anslog, at SLA i dag i realiteten kun råder over ca. 300 kampduelige soldater. Det totale antal er højere, ca. 2.500, men mange er meget unge eller meget gamle. UNIFIL mente desuden, at de menige SLA-soldater stort set udelukkende er motiveret af de økonomiske perspektiver, og anslog, at lønnen udgør 300 \$ om måneden.

En vestlig ambassade, der ønskede anonymitet, vurderede, at SLA råder over ca. 2.000 soldater. Ambassaden tilføjede, at officererne, som er kristne, i overvejende grad kæmper af overbevisning, mens de menige, der ofte er lokale shia-muslimer, som eneste motivation har lønnen, som af kilden blev angivet til 600 \$ om måneden. Officererne får ca. 1.000 \$ om måneden. SLA har i dag ingen militær betydning, idet hovedparten af de menige er "lejesoldater".

Ambassaden anslog endvidere, at omkring 1/3 af SLA's styrke formentlig er Hezbollah-infiltratorer, enten fordi de i Hezbollah-fangenskab er blevet presset til denne opgave eller fordi deres familier er blevet truet.

- 1. Risikerer deserterede SLA-folk at blive straffet af SLA og i givet fald hvorledes?

Den vestlige ambassade var af den overbevisning, at frafaldne SLA-soldater, hvis de pågribes, formentlig vil blive straffet endog overordentlig hårdt, sandsynligvis af israelerne.

- 2. Risikerer SLA-folk (deserterede/hjemsendte/fangne) at blive straffet/efterstræbt af libanesiske eller syriske myndigheder?

Ifølge rigsadvokaten er et betydeligt antal SLA-medlemmer allerede blevet retsforfulgt af de libanesiske myndigheder, men der ikke eksisterer statistikker på dette felt. Rigsadvokaten angav den normale strafferamme for retsforfølgelse af SLA-folk til 10 års fængsel, men henviste til, at lederen af SLA, General Antoine Lahad, in absentia er blevet idømt dødsstraf. Han påpegede imidlertid også, at der skelnes imellem folk, der frivilligt er indtrådt i SLA-tjeneste og folk, som er blevet tvangsrekrutteret. Frivillige SLA-folk betragtes ifølge rigsadvokaten som lejesoldater, mens det er en formildende omstændighed, hvis man er blevet tvangsrekrutteret til SLA. På nuværende tidspunkt er en del "småfisk" fra SLA blevet pågrebet, dømt og sidder nu i fængsel. Lederne derimod er ikke pågrebet, men dømt in absentia.

En uafhængig libanesisk kilde, som ønskede anonymitet, angav ligeledes strafferammen for tjeneste i SLA til 10 år.

En anden libanesisk kilde, der ønskede anonymitet, bekræftede, at straffen er mindre hård for tvangsrekrutterede SLA-folk, maksimalt 3 års fængsel.

En vestlig ambassade, der ønskede at være anonym, påpegede, at den udelukkende har kendskab til domfældelse af SLA-soldater in absentia. Ambassaden fortalte yderligere, at der er faldet dom over et væsentligt antal Israel/SLA-kollaboratorer, blandt andet journalisten Pierre Attala, som i dag har asyl i Frankrig. Kilden henviste i den forbindelse til, at det for selv jurister kan være ganske kompliceret at definere begrebet "kollaborator", som det optræder i den libanesiske lovgivning, og at de

militære domstole kan have endnu sværere ved at foretage denne definition, idet flere af dommerne ikke har tilstrækkelig juridisk uddannelse og erfaring

Lovforslag om amnesti til SLA-folk

Delegationen kom i besiddelse af et lovforslag, som er fremsat i parlamentet af Hezbollah vedrørende amnesti til SLA-folk. Af lovforslaget fremgår, at underofficerer og såkaldte "elementer", hvilket i pressen har været fortolket som "menige", ikke vil blive straffet for at have samarbejdet med fjenden, såfremt de overgiver sig til de libanesiske myndigheder senest 3 måneder efter lovens ikrafttræden. Lovforslaget var ved rapportens afslutning ikke vedtaget. (Se bilag 8)

Rigsadvokaten bekræftede, at der arbejdes på et lovforslag om amnesti til SLA-folk. Desuden kan der i enkelte tilfælde gives amnesti til SLA-folk efter præsidentielt dekret.

Vedrørende Hezbollah's forslag om amnesti til SLA-folk påpegede UNIFIL, at der i dag i realiteten udøves en form for amnesti i praksis, idet mange SLA-folk overgiver sig til Hezbollah som overløbere. Hvad angår en egentlig amnesti via libanesiske lovgivning, ville en sådan ikke, efter UNIFIL's opfattelse, komme til at omfatte efterretnings- og sikkerhedsfolk fra SLA. Af samme grund mangler SLA i høj grad folk til disse jobs.

En uafhængig kilde, der ønskede anonymitet, oplyste, at Hezbollah anvender en taktik, der består i beskydning af SLA-positioner uden direkte træffere, hvilket i sidste ende ofte medfører en strøm af overløbere. Kilden påpegede desuden, at disse overløbere sjældent fængsles. Deciderede tilfangede SLA-folk afhøres, men overdrages derefter til de libanesiske myndigheder.

- 3. Kan tidligere SLA-folk tage ophold i sikkerhedszonen respektive det øvrige Libanon uden at risikere forfølgelse?

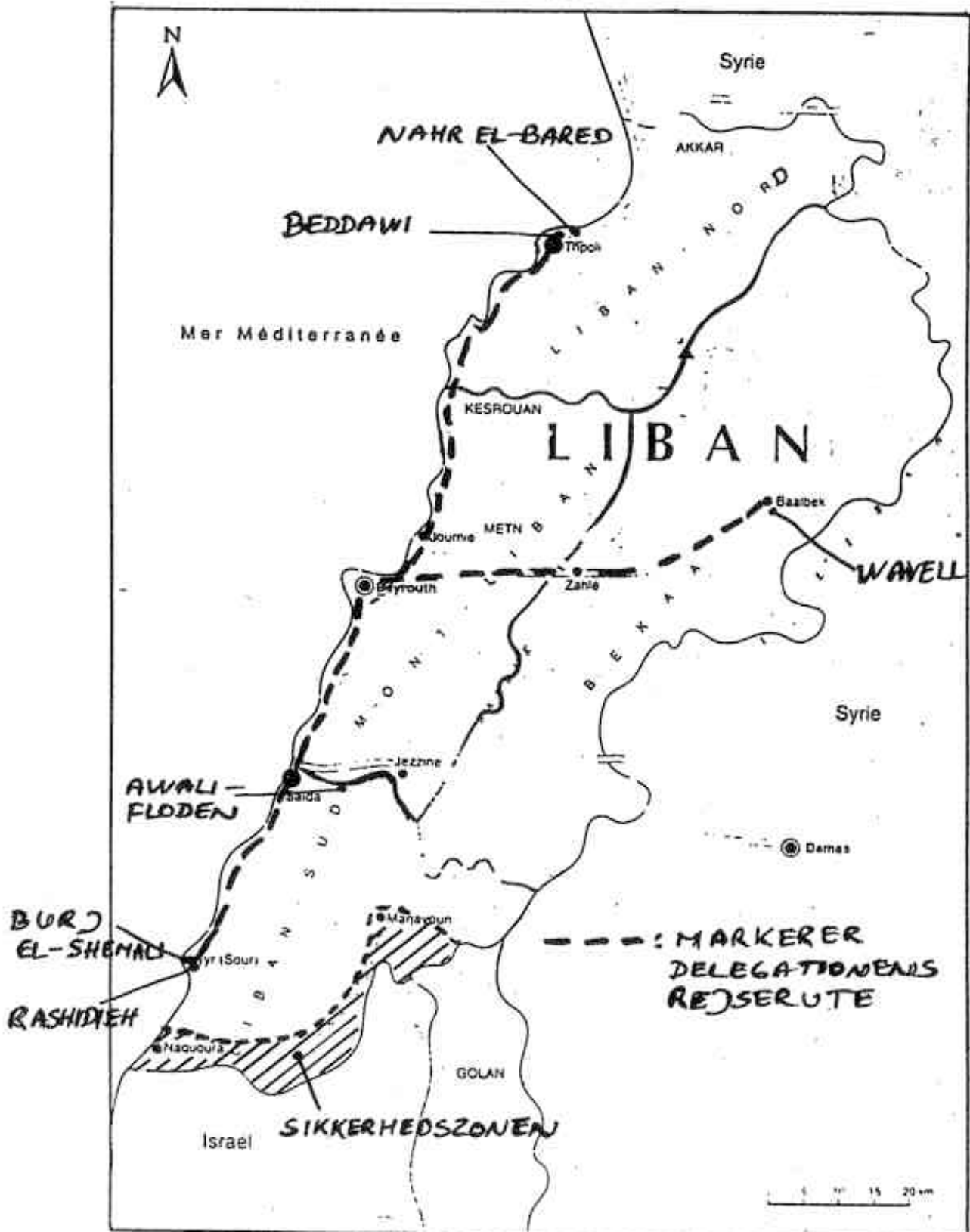
Som anført ovenfor har libanesiske domstole ifølge rigsadvokaten og en anden libanesiske kilde, der ønskede anonymitet, allerede retsforfulgt et væsentligt antal SLA-folk.

En uafhængig kilde, der ønskede anonymitet, påpegede, at der findes eksempler på, at SLA-desertører er blevet fængslet af israelerne.

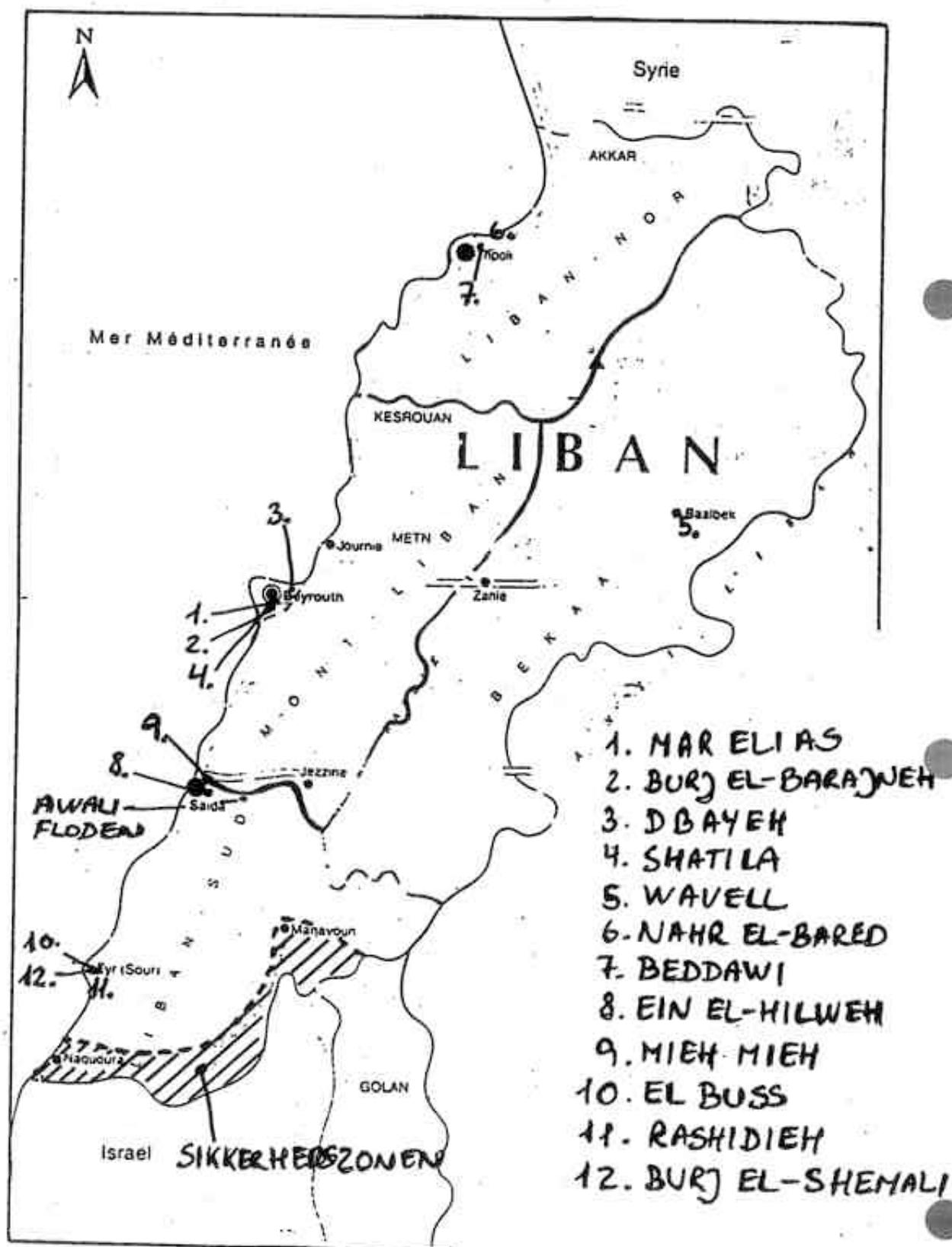
Bilagsfortegnelse:

- Bilag 1: Kort visende delegationens besøg i Libanon
- Bilag 2: Kort visende de palæstinensiske flygtningelejre i Libanon
- Bilag 3: Mødefortegnelse og besøgte lokaliteter
- Bilag 4: Taif-aftalen (oktober 1989)
- Bilag 5: Broderskabs-, Samarbejds- og Koordinationsaftale mellem Libanon og Syrien (22. maj 1991)
- Bilag 6: Præamblen til den libanesiske forfatning (21. september 1990)
- Bilag 7: Decision no. 621/I udstedt af det libanesiske arbejdsministerium vedrørende jobs og professioner forbeholdt libanesiske statsborgere (15. december 1995)
- Bilag 8: Lovforslag fremsat af Hezbollah vedrørende amnesti til visse kategorier af tidligere SLA-medlemmer, samt en engelsk oversættelse heraf
- Bilag 9: Liste over anvendte forkortelser

Bilag 1: KORT VISENDE DELEGATIONENS REJSERUTE OG
DE BESØGTE FLYGTNINGELEJRE

Bilag 2: KORT VISENDE DE PALÆSTINENSISKE FLYGT-
NINGELEJRE I LIBANON

Bilag 3

Mødefortegnelse og besøgte lokaliteter

Beirut

1. Rigsadvokat Adnan Addoum

2. En libanesisk kilde, der ønskede anonymitet

3. UNRWA-Libanon (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East)

Fra UNRWA deltog:

Director Wolfgang Plasa

4. Generaldirektoratet for Palæstinensiske Anliggender (GDPA)

Fra generaldirektoratet deltog:

Generaldirektør Khalil Shataui

5. Michel Naufal, leder af Center for Strategic Studies Research and Documentation (CSSRD), og Hala Naufal, demograf og ansat ved samme center

6. Foundation of Human and Humanitarian Rights (Lebanon) (FHHRL)

Fra organisationen deltog:

Wa'il Kheir, jurist og direktør for organisationen

NN, advokat

Farid al-Khazin, Professor

Jean Awad

Neemen Abri Antoun

Mouna El Akl

Mouna Saade

Hikmat Dib

Youssef El-Haje

7. **Youssef Sayegh**, palæstinensisk intellektuel. og **Rosemary Sayegh**, antropolog

8. **Shoufiq Al Hout**, tidligere medlem af Palestine Liberation Organization's (PLO) Eksekutivkomité og tidligere repræsentant for PLO i Libanon

9. Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP)

Fra organisationen deltog:

Abri Fadi Ragi, officiel repræsentant for PFLP i Libanon

Hawad Abd el-Ali, medlem af PFLP's eksekutivkomité, ansvarlig for administrationen af partiet

Hussein Bassem, sekretær for PFLP's afdeling i Libanon

Samir Lubani, medlem af PFLP i Libanon

10. Hezbollah

Fra organisationen deltog:

Sheik Naïm Kassem, Vice-generalsekretær

Dr. Abdallah Mortada, kontoret for Udenrigsanliggender (europæisk afdeling)

Hassan Houdras, medlem af den Politiske komité, ansvarlig for palæstinensiske anliggender

11. Middle East Council of Churches (MECC)

Fra organisationen deltog:

Aline Papazian, Director for Unit on Life and Service

Suad Hajj Nassif, Director for Emergency Relief, Rehabilitation and Reconstruction

Sylvia Haddad

Tyre

12. UNIFIL (United Nations Interim Force in Lebanon)

Fra UNIFIL deltog:

Timor Göksel, Senior Political Adviser

Daljeet Bagga, Press and Information Officer

13. Besøg i følgende palæstinensiske flygtningelejre:

Rashidieh, hvor delegationen mødte oberst Sultan Abu Al Aynen, leder af Fatah i Libanon, og medlemmer af lejrens Folkekomité, herunder formanden for komitéen, Jamal Suleiman

Burj el-Shemali, hvor delegationen mødtes med medlemmer af lejrens Folkekomité, herunder formanden for komitten, Mahmud Bazakeh.

Baalbek

14. Besøg i flygtningelejren *Wavell*

Delegationen mødtes med medlemmer af lejrens Folkekomité, herunder formanden for komitéen, Abu Mohamed Waked.

Tripoli

15. Besøg i følgende flygtningelejre:

Nahr el-Bared, hvor delegationen mødte medlemmer af lejrens Folkekomité, herunder formanden for komitéen, Abu Hisham

Beddawi, hvor delegationen besøgte det lokale center under The National Institution For Social Care And Vocational Training og mødte centrets leder Abdallah Mahmoud, samt besøgte Safad-hospitalet, hvor delegationen mødte ledende overlæge dr. Abdul Aziz Bekai.

Beirut

16. En vestlig ambassade, der ønskede anonymitet.

17. Souheil Al-Natour, jurist og journalist, samt medlem af Democratic Front for the Liberation of Palestine (DFLP)

Bilag 4

THE TAEF AGREEMENT

First, General Principles and Reforms:

I. General Principles:

- A. Lebanon is a sovereign, free, and independent country and a final homeland for all its citizens.
- B. Lebanon is Arab in belonging and identity. It is an active and founding member of the Arab League and is committed to the league's charter. It is an active and founding member of the United Nations Organization and is committed to its charters. Lebanon is a member of the nonaligned movement. The state of Lebanon shall embody these principles in all areas and spheres, without exception.
- C. Lebanon is a democratic parliamentary republic founded on respect for public liberties, especially the freedom of expression and belief, on social justice, and on equality in rights and duties among all citizens, without discrimination or preference.
- D. The people are the source of authority. They are sovereign and they shall exercise their sovereignty through the constitutional institutions.
- E. The economic system is a free system that guarantees individual initiative and private ownership.
- F. Culturally, socially, and economically-balanced development is a mainstay of the state's unity and of the system's stability.
- G. Efforts (will be made) to achieve comprehensive social justice through fiscal, economic, and social reform.
- H. Lebanon's soil is united and it belongs to all the Lebanese. Every Lebanese is entitled to live in and enjoy any part of the country under the supremacy of the law. The people may not be categorized on the basis of any affiliation whatsoever and there shall be no fragmentation, no partition, and no repatriation [of Palestinians in Lebanon].
- I. No authority violating the common co-existence charter shall be legitimate

II. Political Reforms

- A. Chamber of Deputies: The Chamber of Deputies is the legislative authority which exercises full control over government policy and activities.
 1. The Chamber spokesman and his deputy shall be elected for the duration of the chamber's term.
 2. In the first session, two years after it elects its speaker and deputy speaker, the chamber may vote only once to withdraw confidence from its speaker or deputy speaker with a 2/3 majority of its members and in accordance with a petition submitted by at least 10 deputies. In case confidence is withdrawn, the chamber shall convene immediately to fill the vacant post.
 3. No urgent bill presented to the Chamber of Deputies may be issued unless it is included in the agenda of a public session and read in such a session, and unless the grace period stipulated by the constitution passes without a resolution on such a bill with the approval of the cabinet.
 4. The electoral district shall be the governorate.

5. Until the Chamber of Deputies passes an election law free of sectarian restriction, the parliamentary seats shall be divided according to the following bases:
 - a. Equally between Christians and Muslims.
 - b. Proportionately between the denominations of each sect.
 - c. Proportionately between the districts.
 6. The number of members of the Chamber of Deputies shall be increased to 108, shared equally between Christians and Muslims. As for the districts created on the basis of this document and the districts whose seats became vacant prior to the proclamation of this document, their seats shall be filled only once on an emergency basis through appointment by the national accord government that is planned to be formed.
 7. With the election of the first Chamber of Deputies on a national, not sectarian, basis, a senate shall be formed and all the spiritual families shall be represented in it. The senate powers shall be confined to crucial issues.
- B. President of Republic: The president of republic is the head of the state and a symbol of the country's unity. He shall contribute to enhancing the constitution and to preserving Lebanon's independence, unity, and territorial integrity in accordance with the provisions of the constitution. He is the supreme commander of the armed forces which are subject to the power of the cabinet. The president shall exercise the following powers:
1. Head the cabinet [meeting] whenever he wishes, but without voting.
 2. Head the Supreme Defense Council.
 3. Issue decrees and demand their publication. He shall also be entitled to ask the cabinet to reconsider any resolution it makes within 15 days of the date of deposition of the resolution with the presidential office. Should the cabinet insist on the adopted resolution, or should the grace period pass without issuing and returning the decree, the decree of the resolution shall be valid and must be published.
 4. Promulgate laws in accordance with the grace period stipulated by the constitution and demand their publication upon ratification by the Chamber of Deputies. After notifying the cabinet, the president may also request reexamination of the laws within the grace periods provided by the constitution, and in accordance with the articles of the constitution. In case the laws are not issued or returned before the end of the grace periods, they shall be valid by law and they must be published.
 5. Refer the bills presented to him by the Chamber of Deputies.
 6. Name the prime minister-designate in consultation with the Chamber of Deputies speaker on the basis of binding parliamentary consultation, the outcome of which the president shall officially familiarize the speaker on.
 7. Issue the decree appointing the prime minister independently.
 8. On agreement with the prime minister, issue the decree forming the cabinet.
 9. Issue decrees accepting the resignation of the cabinet or of cabinet ministers and decrees relieving them from their duties.
 10. Appoint ambassadors, accept the accreditation of ambassadors, and award state medals by decree.
 11. On agreement with the prime minister, negotiate on the conclusion and signing of international treaties which shall become valid only upon approval by the cabinet. The cabinet shall familiarize the Chamber of Deputies with such treaties when the country's interest and state safety make such familiarization possible. As for treaties involving conditions concerning state finances, trade treaties, and other treaties which may not be

abrogated annually, they may not be concluded without Chamber of Deputies' approval.

12. When the need arises, address messages to the Chamber of Deputies.
13. On agreement with the prime minister, summon the Chamber of Deputies to hold special sessions by decree.
14. The president of the republic is entitled to present to the cabinet any urgent issue beyond the agenda.
15. On agreement with the prime minister, call the cabinet to hold a special session whenever he deems it necessary.
16. Grant special pardon by decree.
17. In the performance of his duty, the president shall not be liable unless he violates the constitution or commits high treason.

C. Prime Minister: The prime minister is the head of the government. He represents it and speaks in its name. He is responsible for implementing the general policy drafted by the cabinet. The prime minister shall exercise the following powers:

1. Head the cabinet.
2. Hold parliamentary consultations to form the cabinet and co-sign with the president the decree forming it. The cabinet shall submit its cabinet statement to the Chamber of Deputies for a vote of confidence within 30 days [of its formation]. The cabinet may not exercise its powers before gaining the confidence, after its resignation, or when it is considered retired, except within the narrow sense of disposing of affairs.
3. Present the government's general policy to the Chamber of Deputies.
4. Sign all decrees, except for decrees naming the prime minister and decrees accepting cabinet resignation or considering it retired.
5. Sign the decree calling for a special session and decrees issuing laws and requesting the reexamination of laws.
6. Summon the cabinet to meet, draft its agenda, familiarize the president of the republic in advance with the issues included in the agenda and with the urgent issues to be discussed, and sign the usual session minutes.
7. Observe the activities of the public departments and institutions, coordinate between the ministers, and issue general instructions to ensure the smooth progress of work.
8. Hold working sessions with the state agencies concerned in the presence of the minister concerned.
9. By law, act as the Supreme Defense Council's deputy chairman.

D. Cabinet:

[No item 1. as published]

2. Watch over the implementation of laws and regulations and supervise the activities of all the state agencies without exception, including the civilian, military, and security departments and institutions.
3. The cabinet is the authority which controls the armed forces.
4. Appoint, dismiss, and accept the resignation of state employees in accordance with the law.
5. It has the right to dissolve the Chamber of Deputies at the request of the president of the republic if the chamber refuses to meet throughout an ordinary or a special session lasting no less than one month, even though it is summoned twice consecutively, or if the chamber sends back the budget in its entirety with the purpose of paralyzing the

government. This right may not be exercised again for the same reasons which called for dissolving the chamber in the first instance.

6. When the president of the republic is present, he heads cabinet sessions. The cabinet shall meet periodically at special headquarters. The legal quorum for a cabinet meeting is 2/3 the cabinet members. The cabinet shall adopt its resolutions by consent. If impossible, then by vote. The resolutions shall be adopted by a majority of the members present. As for major issues, they require the approval of 2/3 the cabinet members. The following shall be considered major issues: The state of emergency and its abolition, war and peace, general mobilization, international agreements and treaties, the state's general budget, comprehensive and long-term development plans, the appointment of top-level civil servants or their equivalent, reexamination of the administrative division, dissolving the Chamber of Deputies, the election law, the citizenship law, the personal status laws, and the dismissal of cabinet ministers.

E. Minister: The minister's powers shall be reinforced in a manner compatible with the government's general policy and with the principle of collective responsibility. A minister shall not be relieved from his position unless by cabinet decree or unless the Chamber of Deputies withdraws its confidence from him individually.

F. Cabinet Resignation, Considering Cabinet Retired, and Dismissal of Ministers:

1. The cabinet shall be considered retired in the following cases:
 - a. If its chairman resigns.
 - b. If it loses more than 1/3 of its members as determined by the decree forming it.
 - c. If its chairman dies.
 - d. At the beginning of a president's term.
 - e. At the beginning of the Chamber of Deputies' term.
 - f. When the Chamber of Deputies withdraws its confidence from it on an initiative by the chamber itself and on the basis of a vote of confidence.
2. A minister shall be relieved by a decree signed by the president of the republic and the prime minister, with cabinet approval.
3. When the cabinet resigns or is considered retired, the Chamber of Deputies shall, by law, be considered to be convened in a special session until a new cabinet is formed. A vote-of-confidence session shall follow.

G. Abolition of Political Secterianism: Abolishing political sectarianism is a fundamental national objective. To achieve it, it is required that efforts be made in accordance with a phased plan. The Chamber of Deputies elected on the basis of equal sharing by Christians and Muslims shall adopt the proper measures to achieve this objective and to form a national council which is headed by the president of the republic and which includes, in addition to the prime minister and the Chamber of Deputies speaker, political, intellectual, and social notables. The council's task will be to examine and propose the means capable of abolishing sectarianism, to present them to the Chamber of Deputies and the cabinet, and to observe implementation of the phased plan. The following shall be done in the interim period:

- a. Abolish the sectarian representation base and rely on capability and specialization in public jobs, the judiciary, the military, security, public, and joint institutions, and in the independent agencies in accordance with the dictates of national accord, excluding the

- top-level jobs and equivalent jobs which shall be shared equally by Christians and Muslims without allocating any particular job to any sect.
- b. Abolish the mention of sect and denomination on the identity card.

III. Other Reforms:

A. Administrative Decentralism:

1. The State of Lebanon shall be a single and united state with a strong central authority.
2. The powers of the governors and district administrative officers shall be expanded and all state administrations shall be represented in the administrative provinces at the highest level possible so as to facilitate serving the citizens and meeting their needs locally.
3. The administrative division shall be recognized in a manner that emphasizes national fusion within the framework of preserving common coexistence and unity of the soil, people, and institutions.
4. Expanded administrative decentralization shall be adopted at the level of the smaller administrative units [district and smaller units] through the election of a council, headed by the district officer, in every district, to ensure local participation.
5. A comprehensive and unified development plan capable of developing the provinces economically and socially shall be adopted and the resources of the municipalities, unified municipalities, and municipal unions shall be reinforced with the necessary financial resources.

B. Courts:

[1] To guarantee that all officials and citizens are subject to the supremacy of the law and to insure harmony between the action of the legislative and executive authorities on the one hand, and the givens of common coexistence and the basic rights of the Lebanese as stipulated in the constitution on the other hand:

1. The higher council which is stipulated by the constitution and whose task it is to try presidents and ministers shall be formed. A special law on the rules of trial before this council shall be promulgated.
2. A constitutional council shall be created to interpret the constitution, to observe the constitutionality of the laws, and to settle disputes and contests emanating from presidential and parliamentary elections.
3. The following authorities shall be entitled to revise the constitutional council in matters pertaining to interpreting the constitution and observing the constitutionality of the laws:
 - a. The president of the republic.
 - b. The Chamber of Deputies speaker.
 - c. The prime minister.
 - d. A certain percentage of members of the Chamber of Deputies.

[2] To ensure the principle of harmony between religion and state, the heads of the Lebanese sects may revise the constitutional council in matters pertaining to:

1. Personal status affairs.
2. Freedom of religion and the practice of religious rites.

3. Freedom of religious education.

- C. To ensure the judiciary's independence, a certain number of the the Higher Judiciary Council shall be elected by the judiciary body.
- D. Parliamentary Election Law: Parliamentary elections shall be held in accordance with a new law on the basis of provinces and in the light of rules that guarantee common coexistence between the Lebanese, and that ensure the sound and efficient political representation of all the people's factions and generations. This shall be done after reviewing the administrative division within the context of unity of the people, the land, and the institutions.
- E. Creation of a socioeconomic council for development: A socioeconomic council shall be created to insure that representatives of the various sectors participate in drafting the state's socioeconomic policy and providing advice and proposals.
- F. Education:
 - 1. Education shall be provided to all and shall be made obligatory for the elementary stage at least.
 - 2. The freedom of education shall be emphasized in accordance with general laws and regulations.
 - 3. Private education shall be protected and state control over private schools and textbooks shall be strengthened.
 - 4. Official, vocational, and technological education shall be reformed, strengthened, and developed in a manner that meets the country's development and reconstruction needs. The conditions of the Lebanese University shall be reformed and aid shall be provided to the university, especially to its technical colleges.
 - 5. The curricula shall be reviewed and developed in a manner that strengthens national belonging, fusion, spiritual and cultural openness, and that unifies textbooks on the subjects of history and national education.
- G. Information: All the information media shall be reorganized under the canopy of the law and within the framework of responsible liberties that serve the cautious tendencies and the objective of ending the state of war.

Second, spreading the sovereignty of the State of Lebanon ovel all Lebanese territories: Considering that all Lebanese factions have agreed to the establishment of a strong state founded on the basis of national accord, the national accord government shall draft a detailed one-year plan whose objective is to spread the sovereignty of the State of Lebanon over all Lebanese territories gradually with the state's own forces. The broad lines of the plan shall be as follows:

- A. Disbanding of all Lebanese and non-Lebanese militias shall be announced. The militias' weapons shall be delivered to the State of Lebanon within a period of 6 months, beginning with the approval of the national accord charter. The president of the republic shall be elected. A national accord cabinet shall be formed, and the political reforms shall be approved constitutionally.
- B. The internal security forces shall be strengthened through:
 - 1. Opening the door of voluntarism to all the Lebanese without exception, beginning the training of volunteers centrally, distributing the volunteers to the units in the governorates, and subjecting them to organized periodic training courses.

2. Strengthening the security agency to insure control over the entry and departure of individuals into and out of the country by land, air, and sea.

C. Strengthening the armed forces:

1. The fundamental task of the armed forces is to defend the homeland, and if necessary, protect public order when the danger exceeds the capability of the internal security forces to deal with such a danger on their own.
2. The armed forces shall be used to support the internal security forces in preserving security under conditions determined by the cabinet.
3. The armed forces shall be unified, prepared, and trained in order that they may be able to shoulder their national responsibilities in confronting Israeli aggression.
4. When the internal security forces become ready to assume their security tasks, the armed forces shall return to their barracks.
5. The armed forces intelligence shall be reorganized to serve military objectives exclusively.

- D. The problem of the Lebanese evacuees shall be solved fundamentally, and the right of every Lebanese evicted since 1975 to return to the place from which he was evicted shall be established. Legislation to guarantee this right and to insure the means of reconstruction shall be issued. Considering that the objective of the State of Lebanon is to spread its authority over all the Lebanese territories through its own forces, represented primarily by the internal security forces, and in view of the fraternal relations binding Syria to Lebanon, the Syrian forces shall thankfully assist the forces of the legitimate Lebanese government to spread the authority of the State of Lebanon within a set period of no more than 2 years, beginning with ratification of the national accord charter, election of the president of the republic, formation of the national accord cabinet, and approval of the political reforms constitutionally. At the end of this period, the two governments—the Syrian Government and the Lebanese National Accord Government—shall decide to redeploy the Syrian forces in Al-Biq'a area from Dahr al-Baydar to the Hammana-al-Mudayrij-'Ayn Darah line, and if necessary, at other points to be determined by a joint Lebanese-Syrian military committee. An agreement shall also be concluded by the two governments to determine the strength and duration of the presence of Syrian forces in the above-mentioned area and to define these forces' relationship with the Lebanese state authorities where the forces exist. The Arab Tripartite Committee is prepared to assist the two states, if they so wish, to develop this agreement.

Third, liberating Lebanon from the Israeli occupation: Regaining state authority over the territories extending to the internationally-recognized Lebanese borders requires the following:

- A. Efforts to implement resolution 425 and the other UN Security Council resolutions calling for fully eliminating the Israeli occupation.
- B. Adherence to the truce agreement concluded on 23 March 1949.
- C. Taking all the steps necessary to liberate all Lebanese territories from the Israeli occupation, to spread state sovereignty over all the territories, and to deploy the Lebanese army in the border area adjacent to Israel; and making efforts to reinforce the presence of the UN forces in South Lebanon to insure the Israeli withdrawal and to provide the opportunity for the return of security and stability to the border area.

Fourth, Lebanese-Syrian Relations: Lebanon, with its Arab identity, is tied to all the Arab countries by true fraternal relations. Between Lebanon and Syria there is a special relationship that derives its strength from the roots of blood relationships, history, and joint fraternal interests. This is the

concept on which the two countries' coordination and cooperation is founded, and which will be embodied by the agreements between the two countries in all areas, in a manner that accomplishes the two fraternal countries' interests within the framework of the sovereignty and independence of each of them. Therefore, and because strengthening the bases of security creates the climate needed to develop these bonds, Lebanon should not be allowed to constitute a source of threat to Syria's security, and Syria should not be allowed to constitute a source of threat to Lebanon's security under any circumstances. Consequently, Lebanon should not allow itself to become a pathway or a base for any force, state, or organization seeking to undermine its security or Syria's security. Syria, which is eager for Lebanon's security, independence, and unity and for harmony among its citizens, should not permit any act that poses a threat to Lebanon's security, independence, and sovereignty.

Bilag 5:

LEBANON DOCUMENTS 115

F. A committee composed of Ministers Michel al-Murr, Faris Buwayz, Muhsin Dalloul, Khatehik Babikian, Sami al-Khatib, Walid Jublat, Nabih Birri, and Roger Deeb will be in charge of following up on the implementation of the plan and making all necessary Arab and international contacts to secure the full application of the resolution.

Treaty of Brotherhood, Cooperation, and Coordination Concluded Between Lebanon and Syria On May 22, 1991

The Lebanese Republic and the Arab Republic of Syria, motivated by the brotherly and distinctive bonds between them that draw strength from their geographic proximity and their common history, allegiance, fate, and mutual interests, and confident that realizing the widest cooperation and coordination shall serve their mutual interests, guarantee their progress and development, ensure their national security, secure their prosperity and stability, enable them to confront all regional and international developments, and fulfill the ambitions of the peoples in both countries in line with the Lebanese National Reconciliation Pact approved by [the Lebanese] Parliament on November 5, 1989, have agreed on the following:

Article One

The two countries shall seek the highest levels of cooperation and coordination in all fields, including political, economic, security, educational, scientific, and others, with the aim of promoting the mutual interests of the two sisterly states within the framework of their respective sovereignty and independence. This will enable them to exploit to the maximum their political, economic, and security resources in order to ensure prosperity and stability in a way that guarantees their national security and boosts their common interests, and consolidates their brotherly relations in facing their common future and fate.

Article Two

The two countries shall seek coordination and cooperation in all sectors of the

116 THE BEIRUT REVIEW

LEBANON DOCUMENTS 117

economy, including agriculture, industry, trade, transport, customs, and communications, and shall engage in joint projects and development plans.

Article Three

The interconnectedness between the security of both countries requires that Lebanon should not be a source of threat to Syria's security and vice versa under any circumstances . . . Therefore, Lebanon shall not become a transit way or a base for any power, state, or organization which seeks to undermine Syria's security, while Syria, keen to preserve Lebanon's security, unity, and independence, shall not allow any action that would constitute a threat or danger to Lebanon's security.

Article Four

After the political reforms have been approved and endorsed in a constitutional manner in line with the provisions of the Lebanese National [Reconciliation] Pact and after deadlines fixed in the Pact have expired, the Lebanese and Syrian Governments shall decide on the redeployment of Syrian troops in the Bija' valley, and the entrance to the western Bija' at Dahr al-Baydar, up to the Hammama-Mdayij-Ayn Dara line, and, should the need arise, in other points to be determined by a joint Lebanese-Syrian military committee. The two Governments shall have also to agree on the size and duration-of-stay of the force that will be redeployed and define the relationship between this force and the Lebanese authorities.

Article Five

The Arab and foreign policies of the two countries shall be based on the following principles:

- 1- Lebanon and Syria are two Arab states committed to the charter of the Arab League, the Treaty for Arab Defense and Economic Cooperation, and all other agreements signed within the League's framework. They are also members of the United Nations and committed to its charter as well as the charter of the Non-Aligned Movement.
- 2- The two states have a common fate and common interests.
- 3- Each country shall assist the other in matters related to its security and national interests according to the terms of the Treaty. As such, the Governments of the two countries shall seek maximum coordination in formulating Arab and foreign policies and in taking positions in Arab and international organizations regarding all regional and international questions.

Article Six

In order to achieve the objectives of the Treaty, the following bodies and organs shall be created in addition to other possible institutions to be decided by the Higher Council.

1. The Higher Council

- a. This Council shall be composed of the Presidents of the two countries in addition to the Speaker of the House, the Prime Minister, and the Deputy Prime Minister in the Lebanese Republic, and the head of the People's Assembly, the Prime Minister, and the Deputy Prime Minister in the Syrian Arab Republic.
- b. The Council shall meet once a year and when the need arises at a location which shall be agreed upon.
- c. The Council shall formulate the general policy of coordination and cooperation in the political, economic, security, military, and other fields, and shall oversee its application. It shall also endorse plans and proposals put forward by the Follow-up and Coordination Committee, the Committee for Foreign Affairs, the Committee for Economic and Social Affairs, the Committee for Security and Defense, and any other committee that might be set up at a later stage.
- d. The decisions of the Higher Council are binding and effective within the framework of the two countries' respective constitutions and laws.
- e. The Higher Council shall define the questions and subjects that are to be discussed by the specialized committees and over which the committees may take decisions that are effective as soon as issued, provided they do not contradict the norms and constitutional provisions in each country.

2. Follow-Up And Coordination Committee

- This committee shall be made up of the Prime Ministers of the two states and a number of concerned Ministers. Its task shall consist of:
 - a. Following up on the implementation of decisions and policies taken by the Higher Council, and preparing reports on the course and phases of implementation which shall be submitted to the Council.
 - b. Coordinating recommendations put forward by the specialized committees and referring the proposals to the Higher Council.
 - c. Holding meetings with the various committees whenever needed.
 - d. The Committee shall meet once every six months and when the need arises at a location which shall be agreed upon.

3. *The Committee For Foreign Affairs*

- a. This committee shall consist of the Foreign Ministers of the two countries.
- b. The Committee shall meet once every two months and when the need arises in one of the two countries consecutively.
- c. The Committee's task shall consist of coordinating the foreign policies of the two countries and defining their relationships with all other states. It shall also coordinate their activities and positions within Arab and international organizations, and shall prepare plans for that purpose which shall be submitted to the Higher Council for endorsement.

of the Treaty.

- b. The Secretariat shall be headed by a Secretary-General to be appointed by the Higher Council.

- c. The Secretariat's headquarters, prerogatives, cadres, and budget shall be defined by the Higher Council.

Concluding Terms

- i. Bilateral agreements shall be signed between the two countries in all fields covered in the Treaty, including economic, defense, educational and others, taking into account the constitutional, norms in each of the two states. They shall be considered a complementary part of this Treaty.
- ii. The Treaty shall become effective after ratification by the concerned authorities in the two countries in line with constitutional rules and regulations.
- iii. Each of the two Governments shall abrogate present laws which contradict the terms of the Treaty without violating the constitutional norms of each country.

4. *The Committee For Economic And Social Affairs*

- a. This committee shall consist of the concerned Ministers in the economic and social sectors in the two states.
- b. The Committee shall meet once every two months and when the need arises in one of the two countries consecutively.
- c. Among the Committee's tasks is the coordination of the economic and social activities in both states and the preparation of recommendations aimed at boosting cooperation and coordination in this respect.
- d. The recommendations made by the Committee shall be considered binding and effective after being approved by the Higher Council, taking into account the constitutional norms in each country.

5. *The Committee For Defense And Security*

- a. This committee shall group the Defense and Interior Ministers of the two countries.
- b. It specializes in studying and exploring means for ensuring the security of both states, and proposing joint measures to confront any possible aggression or threat to their national security or disturbances and riots that would jeopardize internal security and stability in each of the two countries.
- c. All plans, recommendations, and proposed measures prepared by the Committee shall be submitted to the Higher Council for approval and endorsement taking into consideration the constitutional requirements in each of the two states.

6. *General Secretariat*

- a. A General Secretariat shall be set up to oversee the implementation of the terms

Bilag 6

PREAMBLE

(Introduced by the Constitutional Law of September 21, 1990)

A) Lebanon is a sovereign, free, and independent country. It is a final homeland for all its citizens. It is unified in its territory, people, and institutions within the boundaries defined in this Constitution and recognized internationally.

B) Lebanon is Arab in its identity and in its affiliation. It is a founding and active member of the League of Arab States and abides by its pacts and covenants. Lebanon is also a founding and active member of the United Nations Organization and abides by its covenants and by the Universal Declaration of Human Rights. The Government shall embody these principles in all fields and areas without exception.

C) Lebanon is a parliamentary democratic republic based on respect for public liberties, especially the freedom of opinion and belief, and respect for social justice and equality of rights and duties among all citizens without discrimination.

D) The people are the source of authority and sovereignty; they shall exercise these powers through the constitutional institutions.

E) The political system is established on the principle of separation of powers, their balance and cooperation.

F) The economic system is free and ensures private initiative and the right of private property.

G) The even development among regions on the educational, social, and economic levels shall be a basic pillar of the unity of the state and the stability of the system.

H) The abolition of political confessionalism shall be a basic national goal and shall be achieved according to a staged plan.

I) Lebanese territory is one for all Lebanese. Every Lebanese shall have the right to live in any part thereof and to enjoy the rule of law wherever he resides. There shall be no segregation of the people on the basis of any type of belonging, and no fragmentation, partition, or settlement of non-Lebanese in Lebanon.

J) There shall be no constitutional legitimacy for any authority which contradicts the pact of mutual existence.

**REPUBLIC OF LEBANON
MINISTRY OF LABOUR**

DECISION NO. 621/I

Sating Jobs and Occupations Restricted to Lebanese Citizens

THE MINISTER OF LABOUR, and per the :

Decree 6812 dated May 25, 1995 (forming the cabinet),
Law dated July 10, 1962 stipulating for the entry/departure and residence of foreigners in Lebanon,

Decree No. 17561 dated September 18, 1962 inclusive of its modifications (organize work of foreigners i Lebanon) especially Article No.9 taking into account the welfare of the country and reciprocity between countries and as per the suggestion of the General Manager,

STIPULATES

The Decision aims at organizing foreigners work in Lebanon.

The Decision stipulates the following:

Article No. 1

The understated jobs and professions are restricted to Lebanese citizens only:

Workers:

All type of administration and banking jobs, especially:
general manager, manager, deputy manager, staff manager, treasury, accountant, secretary, documentation, registry, computer, trade representative, marketing representative, trade consultant,
workers supervisor, store manager, sales worker, exchange jobs, jeweller, laboratory, pharmacy and electrical workers, electronic, painting, glass fixing, mechanics and maintenance, doorman, concierge, guard, dyer, cook, butler, hairdresser, elementary/secondary and high school teachers, in case of need for foreign language teaching (foreigners are exempted), engineering in all specialties, landscape and land survey works. Priority should be given to Lebanese for all types of jobs and professions.

Business Owners:

Trade business (all categories), exchange, accounting, commission, engineering (all categories), contracting and building trades, jeweller, shoes and clothes manufacturing, furniture and related works, patisserie, printing and publishing, hairdresser, ironing and drying, car maintenance (smithworks, mechanical, glass fixing, furniture and electricity). In general, any job that impedes the chances for Lebanese.

Article No. 2.

Some foreigners are exempted from the obligations of the Decision of Article No. 8 of the Decree No. 17561 dated September 19, 1964 (Stipulating foreigners' work) is applicable. Especially the following conditions:

If the foreigner is :

- 1) residing in Lebanon since birth,
- 2) of Lebanese origin or his/her mother is Lebanese,
- 3) married to a Lebanese female for more than one year.

The Minister is entitled to give final approval in any of the above mentioned cases.

Article No. 3

Any contradictory decisions are considered cancelled.

Article No. 4

The decision should be published where necessary.

Bilag 7

December 15, 1995

Minister of Labour
Asa ad Hardan

Bilag 8

اقتراح قانون يتعلق بإضافة مادة في قانون العقوبات

المادة الأولى : تضاف في آخر النبذة ٣ من الفصل الأول (في الجنايات الواقعة على أمن الدولة الخارجي) من الباب الأول (في الجرائم الواقعة على أمن الدولة) من الكتاب الثاني (في الجرائم) من قانون العقوبات الصادر بمرسوم اشتراعي ٣٤٠ تاريخ ١٩٤٣/٣/١ المادة الآتي نصها :

المادة ٢٨٧ مكررة : لمرة واحدة وخلافاً لأي نص ورد في النبذة ١ و ٢ و ٣ يعفى من العقوبة كل من تنطبق عليه صفة " عنصر " أو " رتيب " بحسب التصنيف المزعوم في ميليشيا المتعاملين مع العدو المحتل ، اذا سلم نفسه طوعاً للسلطات اللبنانية خلال ثلاثة أشهر تبدأ من تاريخ نشر هذه المادة في الجريدة الرسمية .

المادة الثانية : يعمل بهذه القانون فور نشره في الجريدة الرسمية .

الأسباب الموجبة

منذ احتل العدو الصهيوني جزءاً عزيزاً من أرضنا اللبنانية ، عمد إلى تشكيل ميليشيا عسكرية من بعض اللبنانيين المتعاملين معه سواء عن طريق الترغيب أو التهيب . ومع تطور حركة الصراع والمقاومة ضد هذا الاحتلال وعملائه ، أدرك قسم لا بأس به من المتعاملين خطيئته وراح يبحث عن طريق التوبة .

وتوالى من القيادات السياسية الوطنية ومن السلطة الرسمية نداءات لهؤلاء تدعوهم إلى الفرار من ميليشيا العملاء والالتحاق بأهلهم .

وبالفعل فقد عمد كثيرون من المتعاملين إلى الفرار تاركين وراءهم عائلاتهم وأرزاقهم عرضة للانتقام والعدوان .

وبدلاً من احتضانهم وإعادة تأهيلهم كان يتم عادة توقيفهم من قبل السلطات الرسمية وإحالتهم إلى المحكمة العسكرية الدائمة في بيروت ليحاكموا أمامها بالجنايات والجنح المنصوص عليها في المواد ٢٧٣ - ٢٧٨ - ٢٨٥ - ٢٨٦ و ٢٨٧ من قانون العقوبات . ومن هؤلاء من كان سلم نفسه طوعاً إلى الجيش اللبناني أملاً بالخلاص .

إن هذا الاقتراح من شأنه أن يضعف إلى حد كبير الساتر الذي يتلظى وراء العدو المحتل ، ويسهم في كشفه على المستوى السياسي ، ويستنقذ قسماً مهماً من المتعاملين المتورطين الذين انساقوا وراء مطالب العدو عن غير ادراك روعي لمخاطر ذلك وقد قرروا بأنفسهم انتهاز فرصة الخلاص مما هم فيه .

لذلك تقدمنا باقتراحنا هذا راجين من المجلس النيابي الكريم إقراره .

النائب

محمد رعد

DRAFT BILL
FOR THE ADDITION OF AN ARTICLE
IN THE CRIMINAL CODE

ARTICLE 1: At the end of Section 3 of Chapter 1 (Felonies against the foreign security of the State) of Part 1 (Crimes against the State security) of Volume II (Crimes) of the Criminal Code issued by virtue of the legislative decree N° 340 of 03/01/1943, the following article is to be added:

Article 287 bis: For once, and notwithstanding any clause appearing in Sections 1, 2 and 3, no sanctions shall be imposed on any person to which the term "element" or "non-commissioned officer" applies according to the so-called classification of the militiamen collaborating with the occupying enemy, provided that this person voluntarily turns himself over to the Lebanese authorities within 3 months of the date of publication of this article in the official gazette.

ARTICLE 2: This legislation shall come into force as soon as it is published in the official gazette.

THE GROUNDS

Since the Zionist enemy occupied a cherished part of our Lebanese territory, they created a military militia made up of some Lebanese citizens who were collaborating with him as the result of either enticement or intimidation.

When the struggle and the resistance movements launched against this occupation and its agents developed, a sizable number of collaborators became aware of their sin and started to look for the path to repentance.

From their side, national political leaderships and official authorities continuously called upon the collaborators to run away from the militia of the collaborators and to join their families.

Indeed, a large number of collaborators did run away, leaving behind them their families and properties exposed to retaliation and aggression.

Instead of being taken charge of and rehabilitated, they were usually arrested by the official authorities and transferred to the permanent military tribunal in Beirut where they were to be tried for the felonies and misdemeanors stated in articles 273 - 278 - 285 - 286 and 287 of the Criminal Code.

Among them were a few who had voluntarily turned themselves over to the Lebanese army in the hope of salvation.

This draft bill could, to a large extent, weaken the cover behind which the occupying enemy is hiding, and contribute to unveil it at the political level, thus saving a large number of involved collaborators who had been carried away by the enemy's requests without being conscious or aware of the danger, and who decided by themselves to seize the opportunity to be saved from their present situation.

On this ground we submit this bill to the august Parliament, hoping it will adopt it.

The deputy
Moha

med RAAD

Bilag 9:

Forkortelser:

CSSRD:	Center for Strategic Studies Research and Documentation
DFLP:	Democratic Front for the Liberation of Palestine
GDPA:	Generaldirektoratet for Palæstinensiske Anliggender
FHHRL:	Foundation for Human and Humanitarian Rights (Lebanon)
FN:	De Forenede Nationer
FRC:	Fatah Revolutionary Council
MECC:	Middle East Council of Churches
NGO:	Non-Governmental Organisation
NORWAC:	Norwegian Aid Committee
PFLP:	Popular Front for the Liberation of Palestine
PFLP-GC:	Popular Front for the Liberation of Palestine – General Command
PLO:	Palestinian Liberation Organization
PRCS:	Palestinian Red Crescent Society
RWG:	- Refugee Working Group
UN:	United Nations
UNIFIL:	United Nations Interim Force in Lebanon
UNRWA:	United Nations Relief and Works Agency for Palestinian Refugees in the Near East